

EVANGÉLIKUS Élet

Bajor–magyar
testvérkapcsolati
találkozó

Köz-Ép-Pont
Válaszúton

Irány
Wittenberg!

Kéthetente megjelenő magazin | ára: 600 Ft | 82. évfolyam, 29–30. szám | 2017. július 30. | Evangélikus.hu

MEGJELENT

Luther I.

Színes magyar animációs film

Játékidő: 5x13 perc | Képarány: 16:9

Rendező, művészeti vezető: **Richly Zsolt**

Forgatókönyvíró: **Lackfi János**

LKF 001 • 136x190 mm • DVD-tokban

ISBN 999-954-9909-00-2

Luther, amint gyermekként diót csen a kamrából. Luther, az eminens diák. Luther, az éjszakákon át gyötrődő szerzetes. Luther, a lángoló szavú igehirdető. Luther, a tisztességes családfő, aki nemcsak népes családját, de a wittenbergi diákságot is maga köré vonzza...

A kalandos életút állomásait végigjárva szembesülhetünk a korabeli drámai eseményekkel, elgondolkodhatunk a máig ható tanulságokon, a sorozat humorának és friss grafikai stílusának köszönhetően pedig tartalmas szórakozásra is számíthat a néző. Családi moziként, iskolai tanórára és gyülekezeteinknek egyaránt szeretettel ajánlom ezt a nagyszerű sorozatot, amelyben minden korosztály megtalálhatja a maga nézőpontját.

Fabiny Tamás püspök

A Luther életét feldolgozó tízrészes animációs sorozat 1–5. részét tartalmazó DVD 2500 Ft-ért megvásárolható a Luther Kiadó webáruházában.

Evangelikus könyvesbolt: 1081 Budapest, Kiss József u. 2/a

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–17 óra között

www.lutherkiado.hu/bolt • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.

Szellemi és testi kalandok

Nyáron menni kell. Például Wittenbergbe. Lesz is erre alkalom, hiszen augusztus végén magyar napokat rendeznek a reformáció bölcsőjénél, ahol annak idején Luther Márton kiszegelte a templom ajtajára a kereszténységet megújító tetteit. A lapszámunk címlapján látható, pazar templombelsőt akár élőben is megcsodálhatják azok, akik csatlakoznak a hazai evangélikusságot reprezentáló csapathoz, és részt vesznek a rendezvényen. Beharangozó írásunk ízelítőt kínál a várható programból, és arra biztat, hogy – személyes jelenléttel – minél többen mutassuk meg: él, fejlődik a Magyarországi Evangélikus Egyház!

Bajor testvéreink egyébként már meggyőződhettek erről a nemrégiben megtartott bonyhádi találkozón. A negyedszázados múltra visszatekintő bajor–magyar evangélikus egyházközi kapcsolat ünnepeéről szóló összefoglalónkból kide-

rül, hogy a lelki épülésre alkalmas bőven adó rendezvény valódi fesztiválhangulatban telt. Kórusok, zenekarok váltották egymást, közben jutott idő a játékra is, a közösen elültetett fa pedig azt az időtálló, erősödő kapcsolatot szimbolizálja majd, amely a bajor és a magyar lutheránusokat – közös reményeink szerint – a jövőben is összefűzi.

Útra keltek a Deák téri gimnázium hetedikesei is. Erdély varázslatos, magyar történelemmel minden pontján bőven átitatott, vadregényes tájait járták be. A torockói utcakép fölfele magasodó Székelykő látványa éppúgy ámulatba ejtette őket, mint az évszázadok viharait magukon viselő, jobb sorsra, vagyis óvásra, felújításra érdemes templomok. A kolozsvári diákokkal találkozáskor pedig azt is megérthették, mennyire küzdelmes sors magyarnak megmaradni egy idegen nép tengerében. Meghatotta diákjainkat a szeretet,

amellyel mindenütt fogadták őket, úgy érezték, mintha hazai földön lettek volna. És talán nem is tévedtek.

És végül hadd ajánljunk egy könnyed, ám bizonyára sokakat érdeklő témát. Köztudomású, hogy Luther Márton nem vetette meg az asztali örömeit, az ő és vendégei ellátásáról pedig a Wittenbergben takaros kis gazdaságot kormányzó felesége, Katharina von Bora gondoskodott. Összeállításunkat olvasva bekukkanthatunk a reformátor hajdanvolt konyhájába. A kor anyag- és fűszerhasználatát felidéző receptek pedig arra csábítanak, hogy magunk is ragadjuk meg a fakanalat, és saját konyhánkban idézzük meg, mit érezhettek Luther barátai és tanítványai a mindig népes asztalnál ülve, amikor a tányér fölé hajoltak, és mélyen magukba szívták a gőzölgő lombard leves vagy éppen a fűszeres ragu illatát.

■ ILLISZ L. LÁSZLÓ

Lelkészként a fesztiválon

A Közös Pont sátor is várta az idén a VOLT fesztivál látogatóit. Seben Glória egy kicsit más szemmel, az evangélikus iskolalelkész szemszögéből figyelte a rendezvényt. A Közös Pont sátor csapatának tagjaként megtapasztalhatta, hogy a fiatalok nem csupán a dübörgő koncertekért mennek el egy fesztiválra, hanem a valódi közösség megélésére is kaphatnak.

23. oldal

Luthert közösen szemlélni

Ötszáz évvel a reformáció megindulása után milyen közös pontokat találhat a világ, a spiritualitás és az egyház szemlélésében, megítélésében egy bencés szerzetes és egy protestáns teológus? Kö-

zös könyvükben mindezt kifejtették, a munka apropójából pedig interjúban szóltak egységéről és sokszínűségéről, azonosságokról, eltérésekről és párbeszédről.

32. oldal

Gyermek- vagy felnőttkeresztség?

A keresztség kérdése egyben üdvösség kérdése is. Ezt a sokakat érdeklő, örökzöld témát járja körül írásában Franko Mátyás evangélikus lelkész. Csecsemőként váljon a szentek közösségének tagjává az ember, vagy felnőtt fejjel, ismeretekkel felvértezve, tudatosan hozza meg ezt az életre szóló, súlyos, felelősségteljes döntést? Az egyházat a reformáció óta megosztó kérdésben a szerző sem mondja ki az utolsó szót, ugyanakkor megállapítja, hogy az Újszövetség megengedi a gyermekkeresztséget, még akkor is, ha alapvetően a felnőtt keresztény életet preferálja.

35. oldal

Láthatóan evangélikus

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Róth Gábor bolti eladó, kántor – Harta. Számomra az egyház és a gyülekezet nemcsak a vasárnapok, hanem a mindennapjaim része. Nekem fontos a hovatartozás, a közösség, azon belül is büszkén mondom, hogy életem alapvető része, hogy az evangélikus gyülekezethez tartozom.

Nagybátyám, Róth Márton is orgonista volt, én is a gyülekezet kántora lettem. Kiskoromban is megfogott az egyházi zene, a szép énekeink, koráljaink. Elmentem a főtí kántorképzőbe, ott tanultam meg orgonálni. A korombéliek közül sokan ódzkodnak az egyházi zenétől, de ha jobban körülnézünk, akkor látjuk, hogy nagyon sok fiatal ma is szereti az igényes egyházzene. A főtí nyári tanfolyamokon is évente három telt ház turnus indul, ez is jelzi, hogy van igény a kántori szolgálatra.

„Aki énekel, az kétszeresen imádkozik” – fogalmazta meg Augustinus. Én vallom, hogy ez az orgonálásra is igaz. A kántori szolgálat számomra egyszerre öröm és elhivatottság, úgy érzem, hogy ezzel Istennek adok hálát, és a közösségnek szolgállok.

A mai evangélikus arcképcsarnok az interneten a lathatoan.reblog.hu és a facebook.com/lathatoan.evangelikus címen érhető el.

ORATIO OECUMENICA

Szeretőd Urunk! Köszönjük neked életünket, családjunkat, mindennapjainkat. Köszönjük, hogy számtalan áldással ajándékoztál és ajándékozol meg nap mint nap. De kérünk, bocsáss meg nekünk, ha mégsem tudunk hálás életet élni. Te változtass, te formáld át minket olyanná, amilyennek látni szeretnél minket!

Teremtő Isten! Gyakran veszünk észre magunkon, hogy nem tudunk már gyönyörködni teremted csodáiban, nem halljuk meg hozzánk szóló igédet, nem indulunk hívásodra. A te kegyelmes jelenlét hiányát pedig csak utólag veszünk észre, amikor már a mélyben vagyunk, teljesen el vagyunk veszve, és nem találjuk a kiutat. Kérünk téged, vonj magadhoz közelebb, és formáld át egész lényünket!

Mennyei Atyánk! Nemcsak tőled kerülünk egyre messzebb, hanem családtagjainktól, barátainktól, és még sorolhatnánk tovább. Elvágjuk bennünket saját lényünk tökéletessége. Elhisszük, hogy mi magunk képesek vagyunk megváltani önmagunkat és a világot, pedig egyedül veled van esélyünk a változásra. Kérünk, ne hagyd, hogy gőgösek legyünk, hanem formáld át szívünket!

Mindentudó Isten! Kihez mehetnénk, hiszen az örök élet beszéde van nálad. Ámen.

Kereszttség és felekezeti hovatartozás

Kedves Kézdi Beáta!

Mivel Bence Imre esperes olvasói levelére (*Reklámtábla lehetsz, ha Krisztus él benned!*, *EvÉlet*, július 16., 52. o.) adott válaszában nevem említésével kivonatolva idézi egy korábbi írásomat, szükségesnek látom megjegyezni, hogy a második idézett mondat („Egyházi értelemben [...] a felekezeti hovatartozás megítélése szempontjából mégis az anyakönyvi bejegyzés a perdöntő”) az eredeti szövegkörnyezet ismerete nélkül könnyen félreérthető. A cikkben ugyanis – emlékezetem szerint – már nem élő személy felekezeti hovatartozásának utólagos megállapításáról volt szó. Olyan személyről, aki felekezeti hovatartozásáról élete során semmilyen írásos nyilatkozatot nem tett, illetve ilyen nyilatkozata nem maradt fenn. Ilyen esetben perdöntő az anyakönyvi bejegyzés.

Ami pedig a másik idézett mondatot („...amikor akár az egyházi, akár a világi közbeszédben arról hallunk, hogy valakit evangélikusnak, katolikusnak stb. kereszteltek, nem feltétlenül kell a beszélőről rossz szándékot vagy teológiai műveletlenséget feltételeznünk”) illeti: az nem teológiai állásfoglalás volt a keresztiségről, hanem a vele kapcsolatos közbeszéd véleményezése. Teológiai értelemben vallom, hogy a keresztiségnek nincsen felekezeti jellege: akit megkeresztelnek, az keresztisége révén az egyetemes anyaszentegyházba vétetik fel. A felekezeti elköteleződés alkalmát a konfirmáció, vagy ahogy római katolikus testvéreink nevezik Magyarországon: a bérálás. Tisztelettel:

VÉGHÉLYI ANTAL nyugalmazott evangélikus lelkész,
az *Evangélikus Élet* volt rovatvezetője (Budapest)

Szentháromság ünnepe után 7. vasárnap

Mk 8,1–9

Ismét

Ismét... Micsoda ereje van ennek a szónak! A kegyelem szava. Benne ott van a folytonosság és a lehetőség, hogy Jézus mellett nyugodtan fel lehet vállalni az „éhséget”, a hiányt. De a találkozás reménységét is megszólaltatja ez a kicsinyke szó. Ismét nagy volt a sokaság, ismét éhesek és fáradtak voltak, és ismét Jézus cselekedett, mert ő a kezdeményező. Ő az, aki érzékeny az egyén és a csoportok szükségéhez.

A túlterhelt tanítványok. Jézus tudatosan hagyja a tanítványokat bizonytalanságban. Nem ad azonnal választ vagy megoldást. Mintegy kívülről nézi őket, hogy miként döntenek, és milyen problémamegoldó eszközeik vannak. Miért teszi mindezt? Azért, hogy ők maguk tapasztalják meg az Isten iránti éhséget, amely a tehetetlenségükből fakad. Illetve Jézus látja, hogy a tanítványok túlterheltek, nem motiválja őket már a nagy számok törvénye sem. Jól látszik ez abból, hogy elvesztek a tömegben, magányosak, ötletelenek, és nem látják meg a mellettük lévő Megoldást. Jézusnak magához kell hívnia őket, össze kell gyűjtenie a sokaságban elrejtőző tanítványokat. Tehetetlenek, dühösek, s talán egymásra mutogatnak.

Messziről jöttek. A korai márkai gyülekezetnek és mai közösségeinknek a segélykiáltása is kihallatszik Jézusnak e szavából: „...néhányuk messziről jött.” Mit kezdünk ennyi emberrel? Mit kezdünk a hozzánk betérőkkel? Hogyan viszonyuljunk azokhoz, akik vallásilag nem kompatibilisek, s talán más kultúrkörből jönnének hozzánk?

Meg kell látnunk emögött a pozitív erőfeszítést: ezek az emberek kiléptek a komfortzónájukból azért, hogy találkozzanak Jézussal. Nem csupán ötszáz métert vagy ötszáz évet tettek meg azért, hogy eljussanak a templomig, az asztalközösségig. A Tízváros környékén tanító Jézus mellett felduzzadt tömeg nagy része pogány lehetett. A „messziről jött” kifejezés arra is utal, hogy a kultusztól, a vallástól is távol állnak, de átélük, hogy soha ilyen közel nem voltak Istenhez.

Az éhes tömeg veszélyes. Az evangélista számára az emberek tömege „negatív” jelenség. Az éhes tömeg ráadásul veszélyes is. Az éhség miatt elszabadulhatnak az indulatok, és kezelhetetlenné válnak az emberek. S ebben a kollektív lélekben, az éhes és felbőszült tömegben az egyén nem tud racionálisan gondolkodni, és egy csapásra forradalmi hangulat alakulhat ki. Jézus „szánakozásában” elsősorban nem a sajnálat dominál, hanem a szó szerinti együttérzés: együttérez, együtt éhezik a sokasággal.

Hány kenyerek vannak? Jézus egyik nehéz kérdése. Azért nehéz, mert nem egyértelmű, mi áll rendelkezésünkre: sokszor nem látjuk a lehetőségeinket, a karizmaikat. A helyzetet megolda-

ni képtelen tanítványok válasza is meglepő. Nem azt mondják, hogy nincs semmink. Azt válaszolják, hogy hét kenyérünk van. Úgy is le lehetne fordítani a teljesség számát, hogy „bővelkedünk”, és Isten az, aki gondoskodik majd rólunk.

Ráadásul, mintegy gyakorlatként, a kenyeret és a halat a tanítványok keze által juttatja el Jézus az emberekhez. A tanítványok szolgálják fel az ételmezt, és gyűjtik majd össze a maradékot kosarakba. Jézus szociális és lelki nyitottsága egyaránt megmutatkozik itt. Ő adományoz. Önmagát adja!

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

A maradék. A kenyér összegyűjtésében láthatóvá válik, hogy mennyi minden áll a tanítványok rendelkezésére. Ami addig rejtve volt, az Jézusnál előkerül. Itt már nem csupán a szükségletek mutatkoznak meg, hanem a mennyország bővelkedő és sokakat befogadó asztalközössége is. A *maradék* szava a görögben azt is jelenti, hogy „letört darab”, amely nem csupán a kenyérről vonatkozhat, hanem azokra a letört életű emberekre is, akiket Jézus ott összegyűjtött.

■ CZÖNDÖR ISTVÁN

Imádkozzunk! *Úr Jézus Krisztus! Köszönöm, hogy testem és lelkem is felüdülhet a jelenlétedben. Kérlek, add meg nekem, hogy nyitottá váljak embertársaim iránt, akik nálad és közöttünk keresnek otthont, életet. Taníts meg látnom, „hány kenyérem” van, hogy azt szét tudjam osztani, és a maradék adjon örömet nekem. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (július 30.) *Ne bízatok ilyen hazug szavakban: Az Úr temploma, az Úr temploma, az Úr temploma van itt!* [Jobbítsátok meg] útjaitokat és tetteiteket. Jer 7,4–5 (1Kor 4,20; Jn 6,1–15; ApCsel 2,41–47; Zsolt 21) Jézus Urunk szava szent: az őrajta épült hit megáll, a pokol kapui sem vehetnek erőt rajta. Azt is mondja azonban erről a hitről: nem itt vagy ott, hanem Lélekben és igazságban. Vallásunk eszközkészlete (templomunk, közösségi életünk, gyülekezeti aktivitásunk) olyan, mint a fóliasátor: meghitt körülményeket teremt a hit palántája számára a növekedéshez. Üres, vetemény nélküli fóliasátorral azonban nem sokra megy az ember. A magot és a növekedést pedig Isten adja.

Hétfő (július 31.) *Egyetlen nap alatt fogom eltörölni ennek az országnak a bűneit is!* Zak 3,9b (1Pt 2,24; Jn 6,47–56; ApCsel 18,1–22) Vannak az életben kilátástalan helyzetek. Akár egész életen át hordjuk bűnök terhét, elrontott kapcsolatok, elhibázott döntések következményeit. Visszacsinálni, jóvátenni nem lehet őket. A bűnbocsánat azonban nem időhöz és lehetőségekhez kötött. Isten előtt állva, kezébe téve életünket kiderül: már a múltban („amikor még bűnösök voltunk”) rendeztetett minden. S mivel ő az Úr, ezért reménységünk van hit által, hogy amit itt mi már nem tudunk elrendezni, helyrehozni, neki az is lehetséges. Jézus kereszthalála időtlen – az apostol így fogalmaz: az idők teljességében történt. Így valódi bocsánatot – békességet – ad a kronológiailag előtte és utána történetekre nézve is.

Kedd (augusztus 1.) *Ha Isten segít, a kőfalon is átugrom.* Zsolt 18,30b (1Jn 5,4; Mt 22,1–14; ApCsel 18,23–19,7) Ha élményeket keresünk, érthetjük ezt lehetőségeink kitágulásaképp: olyan dolgok is történhetnek velünk, ha Isten úgy akarja, amelyekre magunk képtelenek vagyunk. Ám a fal hasonlata elsősorban mégiscsak rabságot jelent. Erről szól minden sír, minden elmúló perc. Isten e rabságon segít: aki hisz az Emberfiában, az átment a halálból az életbe – azaz a fal túloldalára.

Szerda (augusztus 2.) *Ezt mondja megváltód, az Úr, aki az anyaméhben formált: Én, az Úr alkottam mindent: egyedül feszítettem ki az eget, magam tettem szilárdná a földet.* Ézs 44,24 (ApCsel 17,24–25; ApCsel 10,[21–23]24–36; ApCsel 19,8–22) Bajaink forrását kutatva könnyen fogjuk rá azokat a körülményekre: a világ rossz, a sorsunk mostoha. Ha azonban tudjuk, hogy a teremtés és sorsunk mind Isten kezében van, akkor két eset lehetséges. Egyrészt lehet, hogy a hiba nem kívül, hanem bennem van: céljaim, szempontjaim visznek zsákutcába – térjek vissza

hát a forráshoz! Másrészt lehet, hogy tényleg külső kísértés ér – ekkor, Isten ezen ígéjére figyelve, nem a bajra és kilátásaimra nézek, hanem arra, aki engem és mind e világot formálta és megváltotta. Aki teremtő Úr, és szeret engem, azt nem okolni érdemes a rosszért, hanem hozzá menekülni a rossz elől!

Csütörtök (augusztus 3.) *Bízatok az Úrban mindenkor, mert az Úr a mi kősziklánk mindörökké!* Ézs 26,4 (Lk 8,25a; 1Kor 10,16–17; ApCsel 19,23–40) A térképészetnek szüksége van viszonylag állandó („kősziklán alapuló”), úgynevezett geodéziai alappontra. Ezek egyfajta origóként szolgálnak a föld méréséhez. Életünk feltérképezéséhez, megtervezéséhez sem alkalmasak instabil viszonyítási pontok: mit mond más, mi tűnik jó iránynak, mit javasolnak különböző értékrendek, mit diktál érdek, érzelm vagy szükség. Ezeknél maradandóbb viszonyítási alappontunk van: Isten ígéje. Ahogyan a politikai döntésekhez fontos figyelembe venni a történelmi tapasztalatot – amely gyakran ellentmondani látszik a valószínűségnek –, úgy fontos az Istentől elszakadt személyiségünkkel ellentétes íge keresése, hogy ne jusson zsákutcába az életünk.

Péntek (augusztus 4.) *Dávid így felelt [Góliátnak]: Te karddal, lándzsával és dárdával jössz ellenem, de én a Seregek Urának [...] a nevében megyek ellened.* 1Sám 17,45 (Ef 3,16; Lk 22,14–20; ApCsel 20,1–16) Dávid, mielőtt parittyával indult Góliát ellen, megpróbálta felvenni az övéhez hasonló felszerelést. De levette: nem tud ő ezekkel küzdeni – azt mondta. Ezek használatában Góliát a jobb. Nekünk más eszközünk van az ellenség ellen. A mi fegyverünk a minket vádoló, ócsároló és elpusztító sátán ellen ez: az én Uram, Jézus Krisztus tölem elvette és kifizette bűnömöt. Nekem helyet készített magánál. Ezért bármi történt is, bárhol tartok is utamon, nem vagyok az ellenség: Krisztus vagyok. Ez a tudás, a hit tudása legyőz minden vádló cselvetést.

Szombat (augusztus 5.) *Akár jó, akár rossz, hallgatni fogunk Istenünknek, az Úrnak a szavára.* Jer 42,6 (1Thessz 5,19–20; Jel 19,4–9; ApCsel 20,17–38) Isten ígéje nagyban különbözik egy aforizmagyűjteménytől. Nem arra való, hogy illusztráljuk vele gondolatainkat, alátámasszuk döntéseinket és ítéleteinket, motótul biggyesszük oda bölcsességünk mellé, mint aranykeretet a festmény köré. Arra való, hogy keressük, kutassuk benne Urunkat, az ő akaratát, egyre árnyaltabban megismerve őt és az ő mérlegén megmérve evidensnek vélt értékeinket is.

■ SCHERMANN GÁBOR

HIRDETÉS

EVANGÉLIKUS Élet | **FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!**
megrendelheti online is: evangelikuselet.hu/elofizetes

A hónap igéje

Félig üres, vagy félig tele? Ismerős kérdés, amely a szemléletünket tükrözi. Optimizmust vagy pesszimizmust. Elégedetlenséget vagy hálát. A kérdésre adott válasz az élethez, a dolgokhoz való hozzáállásunktól függ. Hogyan látjuk, hogyan ítéljük meg az életünket, a múltat, ettől függ, hogy hogyan látjuk a jövőt. A dán filozófus, Søren Kierkegaard azt mondta: „Az életet csak előretekintve lehet végigjárni, de csak visszafelé nézve lehet megérteni.”

Pál apostol élete vége felé tartva a zsidó Agrippa király és a római Fesztusz helytartó előtt áll mint fogoly. Kihallgatás folyik. Már évek óta börtönben ül, igazságtalan vádakkal, ártatlanul szenvedve, amikor végre elveszik az ügyét. Pál panaszkodhatna, sorolhatná a sérelmeit. Felhozhatná múltjának szenvedéseit, a bántalmakat, amelyeket ellenfeleitől el kellett szenvednie. Nélkülözésekben volt része, üldözték, többször is börtönbe zárták, megverték, megkövezték.

De mivel Isten mind e mai napig megsegített, itt állok, és bizonyosságot teszek kicsinyeknek és nagyoknak.

(ApCsel 26,22)

Ám Pál múltjának nem ezek a negatívumok a meghatározói. Amiről szól, az Isten bűnbocsátó, életét megújító kegyelme, ahogyan megtapasztalta. Számára életének minden eseménye erről szól. Ezért hálásan vallja meg, hogy „Isten mind e mai napig megsegített”. Beszél arról, hogyan lett elvakult, Krisztust és követőit gyűlölő emberből új emberré, Krisztus követőjévé, mert a feltámadt Jézus megszólította őt. Beszél arról, hogyan adott életének Jézus új alapot, új irányt és új célt. Beszél arról, hogy missziói útjai során a nélkülözésekben, veszélyekben, üldöztetésben, betegségben, problémákban hogyan tapasztalta meg Urának segítségét. Hogyan kapott erőt. Élete, a múlt nem volt fáklyásmenet, nem volt mentes a bajoktól, küzdelmekről. De erőt kapott attól, aki őt megerősítette, Jézustól.

Jézus segítsége nem azt jelenti Pál számára, hogy megőrzi őt minden bajtól, de jelenti azt, hogy megőrzi és átsegíti minden bajban. „Mivel Isten mind e mai napig

megsegített – mondja –, itt állok, és bizonyosságot teszek...” Pál nem a félig üres poharat nézi, hanem azt, amit Ura, Jézus Krisztus töltött meg kegyelmével.

Mit látunk meg mi a saját életünkben? Mi van a kezünkben? Az elégedetlenség, panaszkodás, gondok, peszsimizmus félig üres pohara, amelyben egyre kevesebb a jó, vagy az Isten kegyelmes szeretetével félig töltött pohár, amelyre azzal a reménységgel nézünk, hogy egyre többet tölt bele Isten, míg csak csordultig meg nem telik? Ahogyan a 23. zsoltár írója vallja: „Asztalt terítesz nekem ellenségeim szeme láttára. Megkened fejemet olajjal, csordultig van poharam. Bizony, jószágod és szereteted kísér életem minden napján, és az Úr házában lakom egész életemben.” (Zsolt 23,5–6)

Mindannyiunk életében vannak olyan szakaszok, tapasztalatok, amelyekre nehéz, válságos időkként emlékezünk. De ha megtanuljuk meglátni ezekben is Istenünk jelenlétét és segítségét, akkor ezek is erősítik hitünket,

hogy a jövőben is órá tekintsünk, tőle várjuk a segítséget, hogy legyen erőforrásunk, hogy kitarthassunk. Mert Jézussal közösségben értelmet nyernek a megpróbáltatások, más megvilágításba kerülnek a szenvedések, s az események mozaikdarabjaiból kezd kirajzolódni a kép, mert megértjük az addig rejtett összefüggéseket.

Néha eszembe jut – mint, gondolom, sok más embernek is –, hogy ha újrakezdeném az életemet, mit változtatnék, mit hagynék ki belőle, mit tennék másként. És újra arra jövök rá: semmit. Mindennek helye volt, hogy azzá legyek, aki vagyok. Úgy volt jól, ahogyan volt, a nehéz dolgok, bajok, bűnök is helyükre kerültek. Csak ehhez Jézusnak kellett a kezébe vennie és

összeraknia életem mozaikjait. A félig üres pohárból félig tele pohár lett. El tudjuk-e ezt személyesen is mondani? Szülők a gyermekeiknek, nagyszülők az unokáknak, családtagoknak, barátoknak, ismerősöknek el tudjuk-e mondani, hogy igen, megsegített, amikor mélyen voltam, betegségben, szenvedésben, vagy Ady panaszával: „Mikor elhagytak, / Mikor a lelkem roskadozva vittem”, gondok között, félelemben, könnyek között, gyászban?

Az ő segítségének köszönöm a boldog órákat és napokat. Amikor gyermekeim, unokáim születésekor boldogság és öröm töltött el. A munkám örömet és élvezetet, azt, hogy követi lehettem. És azt, hogy megsegített, amikor nem is kértem, hogy segítsen; amikor hűtlen voltam hozzá, amikor kételkedtem benne.

Hát nincs elég okunk, indokunk arra, hogy megvalljuk, mondjuk és továbbadjuk: „...Isten mind e mai napig megsegített, itt állok, és bizonyosságot teszek...”?

■ BALICZA IVÁN

Válaszd az életet!

Köz-Ép-Pont III. erdélyi lutheránus ifjúsági találkozó Válaszúton

Július 18-án kezdődött és a lapzártánkat követő napon, szombaton ér(t) véget Erdélyben a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház, illetve az Evangélikus Ifjúsági Keresztyén Egyesület kiemelkedő nyári rendezvénye, a Köz-Ép-Pont harmadik erdélyi lutheránus ifjúsági találkozó. Idén a Kolozsvár melletti Válaszútra érkezett több mint háromszáz fiatal Erdély és Magyarország különböző térségeiből. A szervezők Mózes 5. könyvéből választották az idei témát: „...én ma eléd adtam az életet és a jót, de a halált és a rosszat is; válaszd hát az életet, hogy élhess te és utódaid is!” (30,15.19b) A tábor mottóját is ez (no meg a helyszínről szolgálgató település neve) „ihlette”: Válaszd az életet!

Az immár hagyományosnak számító tábor szellemiségét a nyitottság jellemzi, hiszen nemcsak evangélikus fiatalok vesznek részt rajta, hanem más felekezetű ifjak is szép számmal jelentkeztek rá. A tábor ideje alatt végig dicsőítő zenekar segíti a fiatalokat az elcsendesedésben, keresztyén dalok segítenek ráhangolódni az áhítatokra.

A táborlakókat kedden Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke üdvözölte (*képünkön*). Köszöntőbeszédében kiemelte, hogy Isten mindannyiunknak választási lehetőséget ad. Elmondása szerint több ez a tábor, mint egy fesztivál, mert az életre jutást segíti. „Mi, keresztyének tudjuk, hogy Krisztus az út, az igazság és az élet, így a táborozók ez alatt a pár nap alatt nemcsak egymáshoz, hanem Jézushoz is közelebb kerülhetnek” – mondta az egyházkerület lelkései vezetője.

Ezt követően Bencze Orsolya lelkész igemagyarázatával szintén nyomatékosította a tábor fő üzenetét. Prédikációjában emlékeztette a táborlakókat, hogy a helyszínválasztás sem véletlen, hiszen a mezősegi emberek is választás előtt álltak, és ők az életet választották. Így kell tennie a mai ifjúságnak is azért, hogy majd utódainknak is meglegyen a lehetőségük az életet választani.

A tábor főszervezője, Koszta István brassói evangélikus lelkész elmondta: a fiatalok testvérként tekintenek egymásra, ami erősíti a közösséget. Az izletes vacsorát követően a pénteki „záróbulin” is muzsikáló Harmadik zenekar várta táncpárosaikat.

A Köz-Ép-Pont harmadik erdélyi lutheránus ifjúsági találkozó második napját a Magyarországi Evangélikus Egyház országos missziói lelkészének áhítata indította. Szeverényi János áldást kért a találkozó minden résztvevőjére és szervezőjére. Igehirdetésében utalt az immár ötszáz éves reformációra is. Emlékeztetett, hogy Istennek mindig van ötlete, jó elgondolása, akkor is, amikor a világ a rossz felé fordul. A fiatalos hangvétel hatása nem maradt el. Az arcokon tük-

rögződött az érdeklődés, a kíváncsiság. Szeverényi János egyébként – mintegy a tábor spirituálisaként – csütörtökön és pénteken is szolgált a reggeli és az esti igei alkalmakon.

Az első átbeszélgetett éjszaka után kissé fáradtan ébredő, de érdeklődő táborozóknak délelőtt Balázs-Bécsi Attila, a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével kitüntetett művészet-

történész, a Téka Alapítvány elnöke tartott előadást a Mezőség viszontagságos történetéről, illetve – a népszerű író-költő szülőfalujában – természetesen Wass Albert munkásságáról. Ezt követően a táborozók ördöngösfüzesi és búzai népdalokat hallgattak meg. Balázs-Bécsi Attila azzal bátorította a fiatalokat: „A szóránnyhelyzetet nem hátrányként, hanem feladatként kell felfogni!”

Szerdán és csütörtökön délután a résztvevők alternatív programok közül választhattak, de szinte minden ifjú megcsodálta a Kallós Zoltán által létrehozott népművészeti múzeumot. A kreativitásban hiányt nem szenvedők kézműves-foglalkozáson engedték szabadjára a fantáziájukat. Esténként szerdán a Bagossy Brothers Company, csütörtökön a Magyarpalatkai Banda szolgáltatta a talpalálót.

Az eredeti tervek szerint csütörtökön Bonchidára zárandokoltak, pénteken Szamosújvárra, illetve Kolozsvárra kirándultak a táborlakók, a találkozó záró istentisztelete pedig pénteken a püspöki székhely evangélikus templomába hirdtetett meg, Adorjáni Dezső Zoltán szolgálatával.

Válaszúton vetítette ugyan előre a reggeli búcsúzást a szombatra virradó éjszaka, de az úti áldás mindenkiben tudatosíthatta, hogy akinek a szívében Krisztus a „közepont”, annak biztos iránytűje lehet egész életében.

Forrás: *Evangelikus.net / EvÉlet-infó*

FOTÓK: AMBRUS MÓZES

Evangélikus–református közös zsinat Kolozsvárott

Mint rövidhírben legutóbbi lapszámunkban már tudósítottunk róla, 446 év után először tartott közös zsinatot a Romániai Református Egyház és a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház. Az ünnepi alkalom július 4-én a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet dísztermében zajlott. Az ülésen elfogadott nyilatkozatban hálát adnak az elmúlt ötszáz évért, felvállalják a reformátorok örökségét, kiállnak a Szentháromságba vetett hitünk mellett, elkötelezik magukat a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet és az egyházi oktatási intézmények további fenntartására, fogadalmat tesznek egymás segítésére, valamint az evangélium tiszta hirdetésére és Isten ígéjének őszinte és feltétlen továbbadására, terjesztésére.

FOTÓ: SOMOGYI BOTOND

A felszentelt református pásztorok: Bányai Béla László, Bedő Judith Boróka, Kelemen Attila Csongor, Kovács László, Köblös Lehel, Monda Sándor, Szilágyi Róbert Béla, Tusa Róbert. A felszentelt evangélikus lelkészek: Bencze Nimród, Illyés Sándor, Kerékgyártó Imola, Bandi Márta, Bencze Orsolya

A történelmi találkozót közös istentisztelettel indították a kolozsvári lutheránus templomban. Zelenák József evangélikus püspökhelyettes mondott köszöntőbeszédet, majd Csúry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke hirdette az ígét a 13. zsoltár alapján.

Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke, a Romániai Református Egyház Zsinatának ügyvezető elnöke a 133. zsoltárral köszöntötte az egybegyűlteket: „Ímé, mily jó és mily gyönyörűséges, a mikor együtt lakoznak az atyafiak!” Kiemelte Erdély két Szentháromság-hívó protestáns felekezete közel

négy és fél százados együttélésének jelentős pillanatait, majd hozzátette: „Múltbeli együttműködéseink közege a szükséghelyzet volt, alapja a közös nyelv és a közös protestáns örökség, mozgatórugója pedig a keresztyén szeretet.” Hozzátette: a történelem viharai között tartósan bizonyuló kötelékeket tovább erősítenék, ezek közül pedig a legszorosabbra, a lelkészképzésre fektetik a hangsúlyt.

Dr. Fekete Károly püspök a Magyarországi Református Egyház nevében köszöntötte az egybegyűlteket, dr. Fischl Vilmos evangélikus lelkész pedig a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtákaraként tolmácsolta a tag-

egyházak köszöntését. Számos külföldi testvéregyház is üdvözölte a történelmi eseményt, így az Amerikai Egyesült Államok Presbiteriánus Egyháza, a Hollandiai Protestáns Egyház, a németországi Lippei Tartományi Egyház, a Skót Egyház és az Ír Presbiteriánus Egyház Zsinata, illetve az egyesült államokbeli, pennsylvaniai Lehigh presbiteriánus gyülekezet részéről is hangzottak el köszöntések. Dr. Főnyad Pál nyugalmazott evangélikus lelkész az ausztriai Luther Márton Szövetség főtákaraként utalt az ausztriai protestáns egyházak erdélyi kapcsolataira.

Az eseményen dr. Buzogány Dezső professzor a református–evangélikus közös múltból tartott egyháztörténelmi előadást, emellett az egybegyűlteket a protestáns teológiai intézet vegyes karának szolgálatát hallgathatták meg.

Az ünnepi zsinatot követően – mintegy az elkötelezettség egyik legerősebb kinyilatkoztatási formájaként – lelkészszentelő közgyűléssel folytatódott a nap. Nyolc református és öt evangélikus lelképásztor tett fogadalmat a kolozsvári Farkas utcai templomban. Az istentiszteleten Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke hirdette az ígét a *Korinthusbeliekhez írt első levél* 1. fejezetének 18–25. versei alapján. A reformátusok és evangélikusok közötti kapcsolatra utalva elmondta: „Isten az, aki megajándékoz minket a közösség lelkével. Mindazt, ami elválaszt minket, ellentétbe állít, az úrvacsora közössége eltörlí, közel hoz bennünket egymáshoz” – jelentette ki, rámutatva a közös lelkészszentelés közösségformáló jelentőségére is.

A jelölteket Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke bocsátotta ki az evangélium prédikálására és a szentségek kiszolgáltatására.

Az immár felszentelt lelképásztorok nevében Kelemen Attila Csongor köszöntötte az egybegyűlteket. A teológián eltöltött évek értékes pillanataira, a tanulás hasznosságára emlékezett vissza, reflektált a gyakornoki év tapasztalataira, a számukra kijelölt út megismerésének folyamatára, mentoraik segítőkészségére.

Forrás: *Reformatus.ro*

Kulcshordozók

Kettős lelkészavatás Kaposváron

Egyazon gyülekezetbe, ifjúsági közösségbe jár, sőt ugyanabban az esztendőben konfirmált a két fiatal, akik július 15-én együtt léptek a lelkészi pályára a kaposvári evangélikus templomban. A családi légkörű ünnepségen Hegedüs Gábort és Réth Katalint egykori konfirmáló lelkészük, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke, Szemerei János indította el a szolgálat útján.

A liturgiában az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense, dr. Orosz Gábor Viktor mellett a helyi lelkész házaspár, Pongrácz Máté és Pongráczné Györi Boglárka működött közre. Énekekkel szolgált a gyülekezet kórusa Vönöczky Gábor vezetésével.

A kulcsok példáján keresztül világította meg a püspök a lelkészi szolgálat méltóságát és közhasznú voltát Mt 16,19a alapján tartott prédikációjában. „Fontos üzenet bízatik rátok – fogalmazott Szemerei János. – A kulcs maga Jézus, aki kinyitja a mennyek országának kapuját. Ennek lehettek hirdetői.” Az egyházkerület lelkészi vezetője a lelkészi életúthoz szükséges erőforrásokról is beszélt. Hangsúlyozta a szolgálatba álló fiatalokat kísérő közösségek fontosságát, majd hozzátette: a legnagyobb erőt Isten szeretetének és hatalmának megtapasztalása jelentheti számukra.

Az eskütétel és az áldás megindító pillanatait után a két újonnan felavatott lelkész a püspökkel közösen osztott úrvacsorát a templomot megtöltő gyülekezetnek. Az istentisztelet végén Szemerei János és Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelő adta át Katalinnak és Gábornak az ordinációi emléklapot, valamint a kerület ajándékait.

Jókívánságait fejezte ki a teológia képviselője, Orosz Gábor Viktor, valamint Hulej Enikő lelkész a kecskeméti gyülekezet nevében, amely Gábor hatodéves gyakorlatának színhelye volt. Emellett az őket hamarosan fogadó közösségek részéről kért áldást ifjú kollégái életére Kondor Péter kelet-békési, illetve Rostáné Piri Magda vasi esperes.

Az ünnepség a közeli Munkácsy Mihály Gimnázium dísztermében tar-

A SZERZŐ FELVÉTELE

Hegedüs Gábor sváb családból származik, számára nagyszülei vallásossága jelentett sokat az elindulásban. A hittanórákon, az ifjúsági körön és a táborokon keresztül kapcsolódott be a kaposvári gyülekezet életébe. 2006-ban konfirmált. Érettségije után, 2010-ben nyert felvételt az Evangélikus Hittudományi Egyetemre. Hatodéves gyakorlatát a kecskeméti gyülekezetben töltötte, Kis János mentor mellett. Ordinációját követően a bobai egyházközségben, Rostáné Piri Magda vasi esperes mellett kezdi meg szolgálatát beosztott lelkészként. Választott ígéje: „Ne aggódjatok tehát a holnapért, mert a holnap majd aggódik magáért: elég minden napnak a maga baja.” (Mt 6,34)

tott szeretetvendégséggel folytatódott, ahol további köszöntők hangzottak el. Szót kapott többek között Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna somogy-zalai esperes, Pecz Gábor, a medgyesegyházai gyülekezet küldötte – Katalin itt töltötte a hatodévet –, valamint Németh Mihály lelkész és Pusztainé Lukács Anett felügyelő a szomszédos ecsenyi egyházközség ré-

Réth Katalin szintén sváb gyökerekkel rendelkezik. Evangélikus családban nőtt fel, gyermekkorától rendszeresen járt hittanórákra, istentiszteletekre. 2006-ban konfirmált. 2011-ben kezdte meg tanulmányait az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. 2015-ben egy félévet Erasmus-ösztöndíjjal Rómában töltött, a valdens teológiai fakultáson. Ötödévesként már helyettesítést vállalt a Kaposvárral szomszédos ecsenyi gyülekezetben. Hatodéves gyakorlatát Medgyesegyházán végezte, Zsáros Lilla mentor mellett. Ordinációja után Békéscsabán iskolalelkészként áll szolgálatba. Választott ígéje (amely egyben konfirmációi áldó ígéje is): „De akik az Úrban bíznak, erejük megújul...” (Ézs 40,31)

széről. A frissen felavatott lelkészek életére sok áldást kívántak barátaik, a kaposvári ifi, a Kefir tagjai is.

A köszöntések sorában végül Hegedüs Gábor és Réth Katalin is sorra került. Megható szavakkal fejezték ki hálájukat mindazért, amit családjuktól és felnevelő közösségeiktől kaptak.

■ ADÁMI MÁRIA

Találkozások ünnepe

Bel- és külmisziói konferencia

Minden misziói konferencia után az az érzésünk, hogy ezt már nem lehet fokozni, ez volt eddig a legjobb. Idén is így voltunk vele, de ez nem a mi szervezőmunkánkat dicséri, hanem az Urat, aki áldását adja gyermekeire. Az ő jelenlétét, igéjét, Lelkét senki és semmi nem pótolhatja. Ezekből kaptunk idén is bőséggel Piliscsabán.

FOTÓ: ERDÉSZ ZOLTÁN

Szemerei János püspök igehirdetése nyitotta meg az Evangélikus Misziói Központ szervezésében július 2–5. között a piliscsabai Béthel Misziói Otthonban *Reformáció ma* címmel rendezett együttlétet. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkészi vezetője a reformáció alapjáról beszélt: *solus Christus*, egyedül Krisztus. Lupták György, a Bács-Kiskun Egyházmegye esperese amellet, hogy végig vezette az énekléseket, szemé-

lyes hangon vallott Lutherhez fűződő kapcsolatáról.

Miklya Luzsányi Mónika teológus, író a digitális nemzedék megszólíthatóságáról tartott izgalmas, eszméletű, ugyanakkor a bonyolult témában eligazodást segítő előadást. Hecker Christiane előadásában az általa vezetett Befogadó Ház Alapítvány felekezeti közti keresztény miszióról halottunk, amely prevenció munkát végez a csellengő tizenévesek között.

Mélyen érintette a hallgatókat a bizonyágtételek tartalma. Egyik testvérünk arról vallott, hogyan szabadult meg tizenhét év drogozásból, a másik túlélte hit által a rosszindulatú agydaganat eltávolítását, sőt még betegtársait és orvosait is ő erősítette. Igazi színfoltja volt a piliscsabai napoknak a Szlovéniából érkezett muravidéki dicsőítő csoport bizonyágtétele Andrejek Györfi Judit lelkész vezetésével. Leon Novak lelkész magyarul köszöntötte a konferenciát. Igét hirdetett, szintén magyarul, Mitja Andrejek lelkész. Imádkoztunk egymás gyülekezeteiért és országaiért.

A külmisziói szolgálat is lüktetett az élettől. B. Pintér Márta lelkész, az Evangélikus Külmisziói Egyesület társelnöke *Sola Scriptura – egyedül a Szentírás* címmel tartott reggeli áhítatot. Bálintné Kis Beáta, az egyesület Afrika-referense mint profi miszionárius megmozgatott mindenkit, fiatalokat és időseket. Áldást kértünk Jó András és Jóné Jutasi Angelika misziójára, akik július végén indulnak Indiába.

Megajándékozott minket Isten az ő igéjével, és ajándékkal kaptuk egymást. Érkeztek Erdélyből is testvérek. Közülük egy néni életében először járt Magyarországon. Voltak közöttünk szlovén, szlovák, sváb és cigány származásúak is. Sőt az egyik előadást Fináli Gábor rabbi tartotta.

Hála és köszönet, mert igazzá vált a piliscsabai hegyen az év igéje: „Új szívet adok nektek, és új lelket adok belétek.” (Ez 36,26a)

■ SZEVEÉNYI JÁNOS

Az Evangélikus Misziói Központ állásfoglalása a homoszexuális életformával kapcsolatban

Elismerjük, hogy keresztyénként és egyházakként sok esetben mi sem megfelelően viszonyulunk a homoszexuálisok felé. Életvitelük elutasítása miatt sokszor a homoszexuális embereket is elutasítjuk, segítség és a szeretetteljes melléjük állás helyett tabuként kezeljük, megjegyzéseinkkel akár akarunkon kívül is megbélyegezzük, kirekesztjük őket. Sokan – tudatlanságból – figyelmen kívül hagyják azt a tényt, hogy a homoszexuálisok többsége részben körülményeinek áldozataként (szocializáció) vált ilyen hajlamúvá.

Isten ellenzi a hátrányos megkülönböztetést, ez ellen küzdenünk kell, de a homoszexuális együttlétet nem fogadhatjuk el a heteroszexuális házasság legitím alternatívájaként. Ugyanez a házasságon kívüli heteroszexuális kapcsolatokra is igaz.

A bűn egész emberi természetünket megrontotta és eltörzítette. Ezalól szexualitásunk sem kivétel. Az elutasító hozzáállásra való ellenreakció megpróbálja a homoszexualitást nor-

mális életmódnak láttatni. Hisszük, hogy ugyanaz az evangélium, amely a mi életünket átformálta, bárkit megváltoztathat.

A szexualitás helye az Isten által szerzett heteroszexuális házasságban van. A Biblia erre vonatkozóan nem mutat más alternatívát. Isten ezt a rendet a teremtéskor állapította meg, nem kultúráktól tette függővé, ennek érvényessége egyetemes és állandó. A homoszexualitás gyakorlását a teljes Szentírás kijelentése alapján az Isten által megszabott normától való eltérésnek tekintjük, és nem egy, a normális viselkedés keretein belül elfogadott variációnak. Nem támogatunk semmilyen álteológiai érvelést, amely megpróbálja ennek ellenkezőjét bizonyítani.

Az előítéletesség, a gyűlölet, az utálat, a verbális vagy tetteges agresszió gonosz dolog, de a homoszexualitás gyakorlását szorgalmazók is a gonoszság szolgálatába állnak, amikor jónak mondják azt, amit Isten rossznak mondott.

2017. július

Gyümölcsöző negyedszázad

Bajor–magyar testvércapcsolati találkozó Bonyhád

A reformáció indulása ötszázadik évfordulójának emlékévében a bajor–magyar evangélikus egyházi testvércapcsolat negyedszázados jubileumát is megünnepelehetnék mindazok, akik – a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Ökumenikus és Külügyi Osztályának tavaszi felhívására – készíttetés érezték a Bonyhád rendezett találkozón való részvételle. Programokban felettébb gazdag négy nap adatott július 6–9. között a németországi testvérekkel való találkozásra a Völgység fővárosában, mindenekelőtt annak lutheránus oktatási intézményében, a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumban.

Csütörtök este Gáncs Péter elnök-püspök bevezető áhítatával kezdődött a testvéregyházi találkozó. Az esemény mottójául választott zsoltárszakasz – „Megtermi gyümölcsét” –, illetőleg a Zsol-tárok könyve 1,1–3(4–6) versei alapján utalt arra, hogy a Völgységben élő svábok hosszú utat tettek meg a Dunán, amely összeköti egymással a bajor és a magyar testvéreket is. „A folyó különböző partjára ültetett fák vagyunk, és ennek a képnek a spirituális lényege az,

hogy Isten éltető folyója mentén élünk. Az egyházat ugyanis Isten igéje élteti” – hangsúlyozta Gáncs Péter.

Kezdetek és folytatás

Az áhítat után Andorka Gábor, a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium igazgatója köszöntötte a vendégeket, majd Ulrich Zenker, a Bajorországi Evangélikus Egyház partnerkapcsolati referense és Cselovszkyné dr. Tarr Klára, egyhá-

zunk országos irodája ökumenikus és külügyi osztályának vezetője foglalta össze a legfontosabb tudnivalókat a hivatalosan negyedszázada tartó testvéregyházi kapcsolatról. Az ismerkedő zenei szolgálattevője az Evangélikus Hittudományi Egyetem zenekara, a Közel együttes volt.

A találkozó második napján a kétnyelvű közös reggeli áhítatot – Jer 17,8 alapján – Balog Eszter és Christiane Schäfer lelkész-nők tartották, s bár tikkasztó hőség kísérte a környék felfedezésére szervezett kirándulásokat, délután érkezett némi enyhítő zápor, és a találkozó központi helyszíne felett megjelent a szivárvány is, amelynek sokan szimbolikus jelentőséget is tulajdonítottak. A kirándulásokról visszatérve a gimnázium területén folytatódott a program. Bemutakoztak a standokon kiállítók, és – Frenyó Anna újságíró moderálásával – rövid élménybeszámolók hangzottak el a testvércapcsolatok múltjából. ▶

A soltvadkerti óvodások műsora után az egyházi vezetők emlékeztek a testvérkapcsolatok kialakulására, és vázoltak fel elképzeléseket a folytatásról. Ezen az estén köszöntötte az eseményt Bonyhád polgármestere, Filóné Ferencz Ibolya, valamint a helybéli esperes-lelkész, Aradi András. (A testvérkapcsolatok negyedszázadára emlékeztetve huszonöt fát ültettek el az intézmény kertjében.) A nap közös grillvacsorával és a Pécsi Gospel koncertjével ért véget.

Gazdagító reformáció

A bajor–magyar testvéregyházi találkozó harmadik napja Sefcsik Zoltán biblia-tanulmányával kezdődött. A szekszárdi evangélikus lelkész *Máté evangéliumának* 7,15–20 versei alapján beszélt a gyümölcsöshöz fáról. Az igeszakaszt ezután német és magyar nyelven is tanul-

mányozták a résztvevők két csoportban, Szemerei János püspök, illetve Wolfram Hoffmann lelkész vezetésével.

Egy harmadik csoport az iskolai képzésről beszélgetett a Nemzetközi Tanárszövetség titkáranak, Gerhard Pfeiffernek és Hohlné Probst Éva bonyhádi német-tanárnak a vezetésével. Az óvodai nevelés egyházi tapasztalatairól Lakatosné Hachbold Éva (Soltvadkert), Lázárné Skorka Katalin (Mezőberény), valamint Christiane Münderlein és Sigrid Schmitz beszélgetett, míg Laborcz Géza és Wolfgang Layh lelkészek a vidéki gyülekezetek helyzetét elemezték. A diakóniai munkacsoportban Decmann Tibor lelkész, illetve Michael Bammessel és Fritz Blanz konzultált, egy-egy részterületéről pedig Doris Zenns és Turcsányi Márta szociális munkások osztották meg tapasztalataikat. A testvérkapcsolat megindulásáról, kezdeteiről dr. Hafenschner Károly

lelkész, miniszteri biztos, D. Szevik Imre nyugalmazott püspök, Szirmai Zoltánné nyugalmazott külügyi titkár beszélgetett. Volt ezenkívül – Herbst Helga és Egresi Kornélia közreműködésével – kreatív workshop, továbbá árnyszínház, „reformációi szabadulószoza”, zenei beszélgető fórum, a teológiai karok fiataljai pedig focikupát rendeztek.

Ebéd után igazi fesztiválhangulatban folytatódott a program, amelyet – a kormányzati Reformáció Emlékbizottság támogatásával – a Bonyhád–Hidas–Kismányoki Evangélikus Egyházközség és a Völgység protestáns gyülekezetei szerveztek meg a bajor–magyar találkozóhoz kapcsoltnak. A *reformáció értékei a Völgységben* címmel összeállított műsor előtt beszédet mondott Aradi András esperes, Hafenschner Károly miniszteri biztos, Potápi Árpád János nemzetpolitikaért felelős államtitkár, Szabó Tibor alpolgármester, dr. Józsa-Jilling Mihály, a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának tanácsnoka. Mindannyian méltatták a reformáció helyben tapasztalható gazdagító erejét. Szóltak az első német telepések háromszáz évvel ezelőtti érkezéséről, a két-százöt éves iskola alapításáról, de a hetven évvel ezelőtti kitelepítésekről is.

Amíg a színpadon a különböző német ajkú együttesek váltották egymást, a gimnáziumban kiállítás nyílt, és előadások hangzottak el. Dr. Harmati Béla László, az Evangélikus Országos Múzeum vezetője Tolna megye protestáns értékeit, dr. Krähling János építész-mérnök, egyetemi docens, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építészettörténeti és Műemléki Tanszékének

vezetője a reformáció templomépítészeti sajátosságait, Müller György helytörténész a völgyeségi németek betelepítését, Lohn Annamária, a bonyhádi Völgyeségi Múzeum történész-muzeológusa pedig a málenkij robot és a ki- és betelepítések hatásait elemezte.

A Gábrriel könnyűzenei együttes *Az eredendő bűn (Die Erbsünde)* című rock-oratóriuma „vezette fel” a diakóniai munkaágak szervezésében tartott esti áhítatot, melyen dr. Fabiny Tamás püspök és Michael Bammessel közösen szolgált. Míg a német diakóniai vezető a mustármag példázata (Mt 13,31–32) alapján a Jézus által örökölt hagyott életszemlélet kiteljesedéséről beszélt, addig a magyarországi diakóniáért felelős püspök azt hangsúlyozta, hogy nem az intézményrendszerrel kell büszkélkedni, hanem engednünk kell, hogy Isten működhessen a világban általunk. A nap Aradi András áldásával ért véget, ráadásaként pedig Holcz Gábor illuzionista bűvölte el a gyülekezetet.

Búcsú Bonyhádtól

A július 9-i kétnyelvű úrvacsorás záró istentisztelet liturgiáját a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának Gyülekezeti és Missziói Osztálya dolgozta ki. Oltár helyett egy hatalmas királyi

trónust állítottak a színpadra, utalva az istentisztelet textusára, a *Jelenések* könyve 22. fejezetének 1–2(3–5) verseire, amelyekben az áll, hogy a mennyei Jeruzsálemben a Bárány trónusa előtt imádják őt a nevét homlokukon viselő.

A bajor és magyar hívek segítségével is igényt tartottak a díszítéshez: nekik az volt a feladatuk, hogy a székükön talált levelekre írják fel, az élet mely területén van szükségük a gyógyulásra. Így aztán az igében leírt életfára kerültek szimbolikusan a falevelek... Az igehirdető Michael Martin egyházfőtanácsos volt

(prédikációjának szövege teljes terjedelmében olvasható az Evangelikus.hu honlapon), a liturgiában pedig – Németh Zoltán lelkész és Koltainé Somogyi Lilla munkatárs mellett – a testvéregyházak képviselői működtek közre igeolvasással, imádsággal. Az úrvacsorát szintén bajor, illetve magyar lelkészek osztották ki egy időben a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium kertjében felállított sátor négy pontján. A közös áldás után már mindenki hazafelé vehette az irányt – a közeli viszontlátás reményében.

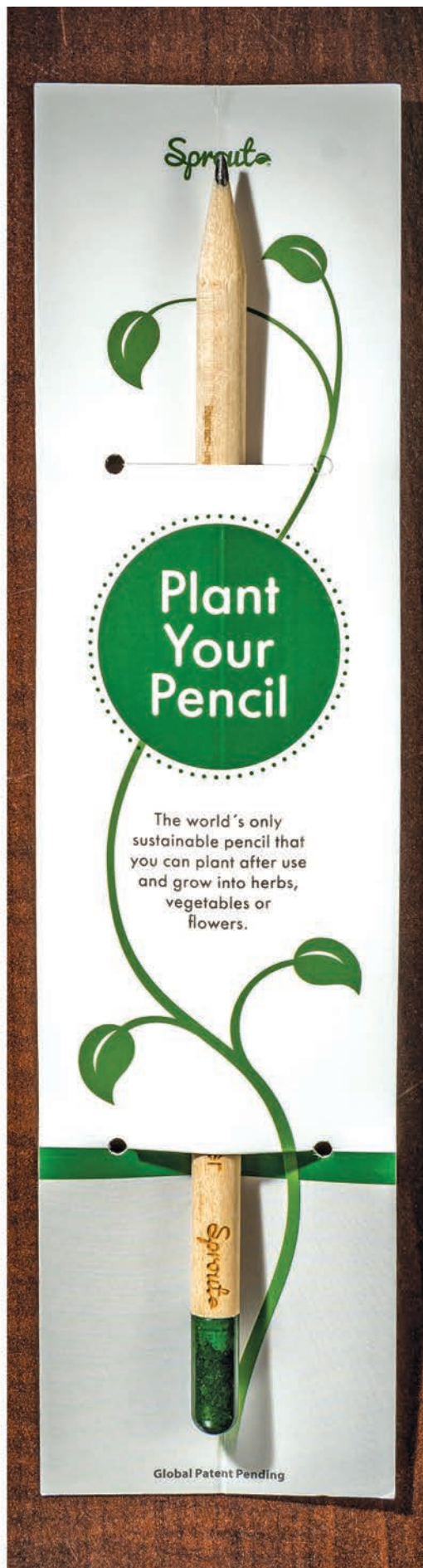
Forrás: Evangelikus.hu

FOTÓK: HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

FOTÓK: KISS TAMÁS

Ültessünk ceruzát

Avagy a fák és az emberek reménysége

Gáncs Péter püspök
Déli Evangélikus Egyházkerület

A Bonyhádon rendezett bajor–magyar testvérkapcsolati találkozó gazdag igei magvetése tovább dolgozik bennem, ebből szeretnék néhány gondolatcsírárt megosztani az olvasókkal. Aprópó, csíra, angolul: *sprout*. Ez a szó olvasható azon a szellemes, szinte prófétai üzenetet hordozó ceruzán, amelyet a bonyhádi találkozó résztvevői kaptak ajándékba, hogy otthon majd elültessék.

Lehet, hogy már sok mindent vetettünk, ültettünk életünkben, de ceruzát aligha. Ez viszont olyan különleges ceruza, amelynek a végében gyógynövénymagok rejtőznek. Az elkoptatott ceruzát nem szabad kidobni, hanem földbe lehet ültetni, és gondos locsolás után reménység szerint előbújnak majd a levendulacsírák...

A találkozó igei mottóját az első zsoltár lelkesítő képe adta a folyóvíz mellé ültetett fáról, amely *„idejében megtermi gyümölcsét, és nem hervad el a lombja”*. A megkapó kép mögött felsejlik a titokzatos Kertész alakja, aki kijelöli helyünket, küldetésünket a világban. Aki mindent megtesz azért, hogy ne szakadjunk el a folyó, az élő és ható lge tápláló vizétől.

Ugyanez a nagyszerű perspektíva tárul elénk Jeremiás prófétánál, aki így tesz biztosságot: *„...áldott az a férfi, aki az Úrban bíz, akinek az Úr a bizodalma. Mert olyan lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely a folyóig ereszti gyökereit, és nem fél, ha eljön a hőség, lombja üde zöld marad. Száraz esztendőben sincs gondja, szüntelenül termi gyümölcsét.”* (Jer 17,7–8)

Sajnos mindennapos tapasztalataink olykor cáfolni látszanak ezeket a vonzó bibliai képeket. Terméketlen, kiszáradó fák, emberi életek, közösségek, gyülekezetek lassú sorvadásával, fájdalmas agóniájával kell néha szembesülnünk. A fák, az erdők természetben tapasztalható pusztulásáért többnyire a klímaváltozást szoktuk okolni. De vajon ki a felelős a teremtett világ jó rendjének feldúlásáért? Ha a tettest keressük, nem kell messzire mennünk: elég, ha belenézünk a tükörbe, hiszen minket bízott meg a Teremtő a Kert művelésével és őrzésével...

De lelki értelemben is fenyeget minket egyfajta pusztító klímaváltozás. Gyakran már nem vesszük komolyan az apostoli figyelmeztetést, amely szerint *„minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről, a világos-*

ság Atyjától száll alá”. (Jak 1,17) Nem törődünk az isteni munkamegosztással, amelyről Pál így vall: *„Én ültettem, Apollós öntözött, de Isten adta a növekedést.”* (1Kor 3,6)

Megkísérhet minket az elkerülhetetlennek látszó menetrend: előbb-utóbb minden élő fából halott nyersanyag vagy éppen tűzifa lesz. A németnek, angolnak külön szava is van a még élő, illetve a már halott fára: *Baum/Holz*, illetve *tree/wood*.

Az emberi logika és tapasztalás szerint mindez visszafordíthatatlan folyamat, egyirányú utca: a halott fából már nem támadhat új élet. Ezt a konok, halálos rendet törte meg Jézus Krisztus keresztfája, amelyet az egyházművészetben bimbózó, rügyező keresztfaként is szoktak ábrázolni, amint ezt a finom kidolgozású örmény kereszt is példázza. Ez csodálatosan jelképezi azt a csodát, amelyet húsvét hajnalán elsőként személyesen a magdalai Mária tapasztalhatott meg a sírkertben, aki a halott Jézust kereste, de az élő Úr köszöntött rá a nevére, és aki-ben először a kertészt vélte felfedezni. S valójában nem is tévedett, hiszen Jézus az a hűséges kertész, az a példázatbeli fáradhatatlan vincellér, aki soha nem mond le rólunk. Ő ma is kitartó reménységgel mindent megtesz azért, hogy *„hátha”* (Lk 13,9!) mégis termőre fordul az életünk...

Kissé profán módon, de erről prédikál ez a ceruza is, amelynek száraz csonkja nem szemétké, nem tűzbe való, hanem jó földbe. Ahol ha lesz, aki öntözzé, ha megkapja felülről az éltető napfényt, akkor illatos virágú gyógynövény sarjadhat ki a halott fából.

Ez a fa reménysége, amelyről Jób könyvében így olvashatunk: *„Még a fának is van reménysége: ha kivágják, újból kihajt, és nem fogynak el hajtásai. Még ha elvénül is a földben gyökere, ha elhal is a porban csonkja, a víz illatától kihajt, ágakat hoz, mint a csemete.”* (Jób 14, 7–9) Erről prédikál a művészi svéd üvegalkotás.

De az embernek még inkább van reménysége az által, akinek halála és feltámadása nyomán a keresztfára is kirügyezik, ahogy énekeljük: *„Keresztfára titka tündökölt, / Melyen az élet halni szállt, / S megtörte holtá a halált.”* (EÉ 189,1)

Magasztaljuk őt az ősi latin köszöntéssel: *Ave crux, spes unica!* Üdvöz légy, kereszt, egyedüli reménységünk! ■

Talán szeretetből van a legnagyobb hiány

„Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három; ezek közül pedig a legnagyobb a szeretet.” (1Kor 13,13)

Azért választottam ezt az igét, mert szerintem Pál apostol nagyon jól összefoglalja azokat az értékeket, amelyeknek a keresztyén ember életében a középpontban kellene állniuk. Azért mondom, hogy kellene, mert szerintem egyre kevesebb a világban a hit is, a remény is, és a szeretet is. Talán szeretetből van a legnagyobb hiány... A szeretet hiányát mindenki észreveszi, aki kimegy az utcákra, vagy belép bárhova. Az az óriási közöny, amellyel az emberek ma viszonyulnak egymáshoz, szerintem borzasztó.

Ennek a közönynek sokféle oka lehet. Talán a technológiai fejlődésből eredő elidegenedés vagy a jó közösségek hiánya, talán ezek lehetnek a legnagyobbak. Pedig Pál apostol is azt mondja, hogy a szeretet a legnagyobb e közül a három érték közül.

A szeretet sokféle lehet. Ezt Pál apostol is igen jól részletezi ebben a fejezetben, a szeretet-himnuszban (1Kor 13). Nagyon sok alanya vagy tárgya lehet. Szerethetem én a fasírtot is, de szerethetem életem szerelmét is. Nyilván másképp. És az emberek között is nagyon sokféle szeretet van. A Bibliában is többféle szót használnak erre a fogalomra az eredeti görög nyelven. Én azt hiszem, hogy itt most mindegyikről szó van.

Természetes, hogy nem szerethetünk mindenkit egyformán. Ez az emberi elmébe nem fér bele. Túllép a határainkon, és ez nyilvánvalóan konfliktusokat szül. Valakit jobban szeretünk, mint a másikat, van, akit egyáltalán nem szeretünk, vagy akár utálunk is... Ennek is számos oka lehet. Lehet, hogy egyszerűen csak nem ismerem az illetőt. Lehet, hogy egy olyan csoportba tartozik, amely iránt ellenérzésekkel viseltetek. De a legfurcsább az egészben, hogy a hit is lehet a szeretet akadálya! Ha valakinek más a hite, mint az enyém, akkor azt kevésbé szeretem.

Ha ilyen konfliktussal találkozom, én mindig Pál apostol sorrendjére szoktam gondolni: hit, remény és szeretet, de a legnagyobb a szeretet. Szerintem erre van a legnagyobb szüksége a világnak. Nem kell, hogy mindenkit egyformán szeressünk – de jó lenne egy kis pozitív hozzáállás.

■ BÁNÓ ZOLTÁN

27 éves rádiós műsorvezető, egyetemi hallgató
(Szombathely, Credo Evangélikus Rádió)

RAJZ: BUDAI TIBOR

Az írás a Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! címmel kéthetente jelentkező evangélikus félórájában elhangzott szöveg szerkesztett változata.

Találkozás, ígéret, áldás

Negyedik alkalommal rendeztük meg a tabi evangélikus gyülekezet napközis hittantáborát. Hosszas szervezés és tervezés után június 26-án nyitottuk meg, témája ezúttal „az ígéret földje” volt.

Megkezdtük utazásunkat Kánaán földje felé Ábrahám kíséretében, akivel a reggeli áhítatokon találkoztunk. Majd Jézus történeteivel, különleges találkozásaival folytatódott napunk. [...] Az új ismeretségek és találkozások azonban nem csak a bibliai történetekben értek minket. Voltak, akik első táborozóként érkeztek közénk. Voltak, akik több száz kilométert is megtettek, hogy velünk legyenek. S voltak olyanok is, akik utoljára voltak köztünk táborozóként, mert jövőre már a vezetői csapatot fogják erősíteni. Különleges volt megélni, ahogyan a kezdeti szegénylősség, csendesség, visszahúzó-dottság lassan szertefoszlott, és átvette a helyét az önfeledt beszélgetés, játék.

A délutáni – jól megérdemelt – csendespihenő után csapatversenyt rendeztünk. Mindennap lehetőségük volt a gyerekeknek pontokat gyűjteni saját csapatauk javára. Megmutathatták képességeiket városépítő projektben, akadályversenyen, ügyességi és kvízzjátékokban. [...]

Az utazás élményét azonban nem csak a képzeletünkre bíztuk. Kedden felkerekedtünk, és elutaztunk Kaposvárra, a Deseda tóhoz. A harmincfős csoporttal és kísérőkkel elmentünk a Fekete István Látogatóközpontba, ahol tárlatvezetéssel egybekötött előadáson csodálhattuk meg a környék sokszínű állatvilágát, majd hajókázásra is lehetőség nyílt.

A tábor különlegessége a szombat délutáni családi nap volt. Szerettük volna, hogy a szülők is részeseivé váljanak az élménynek, amit gyermekeik megélhettek. Szerveztünk láthatatlan színházat, szabadulós játékot, amit kitörő örömmel fogadtak kicsik és nagyok egyaránt.

Ábrahámval megkezdett utunk azonban vasárnap a fél 11-kor kezdődött tabi istentiszteleten lezárult. Beteljesedett az Úr ígérete: Ábrahám elért Kánaánba, és megszületett megígért gyermeke, Izsák. Tábori emlékként minden táborozó egy hátizsákot kapott. Arató Lóránd lelkész úr az igehirdetésében mindenkit arra kért, hogy töltsen meg ezt a táskát mindazzal az élménnyel, emlékekkel, ami a táborban érte őt, és folytassa tovább útját, hiszen az Isten ígérete erre hív, és áldása elkísér. [...]

■ ARATÓ ESZTER DÓRA

Forrás: a Tab és Környéke

Evangélikus Egyházközség weboldala –
sites.google.com/view/tabevgyul

HUMOROSAN EVANGÉLIKUS

Pistike sétál a strandon, és megpillant egy időse nénit, aki egy napernyő alatt ül. Odamegy hozzá, és megkérdezi:

- A néni keresztény?
- Igen.
- És olvassa mindennap a Bibliát?
- Igen.
- És gyakran imádkozik?
- Igen.
- Akkor tessék vigyázni a százasomra, amíg úszni megyek.

Szeretettel várjuk a gyülekezeti, intézményi híreket, hírleveleket! Kérjük, az elektronikus dokumentumokat – pdf formátumú anyagokat – e-mailben az evtallozo@gmail.com címre, a nyomtatott kiadványok egy-egy példányát a szerkesztőség postacímére szíveskedjenek küldeni: 1091 Budapest, Üllői út 25. Köszönjük!

FOTÓ: SZÉVÉNYI JÁNOS / FACEBOOK

Gyülekezeti anekdota

Principális (SZ. L.?) és segédlelkésze (R. M.?) szinte együtt indultak vasárnap délután a hegy felé. Egyik sem volt beszédes ember, így belemélyedve gondolataikba, hosszan mentek szótlanul egymás mellett. A Kíssomlyó persze csak a helyieknek hegy, de a tetejéig így is eltelt vagy fél óra. A fenti nagy útelágazásnál is együtt fordultak a völgyben fekvő falu irányába. Néhány tíz méter után aztán a principális szólalt meg először. „Hát, te hova tartasz?” Gyorsan kiderült, hogy nemcsak egy irányba, hanem egy helyre is indultak délutáni könyörgésre. Azon a napon a maroknyi gyülekezet – nagy öröme – két élő igehirdetést hallgathatott.

■ Lejegyezte: KOCSOR GYÖRGY

Forrás: Dunántúli Harangszó,
2017. tavasz

Evangelikus szakkollégista nyert aranyérmet

Hallgatói életpályájának megkoronázásaként elnyerte a Pro Scientia Aranyérmet Virág Ádám, a Debreceni Egyetem szociológia mesterképzésben tanuló hallgatója, az Evangelikus Roma Szakkollégium tagja.

Az Országos Tudományos Diákköri Tanács által alapított Pro Scientia Aranyérmet 1989 óta két évente negyvenöt-ötven magyar fiatal kutató és művész kapja meg, akik egyetemi pályafutásuk során tudományos vagy művészeti munkájukkal kiemelkedőt alkottak. Idén háromszáztizenhárom egyetemista pályázott, a díjakat novemberben adják át a Magyar Tudományos Akadémián.

Virág Ádám 2013 februárjától tagja az Evangelikus Roma Szakkollégiumnak, akkor még a Debreceni Egyetem (DE) Egészségügyi Karán szociális munka szakon tanult. Az alapképzésben megszerzett diplomával előbb szociális gazdaság mesterdiplomát szerzett, most pedig szociológiát hallgat a DE-n. Az utolsó félévét Erasmus-ösztöndíjasként Nagyváradon, a Partiumi Keresztény Egyetem vendég-hallgatójaként töltötte.

Az előző tanévben a Kárpát-medencei magyar felsőoktatási intézmények számára meghirdetett tudományos diákköri versenyen a szociális szövetkezetek működéséről szóló kutatásával első díjat nyert; ezt a kutatást továbbfejlesztve idén áprilisban első helyezést ért el az Eötvös Loránd Tudományegyetemen az országos tudományos diákköri kon-

ferencia szociális munka, szociálpolitika szekciójában. Külön öröm, hogy ezt olyan önálló kutatással érte el, amely a roma integráció szempontjából rendkívül értékes. A szociális szövetkezet mint forma kiváló lehetőség a nehéz sorsú emberek életének jobbra fordításában, ha tiszta kézzel és szakértelemmel irányítják.

Köztársasági ösztöndíjas szakkollégistánk az elmúlt tanévben tizennégy tudományos publikációval, illetve kon-

ferencián tartott előadással hívta fel magára a figyelmet olyan szociológiai kutatások közreműködőjeként, mint a nyíregyházi háztartáspanel-kutatás vagy a Magyar Tudományos Akadémia közösségi kapcsolatok – demokrácia megújítása tárgykörben végzett vizsgálata. [...] Idén a roma nők munkaerőpiaci helyzetéről, debreceni szakkollégista diáktársával, Maszlagh Fannival közösen készített dolgozatával megnyerte a Református Hit-tudományi Egyetem és az Emberi Erőforrások Minisztériuma közös pályázatát, majd ezeket a kutatási eredményeit bemutathatta a Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület meghívására egy másik konferencián is. [...]

Céltudatos, kiválóan teljesítő szakkollégistánk 2015 nyarán, a menekültválság tetőzésekor Röszkén vállalt önkéntes munkát a menekülttáborban, tavaly pedig Körmentre ment a Magyar Vöröskereszt hívó szavára: egy héti, napi tizenkét órában a rendészeti szak-középiskola udvarán kialakított nyitott befogadótáborban igyekezett elviselhetővé tenni a menekültek helyzetét tea-és piskótaosztással, stresszoldó játékkal, sakkozással, beszélgetéssel, a hivatalos papírok kitöltésében való segítséggel.

A Gávavencsellőről indult Virág Ádám doktori iskolába és kutatói életpályára készül, most azonban rövid kitérőt tesz. A Nemzetpolitikai Államtitkárság nagy érdeklődéssel, sokszoros túljelentkezéssel kísért Petőfi Sándor-programjában lehetőséghez jutott: ösztől nyolc hónapig ösztöndíjas lesz Déván, az unitárius egyház közösségében. A magyar önazonosság és a nemzeti összetartás érzésének erősítése a feladat, és ő főleg – de nem kizárólag – idős emberek körében végzi majd ezt a munkát. Mint korábban nyilatkozta, ezt több szempontból is olyan rendkívüli lehetőségnek találta, amely miatt érdemes az eredeti terveit kicsit halasztani. Novemberben azonban hazautazik Déváról, hogy a Magyar Tudományos Akadémián átvegye a Pro Scientia Aranyérmet.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET
Forrás: Meersz.hu

Lelki támogató közösség Orosházán

„...hogy mi is megvigasztalassunk másokat minden nyomorúságban azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztal minket.” (2Kor 1,4)

Néhány évvel ezelőtt indult az evangélikus gyülekezetben egy gyászfeldolgozó csoport. Édesanyámat is hívták a szervezők, mivel édesapám nem sokkal azelőtt hunyt el. Édesanyám mindig szeretetteljes szavakkal számolt be a csoport működéséről, egy idő után elmondásból már szinte mindenkit ismertem, bár én magam még sosem voltam köztük. Később a csoport összetétele átalakult, a résztvevők között már nem volt annyi frissen gyászoló, így átkeresztelték magukat Lelki Támogató Közösségre, és különböző más témákat is választottak beszélgetéseikhez a gyászfeldolgozáson kívül.

Aztán 2016 őszén meghívtak, hogy egy alkalmat tartsak én – akkoriban a ka-

tolikus és a református lelkészek is vállaltak egy-egy szolgálatot. [...] Idén tavasszal ismét szükségessé vált a helyettesítés, így márciusban megkeresett a csoport, hogy vállalnék-e egy új alkalmat a megbocsátás témájában. E hatalmas és igen szerteágazó témának azt a részét emeltük ki, amikor olyasvalakinek kellene megbocsátanunk, vagy olyan személytől kellene bocsánatot kérnünk, aki már nincs az élők sorában, illetve más akadályozó tényező miatt a személyes rendezés lehetetlen. A rövid felvezető előadás után a csoport tagjai szívesen és lelkesen tettek fel kérdéseket – és nem is mindig az előadótól várták a választ, egymást is tanácsolták, bátorították. Az élénk beszélgetés alig akart abbamaradni, ezért a csoport tagjai megkértek, hogy a következő hónapban is én jöjjek, és folytassuk a megbocsátás témáját.

Így áprilisban ismét ott lehettem közöttük, amikor is Lámek „hetvenhétszeres vérbosszújától” a mózesi törvény „sze-

met szemért” elvén át Péter nagylelkűnek mutatkozni akaró „még hétszer is” ajánlata után eljutottunk Jézus „hetvenszer hétszer” parancsához. Beszélgettünk arról is, hogy Isten bocsánata vajon feltételes vagy feltétel nélküli, illetve, hogy mit vár tőlünk Isten az ellenünk vétő embertársaink tekintetében. A csoport kérésére a májusi alkalmat is elvállaltam, amikor is a hála témakörét jártuk körül. [...] Beszélgettünk arról, hogy bár számtalan hálaokunk lehetne, mégis csak kevésszer érzünk és még kevéssébszer adunk hálát. Pedig mennyivel egészségesebbek lennénk testileg-lelkileg, ha panaszkodásverseny helyett hálaversenyeket rendeznénk! Egy biztos: ezért a csoportért minden résztvevő hálás, mert itt nem csupán sorstársakra, hanem barátokra, egymást támogató, biztató testvérekre is találtak.

■ NIKODÉM NOÉMI

Forrás: Orosházi Harangszó, 2017. pünkösöd

HONLAPAJÁNLO

Garai András honlapja. Ritka, mint a fehér holló – szoktuk mondani az egyedi, különlegesen is értékes dolgokról. Tallózó című rovatunkban időről időre hírt szeretnénk adni az ilyen weblapokról.

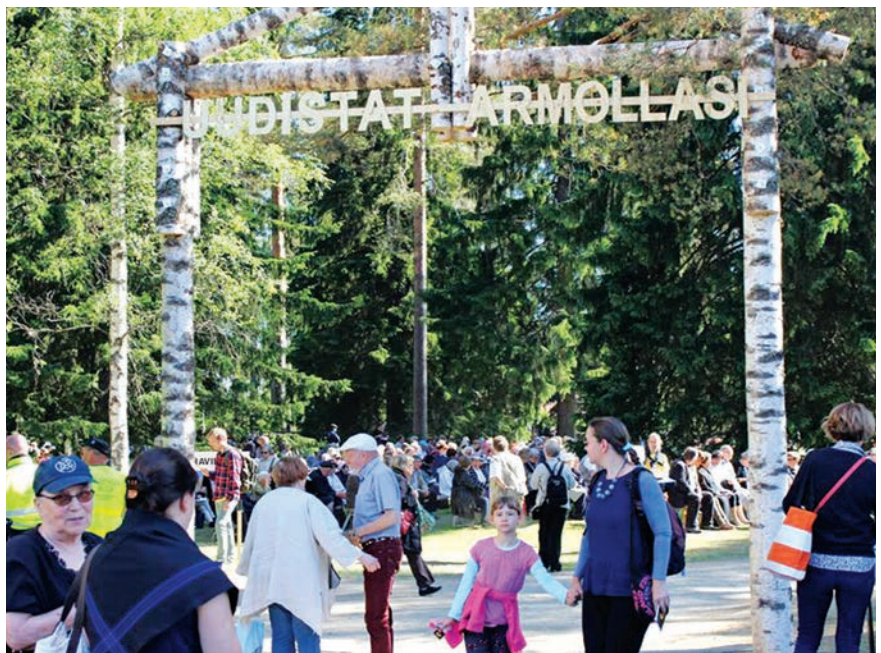
Kezdjük a sort Garai Andrásnak – az EvÉlet hetilapban 2003-tól megjelent *Heti útravaló* rovat szerzőjének – idén tizenkét éves, naponta frissülő rovatokkal jelentkező honlapjával: *Garainyh.hu*. Három, csak ott elérhető evangélikus tartalmat ajánlunk olvasóink figyelmébe.

A *Lelki elemőzsia* hétről hétre (már az előző hét csütörtök reggelétől) olvasható, ez év pünkösdjén indult új rovat, amely tartalmában hasonló a *Heti útravaló*hoz: mblx.co/elemozsia.

Túróczy Zoltán tíz archív, magnószalagról átmásolt ígéhirdetése is meghallgatható a család engedélyével és ajánlékaként: mblx.co/turoczy.

Dr. Luther Márton *Házi kincstár* című könyve hetven ígéhirdetéssel korlátozás nélkül letölthető: mblx.co/lutherhazi.

FACEBOOK-SZEMLE

A felébredtek ünnepén a finnországi Nilsäben. Kegyelmeddel újítasz meg – olvasható a találkozó díszkapuján. A júliusi ünnepre több mint huszonötezer evangélikus gyűlt össze. A finn ébredés a magyar evangélikus lelki megújulásra is hatással volt

Forrás: a Csepeli Evangélikus Egyházközség Facebook-oldala

Irány Wittenberg!

Magyar napok a reformációünnepi programban

Egyedülálló magyar programot kínál augusztus 24–28. között a reformáció bölcsője, a németországi Wittenberg városa. A részletekről Cselovszkyné dr. Tarr Klárától, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Ökumenikus és Külügyi Osztályának vezetőjétől kértünk tájékoztatást.

A kinek eddig nem sikerült, annak idén igazán érdemes – és páratlan lehetősége is van – Wittenbergbe utazni, ugyanis a magyar napoknál kevés kiválóbb alkalom van megismerni evangélikusságunk eredetét, a reformáció korát és hatását, valamint egyházunk jelenét. Eddig kétszázötvennégy regisztrált vendéget tartanak számon – az ökumenikus és a németországi, valamint a külföldi vendégekkel együtt – a Magyarországi Evangélikus Egyház wittenbergi rendezvényén. Ebből száznyolcvannégyen egyházunk delegáltjaként, meghívottjaként vesznek részt az alkalmon, de – és itt a páratlan lehetőség – ezenfelül a szervezők számítanak még a gyülekezetek részvételére, amelyek ön-

költséges alapon kirándulhatnak ezen a hétvégén Wittenbergbe.

A programok augusztus 24-én délután kezdődnek *A diaszpóraegyház példája a többség számára a reformáció kapcsán* címmel, német és magyar egyházi, illetve világi vezetők részvételével. A magyar standon kerekasztal-beszélgetés, majd fórum lesz, amelyen a tervek szerint Balog Zoltán emberierőforrás-miniszter is részt vesz.

Koncertek és konferenciák

„A nyitóest a Luther-házban kulturális programmal kezdődik: kamarakonzert és kiállítás keretében mutatkozik be a

Magyarországi Evangélikus Egyház. Köszöntőt mond Gáncs Péter elnök-püspök, valamint dr. Stefan Rhein, a szász-anhalti Luther Alapítvány (Lutherstiftung) elnöke és a magyar kormányzati Reformáció Emlékbizottság képviselőjében Balog Zoltán miniszter. Este előadást tart egyházunk országos felügyelője, Pröhle Gergely *Mit jelent számunkra Luther végrendelete ma?* címmel” – tudtuk meg Cselovszkyné Tarr Klárától.

Másnap teológiai konferenciára kerül sor, amelynek témája *Az evangélikus lelkész – egy hivatás története*. Az egynapos tanácskozáson a lelkészi hivatás kulturális, egyházi, nemzetiségi háttéréről és a polgárosodásra gyakorolt hatásáról ismerhetünk meg példákat Németországból és Magyarországról.

A német nyelvű konferenciára mintegy negyven-ötven főt várnak – mondta az ökumenikus és külügyi osztály vezetője. Néhány előadó, illetve cím:

Matthias Asche: *Peregrination*; Csepregi Zoltán: *Wittenberg-Halle und die ethnische Zugehörigkeit der lutherischen pfarrerschaft Ungarns*; Markus Hein: *Das Projekt* www.pfarrerbuch.de; Kertész Botond: *Der Weg zur Ordination in Transdanubien im 19. Jh. Lutherische und reformierte Autobiographien in Vergleich*. Mások mellett előad még: Ósz Előd (Kölcsvár), Eva Kowalská (Pozsony), Stefan Rhein (Wittenberg), Luise Schorn-Schütte (Frankfurt am Main).

Este a wittenbergi városi templomban ad orgonakoncertet Fassang László, majd pedig bárki számára nyitott vacsora lesz a Domzelt (dómsátor) magyar standján, a Luther-kertben (Luthergarten). A standon két este is vacsorával várják a szervezők a magyar résztvevőket.

Mint Cselovszkyné Tarr Klára elmondta, augusztus 26-án, szombaton tematikus városnézéssel indul a nap: magyar nyelven után kutathatunk majd Wittenbergben, huszonöt fős csoportokban. „Dévai Bíró Mátyás, Sylvester János és Leonard Stöckl emléktábláit is felavatjuk szombat délelőtt a wittenbergi egyetem, a Leucorea és a Schloßstraße 15. szám épületén. Sylvester táblája már fel is került a helyére, az avatása azonban augusztusban történik majd.”

Délután szabad programra lesz lehetőség, a Németországi Protestáns Egyház világiállítása az egész városban különböző installációkkal várja a látogatókat, de meg lehet tekinteni a magyar evangélikus tulajdonban levő eredeti Luther-végrendeletet is a Luther-házban, sőt megéri bepillantani a Melanchthon-házba is.

Luther-panoráma és robotáldás

A szabad program idejére érdemes megemlíteni pár igazán különleges wittenbergi látnivalót. Ilyen a vasútállomás előtti hatalmas, Biblia alakú kilátótorony, ahonnan belátható az egész város. 2017 tiszteletére a klasszikus Luther-bibliafordítást adták ki újra, nyelvileg felújítva, mégis megőrizve a klasszikus értékeket – erre hívja fel a figyelmet a Szentírást formázó kilátó.

A vasútállomástól a városba vezető gyalogúton sok kis kapu alatt haladunk át, és ha figyelmesen megnézzük a kapukra erősített molinókat, akkor Sopron, Sárvár és Debrecen reformátoraitól származó magyar nyelvű idézeteket is felfedezhetünk a sok más európai nyelv, város és reformátor között. Bármennyire Wit-

tenberg volt is a központ, a reformáció sikere mégis annak köszönhető, hogy az ott tanuló diákok is és más utazók hírért vitték Luther gondolatainak Európa minden pontjára, ennek állít emléket az installáció.

Wittenberg egyik legnagyobb látványossága most a Luther-panoráma. A hatalmas körképben a középkori város egy napját élhetjük végig hajnaltól éjszakáig. Hang- és fényhatások teszik élethűvé a képet, amelyen a középkori ruhás alakok arcához ma élő emberek fotóit kölcsönözte az alkotó művész, Yadegar Asisi.

A reformációi jubileumra tematikusan felosztott város kultúrájának szentelt területén, a svájci reformátusok standján korabeli nyomdagép másolatán az *Újszövetségből* nyomtathatunk magunknak egy lapot, aztán haza is vihetjük. A nyár folyamán mindennap egy másik lapot is kinyomtatnak itt, így a kiállítás végére az egész *Újszövetség* elkészül majd egy példányban.

A Hessen-Nassau Egyház áldásösvényének egyik állomásán áldásosztó robottal találkozhatunk, és így részesei lehetünk egy kísérletnek. Aki szeretné, a robotáldás után ugyanis leírhatja, milyen érzés volt ez számára. Áldásként tudjuk megélni azt, amit a robottól kapunk? ►

Esetleg többet is ad az emberhez képest, hogy kiválaszthatjuk, nő vagy férfi áldjon meg, esetleg dialektusban mondja az áldást, és végül kinyomtatva papíron is odaadja az áldás szövegét?

Az ökumené tematikus területén egyházunk szempontjából két fontos standot is találunk: a Lutheránus Világszövetségnek és az Európai Protestáns Egyházak Közösségének a standját, egymás közvetlen szomszédságában a Luther-

gartenben. A kert egyéként már önmagában is érdekes: nemrég még üres terület volt, de a reformációi jubileumot megelőző években a különböző protestáns egyházak és egyházi szervezetek elkezdtek fákat ültetni. A projekt lezárásakor ötszáz fa fog itt állni. Elektronikus infóstand segít, hogy megtalálhassuk a minket érdeklő fát, például azt, amelyet a Magyarországi Evangélikus Egyház ültetett. Érdekes a világkiállítástól függet-

lenül is nyitva lévő látványosságokra, akár a Luther-, Melancthon- és Cranach-kiállításra is időt szakítani. A kisváros előnye, hogy minden gyalog is jól bejárható, aki pedig nehezebben mozog, igénybe veheti a világkiállítás buszjáratát, amely körbevisz az összes tematikus területen.

Folyamatos magyar jelenlét

Augusztus 26-án, szombat délután bemutatják a magyar Luther-rajzfilmet és az 1928-ban készült Luther-némafilmet is a wittenbergi Centralkino moziban, ezt követően beszélgetés lesz dr. Fabiny Tamás püspökkel, a rajzfilm fővédnökével és Richly Zsolt rendezővel.

A magyar állam ezen a napon zártkörű fogadást rendez a városházán, ezzel párhuzamosan pedig magyar est lesz az dómsátorban a magyar standon, sörbemutatóval összekötve. A táncos lábúak a Menyét zenekar muzsikájára rophatják.

A programok vasárnap a német gyülekezettel közös, kétnyelvű istentisztelettel érnek véget a vártemplomban. Ezt követően a Colleg Wittenberg udvarán kerül sor az események hivatalos lezárására.

A felsorolt programokkal párhuzamosan augusztus 24–29. között egyházunk folyamatosan jelen lesz a reformációi világkiállításon (Weltausstellung Reformation), a Németországi Egyesült Evangélikus-Lutheránus Egyház dómsátrának standján. A stand programkínálatában többek között a következők szerepelnek: a Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium zenés-irodalmi műsora; a Soltvadkerti Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola néptáncműsora; a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium és Kollégium színelőadása; az Evangélikus Diakónia programjai; reformációi szabadulószoja; a Közel zenekar koncertje; koncert és táncház a Menyét zenekarral; mozgó kiállítás.

A programok köre folyamatosan bővül, a kínálatot az esemény előtt néhány héttel a világkiállítás honlapján és mobiltelefonos alkalmazáson is meg lehet majd tekinteni, valamint az *Evangélikus.hu* honlapon is lehet tájékozódni. A világkiállítás letölthető applikációjáról több információ a következő honlapon érhető el: r2017.org/app/.

Találkozzunk Wittenbergben!

■ H.-B. Zs – D. A. – K. B.

FOTÓK: GERMAN NATIONAL TOURIST BOARD

FOTÓ: VOLT FESZTIVÁL

Lelkészként a fesztiválon

Hol VOLT, hol nem volt...

...volt egyszer egy vidéki iskolalelkész, aki felkérést kapott, hogy az ország egyik legnépszerűbb fesztiváljára, a soproni VOLT-ra kísérje el a Közös Pont sátor lelkes csapatát. Seben Glória mezőberényi evangélikus lelkész kérdeztük a tapasztalatairól.

– Mit is kell tudnunk a Közös Pont sátorról?

– Az Ökumenikus Ifjúsági Iroda (ÖKI) nyári fesztiválmisziós projektje ez, amellyel több rendezvényen is jelen van. A helyszínek nyárról nyárra változnak, idén a VOLT-on kívül Velencén, az EFOTT-on (egyetemisták és főiskolások országos turisztikai találkozója – a szerk.) jelent meg az iroda a sátorral, augusztusban pedig a szege-di ifjúsági napokon és a Strand fesztiválon lehet találkozni vele. A Közös Pont sátrat a három nagy történelmi egyház – katolikus, református és evangélikus – fiatal önkéntesei működtetik a fesztiválok civil szervezetek számára fenntartott terében.

– Az egyházi sokszínűség mellett mitől ökumenikus még?

– Az ökumené görög szó az emberek által lakott földet jelenti. Az ökumenikus mozgalom és minden ehhez kapcsolódó

FOTÓ: AZ EVANGÉLIKUS ÉLET ARCHÍVUMA

összefogás azt tűzi ki célul, hogy a keresztények szerte a világon hitvallásos ellentéteiket félretéve együtt küzdjenek azért, hogy minél többen találkozzanak Jézus Krisztussal, illetve közösen szolgáljanak szeretettel a világban. A közös pont maga Jézus személye, aki mindannyiunk Megváltója.

– Miért épp fesztiválokon van jelen ez a kezdeményezés?

– A legtöbb hívő fejében a túlzott alkoholfogyasztás és egyéb tudatmódosítók használata, a szexuális szabadosság és a tobzódás fogalmait fonódnak össze a fesztivál szóval. Az ÖKI vezetése és fiatal önkéntesei szemében azonban a fesztiválörület mély szomjúságból fakad: az ember vágyik arra, hogy ünnepeljen, hogy felszabadult örömet éljen át, és ez a vágy szoros kapcsolatban van az Istennel való közösség iránti mély szomjúságunkkal. Ezért amikor a fesztiválozók közé megyünk, a hangos zenében és sűrű embertömegben egy pihentető békeszigetet kínálunk, ahol nyitottság, elfogadás és Istentől jövő szeretet uralkodik. Lehetőséget akarunk adni a betérőknek, hogy megtapasztaljanak valamit abból az isteni szeretetből, amelyből mi is napon-ta élünk.

– Hogyan választják ki erre a fiatalokat?

– Bármely elkötelezett keresztény fiatal jelentkezhet. ►

Minden évben óriási a túljelentkezés, így kell kiválasztani azt a körülbelül húsz-huszonöt fős csapatot, amely a sátorban szolgál. Fontos a motiváció – elsősorban nem szórakozni, hanem szolgálni megyünk – és az is, hogy a jelentkező kész legyen ne csak a saját véleményét elmondani, hanem elsősorban a másik embert meghallgatni és értő figyelemmel kísérni.

– Mi történik egy ilyen sátorban?

– Az idei fő téma az idő volt, a *Prédikátor* könyvének 3. fejezete alapján: „Mindennek rendelt ideje van...” A dekoráció és a programok is ehhez illeszkedtek. Két fő lehetőség van: a témához

kapcsolódóan lehet rajzot készíteni egy csokiért, vagy írhatunk levelet önmagunknak: megcímezzük, és a csapat egy év múlva feladja postán. Ezenkívül lehet vicces játékokat játszani és egyszerűen csak beszélgetni is feltett kérdések alapján, de akár életünk idővonalát is megrajzolhatjuk.

– Fesztiválra a legtöbben a koncertek miatt mennek. Nyitottak egy ilyen egyházi kezdeményezésre a fesztiválzók?

– A sátor szinte mindig tele volt, a fiatalok részt vettek felszínes és mély, Istent érintő és egészen hétköznapi beszélgetésekben egyaránt. Az a feladatunk, hogy

megmutassuk, nyitottak vagyunk feléjük, mindez az egyház előszobájává vagy kinyújtott karjává tesz minket. A beszélgetésekből az önkéntesek hite is épül, és a betérők is jó tapasztalatokat szereznek az egyházzal és a hívő fiatalokról. Egy betérő külföldi csapat sajnálkozott, hogy az általuk látogatott nyugat-európai fesztiválokon nincs egyházi sátor. Voltak viszont vendégeink is, akik tavaly vagy a fesztivál egy korábbi napján már jártak a sátorban, és megragadta őket a hangulat vagy a lehetőségek. Természetesen mint mindenhol, itt is találkozhatunk az egyházi iránt mély sértettséget őrző vagy harcosan ateista emberekkel, de őket is igyekszünk szeretettel fogadni, velük kulturált módon beszélgetni.

– Mi a lelkészek feladata a Közös Pont sátorban?

– A lelkész alapvetően nem a betérőkkel beszélget, hanem „spiriként”, azaz spirituálisként az önkéntes csapatot támogatja: áhítatokat tart, vezet a reflektáló köröket, képz az önkénteseket, és nem utolsósorban: jelen van, hát ha szükség lesz rá egy nehezebb teológiai kérdésnél vagy rázósebb beszélgetésnél. Az esti áhítat egyébként nyitott a fesztiválzók előtt, és többen éltek is a lehetőséggel. Idén Sopronban hárman voltunk spirituálisok: Tóth András görögkatolikus atya Nyíregyházáról, Bella Péter, a gyórájbaráti református lelkész és jómagam Mezőberényből.

– Mi volt a legjobb élménye a VOLT-fesztiválon?

– Az egyik evangélikus önkéntessel folytatott mély beszélgetés után került sor az esti áhítatomra, amelyhez József történetét hívtam segítségül az Ószövetségből. Megrajzoltam a saját életemnek és József életének az idővonalát is, arra az ígére válaszul, hogy *megvan az ideje a sírásnak, és megvan az ideje a nevetésnek*. És valóban: mindkét életút erősen hullámzóra sikeredett. Miközben arról beszéltem, hogy az életünk viharos időszakait napsütéses-szivárványos szakaszok váltják fel, a sátron kívül zuhogó eső valóban elállt, és csodálatos kettős szivárványt láthattunk az égen. Még sosem fordult elő velem, hogy Isten ennyire közvetlenül illusztrálta az igehirdetésemet.

– Mennyire vett részt a fesztivál egyéb programjain?

– Belehallgattam néhány előadásba, és több koncertre is kimentünk. Ekkor azonban nem közös pontos pólóban, hanem magánemberként voltunk jelen. A közhiedelemmel ellentétben egyébként én nem tapasztaltam durvaságot vagy túlzott mértékű alkoholfogyasztást, ezt az árak is korlátozták. A református kolléga és én az evangélikus gyülekezeti házban aludtunk, ezért a fesztivál területén nem is fogyasztottunk alkoholt, hogy autóval mehessünk haza. A felkészülő hétvégi képzés ideje alatt az egész csapat a soproni evangélikus gyülekezet vendége volt, megte-

kintettük az evangélikus templomot és a gyülekezettörténeti kiállítást is.

– Mi a legfőbb hozadéka az egyházi jelenlétnek egy ilyen fesztiválon?

– Önmagában az, hogy jelen vagyunk, nyitottan, befogadó légkörben, rengeteget lebont az emberekben lévő negatív előítéletekből. Sokan vannak, akik sohasem lépnék át egy templom vagy egy gyülekezeti ház küszöbét, de a Közös Pont sátorba bejönnek, mert jól érzik magukat. Elgondolkodhatnak az életük fontos kérdésein, elolvashatják a mottóul választott bibliai igéket, és meghallgathatják, hogyan éli meg a hitet egy hozzájuk hasonló fiatal. Elmondhat-

ják mindazt, ami az ő szívüket nyomja, és azt is megfigyelhetik, az önkéntes csapat tagjai milyen szeretetteliségben vannak, különbözőségeik ellenére is.

– Hogyan segíthetünk a Közös Pontnak?

– Elsősorban imádsággal. Minden kedden este a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának budapesti székházában imádkozunk a fesztiválmisszióért, de az otthonában is bárki bekapcsolódhat. Gyülekezeti fiataljainkat is bátoríthatjuk, hogy jelentkezzenek, mert minden évben hiány van evangélikus önkéntesekből.

■ E. É.

FOTÓ: VOLT Fesztivál

FOTÓK: KÖZÖS PONT SÁTOR

Féltem ezt az országot a morális zülléstől

„...amíg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, leginkább pedig azokkal, akik testvéreink a hitben.” (Gal 6,10)

Atszakadt a gát. Egészen mélyről feltörő gyűlöletcunami borított el minket Beer Miklós püspök testvéremmel a menekültek világnapjára kiadott videóknak nyomán. Csak úgy áradtak az olyan jelzők, mint hazaáruló, szabadkőműves, migránssimogató...

Néhány kommentet ki is emelnék: „Olyan szép akasztani való pofátok van.” „Még eggyel több a hányingerkeltő, végtelenül undorító, liberális, Európa-ellenes propagandaanyagokból. Ez a mostani pedig különösen undorító, mert jóságos, ájtatos mezbe van burkolva a pusztítás.” „Nem papok vagytok, hanem utolsó mocskos g...i áruoló férgek!” „Felőlem bármilyen csuhás hirdetheti itt az ígét, nem akarunk menekülteket.” „Rohadna le a bőr a sunyi, álszent, mocskos pofátokról!” „Ritka undorító egy fajzat ez a Fabiny! Látszik rajta, hogy alig várja, hogy befogadhasson pár finom kis musz-

rek ilyen mosdatlan szájjal igyekeznek védelmezni a keresztény Európát.

Ami viszont valóban gondolkodásra késztet, az az egyházon belüli reakciók sokfélesége. Kétségtelen, hogy sok támogatást is kaptunk. Ezek természetesen jólestek, bár ismételten vissza kellett utasítanom azt az összekacsintó vélekedést, amely szerint jól megmondtuk a magunkét, mert ez a kormány így meg úgy...

esetben személyesen kérdeznék meg, rosszabb esetben különféle nyilvános fórumokon kérnek számon. Ilyenkor elsősorban nem az bánt, hogy mindezt a hátam mögött és igencsak indulatosan teszik, hanem az, hogy ezzel – látásom szerint – nem figyelnek Jézus tanítására.

Egyszerűen csak féltem ezt az országot a további morális zülléstől, és felelősséget érzek azért, hogy egyházunkban ne a siftergő gyűlölet nyerjen létjogosultságot.

Elismerem, hogy a tömeges bevándorlás nemkívánatos, hiszen így az integráció is sokkal nehezebb. Jogosnak érzem azt a törekvést, hogy a bajokat mindenekelőtt ott kell orvosolni, ahol keletkeztek. Szívvel-lélekkel támogatom az üldözött közel-keleti, afrikai és ázsiai keresztények megsegítését. Azt sem vitatom, hogy Európának őriznie kell a zsidó-keresztény gyökereit, kulturális hagyományait. (Ha szerénytelenségnek tűnik is: lehetőségeimhez mérten a magam környezetében talán teszek is ezért valamit.) Lutherrel együtt vallom ugyanakkor, hogy a kontinensünkön megjelenő iszlám („Mohamed”, ahogy ő mondta) elsősorban az Istentől eltávolodott kereszténységet kötelezi önvizsgálatra és megterésre. Bárcsak jelét látnám annak, hogy a vélt vagy valós iszlám fenyegetés hatására egyházaink és híveink szorosabbra zárnák soraikat, szenvedélyesebben ke-

Sokak szíve úgy megkeményedett, hogy nemcsak a más vallásútól fél, hanem keresztyén hittestvérétől is elfordul, üldözött felebarátját is elutasítja. A nagyüzemi gyűlölködésben nem látjuk a menekültek arcát, arcuk jézusi vonásait.

lim fiút.” „Azt kívánom, hogy ti legyetek azok, akik először felrobbannak az ártatlan »menekültek« keze által.” „Szégyenei vagytok a püspöki karnak, ti hazaáruló, retardált barmok! Saját népetek elpusztításában vállaltok szerepet, nyomorultak!” Az idézetek sorát a végtelenségig lehetne folytatni.

Ezzel a siftergő gyűlölettel igyekszem nem törődni. Legfeljebb mélységes szomorúsággal állapítom meg, hogy embe-

Nem kívánunk mi politikai tényezővé válni, mondtam újra és újra, és állítom ma is. Bár álságos volnék, ha tagadnám, hogy összefüggést látok az immár két éve sulykolt propaganda és a megtapasztalt verbális erőszak között, elsősorban mégsem a dolog hatalomtechnikai, pláne pártpolitikai összefüggései érdekelnek.

Mindezzel szemben egyházi körben gyakran az értetlenkedés, sőt a megbotrányozás hangjával is találkozom. Jobb

resnék a Szentháromság Isten igazságát, és vállalnék a közösséget Jézussal!

Továbbá szeretnék rámutatni: sokak szíve úgy megkeményedett, hogy nemcsak a más vallásútól fél (ismétlem: okkal vagy ok nélkül), hanem keresztyén hitestvérétől is elfordul, üldözött felebarátját is elutasítja. A nagyüzemi gyűlölködésben nem látjuk a menekültek arcát, arcuk jézusi vonásait.

Hadd mutassak be – az illetők védelmében megváltoztatott nevekkal – néhány olyan menekültet, akiknek az arca most előttem van.

Titi a Kongói Demokratikus Köztársaságból menekült Magyarországra, hazájában kórházi főnővérként dolgozott. Amikor a szomszédos Ruandával háborút folytattak, sok ruandai sebesült is került az ő osztályára. Felettesei arra akarták rávenni, hogy méreginjekcióval végezzen velük. Ezt megtagadta, ezért kellett menekülnie. Férjével és hét gyermekével most Magyarországon él, rendszeresen látogatják az egyházi alkalmakat.

Három ázsiai keresztyén asszonyval egy szeretetvendégségen találkoztam. Hazájukban üldöztetés és fenyegettség volt az osztályrészük. Karácsony óta mindig ott vannak az istentiszteleten, együtt énekelnek, imádkoznak a gyülekezettel. A nyelvi akadályokat derűs meta-kommunikációval és számítógépes fordítóprogramokkal hidalják át. Talán az egyik diakóniai intézményünkben kap-

nak majd szállást és munkát. Menekültként élnek közöttünk. Nem fenyegetően fellépő iszlamisták, hanem törekény asszonyok. Keresztyének. Hitsorsosaink. Testvéreink a hitben.

A Szent Egyed Közösség magyarországi vezetője, Szőke Péter beszélt a Kamerunból érkezett, harmincas évei elején járó mozgássérült Julienről, aki járványos gyermekbénuláson esett át, és ezért csak bottal tud közlekedni. Hazájában immár hosszú évek óta diktatúra van. Tanárképző főiskolára járt, s közben a mozgássérültek jogaiért küzdő mozgalmakban vett részt – amely jogokat abban az országban nem tartják tiszteletben. Ennek során más egyetemi ellenzéki munkába is bekapcsolódott, tüntetéseken is részt vett. Egy ilyen alkalommal a rendőrök megverték, és két hétre egy olyan cellába zárták tizedmagával, ahol nem volt sem fény, sem levegő, és nem lehetett kimenni az illemhelyre. Miután ezt túlélte, valamiféle száműzetésbe vonult az ország legészakibb tartományába. Itt élt nővérével és bátyjával. A városkát, ahol laktak, megtámadta a Boko Haram nevű terrorszervezet, amelyik rendszeresen átjár portyázni Nigériából. Sok házat felgyújtottak. Julien bátyját megölték, nővére pedig sokkot kapott, és néhány hónap múlva szintén meghalt. Julien akkor döntött úgy, hogy többedmagával elmenekül Európába. Törökországon át, repülővel utazott. Németország volt az úti célja, de a magyar rendőrök feltartóztatták,

és közölték vele, hogy az uniós szabályok értelmében itt kell kérnie a menedékjogot, mivel nálunk lépett először az Európai Unió területére. Végül csak oltalmazotti státuszt kapott, de ezzel is vállalhat munkát, ha talál. Álma, hogy befejezze a főiskolát. Erős a hite, Istenben bízik, aki eddig is megsegítette ezen a hihetetlen úton.

Rasidról egy katolikus szerzetes nővér, Sári Gabriella, a Szociális Testvérek Társaságának tagja mesélt nekem, aki közel másfél éve teljesen abbahagyta egyéb munkáit, mert olyan mélyen érintette őt a menekültek hazai helyzete. Szomáliai, dél-szudáni megkínzott emberekkel, kubai politikai menekültekkel, iraki keresztyénekkel és az ISIS-től ugyanúgy rettegő muszlimokkal áll napi kapcsolatban. De ismer afgánokat is, közöttük egyaránt vannak iskolázatlanok és több nyelven beszélő férfiak, akik korábban az amerikai hadsereg tolmácsai voltak. Nos, amikor Rasid a hazájában megkeresztelkedett, szélsőséges muszlimok elfogták, és a fogságban egy hétig verték. Társait felakasztották. Neki sikerült elmenekülnie. Ha visszatoloncolják a „hazájába”, azonnal elfogják.

Istennek legyen hála, ő megkapta a menekültstátuszt. Jelenleg szalagmunkásként egy gyárban dolgozik. Személyében egy hiteles keresztyén emberrel gazdaggott a magyar egyház.

Tovább is van, mondjam még?

Amíg időnk van...

■ FABINY TAMÁS

FOTÓ: BALADYNEWS.COM

Hozzánk tartoznak, mi pedig hozzájuk

Határtalanul jól érezték magukat a Deák téri diákok

A Határtalanul! programmal Erdély szívében járt a Deák Téri Evangélikus Gimnázium hetedik osztálya június első napjaiban. Nem csupán a természeti szépségekkel és a magyar múlt épített örökségével ismerkedtek: a kirándulás legmeghatározóbb élményét a velük egyidős diákokkal, az erdélyi magyarokkal való találkozás, barátkozás jelentette. Tóth Katalin és Ráczné Tóth Judit tanárnő szervezte az utat, készítette fel a gyerekeket a rájuk váró élményekre. Az utazás utóéletéről is velük beszélgettem.

Sok hasonló élménybeszámolót olvashattunk-hallhattunk már diákoktól, tanároktól egy-egy ilyen jó hangulatú, hasznos ismereteket és személyes találkozásokat hozó út summájaként. Ám a Deák tériek kirándulásának folytatása van: hazaérkezésük után a tanárok és a diákok szervezkedni kezdtek, mert szeretnék megmenteni a végső pusztulástól a 16. századi algyógyi kápolnát.

„A Határtalanul! program célja, hogy az anyaországi gyerekek eljuthassanak hatá-

ron túli magyarlakta területekre. Ezeknek az utaknak a költségeit – az útiköltséget és a szállást – az állam finanszírozza. Pályázat révén sikerült elnyernünk a támogatást. Bár az előkészítéssel sokat dolgoztunk, nem is kérdés, hogy megérte! Négy napra eljutni ma a határon túlra úgy, hogy senkinek ne kelljen anyagi gondok miatt itthon maradnia, nagyon nagy szó. Nem ez volt egyébként az első ilyen utunk, jártunk már hetedikeseinkkel korábban is Erdélyben, illetve Kárpátalján” – idézi fel az előz-

ményeket Tóth Katalin, a Deák Téri Evangélikus Gimnázium magyar szakos tanára.

És hogy mi a tapasztalat, hogyan formálja a gyerekek gondolkodását egy ilyen alkalom? „Az egyik legfontosabb feladatunk az, hogy a gyerekeket az iskolában ne »csak« tanítsuk, hanem neveljük is. Egy-egy ilyen út határozottan szemléletformáló erő. Az indulás előtt sokat beszélgettünk velük, hogy felkészülten érkezzenek. A legfontosabb cél, hogy érezzék: az erdélyi magyarok – akár a kárpátaljaiak, felvidékiek, délvidékiek és minden határon túli magyar – hozzánk tartoznak, mi pedig hozzájuk. Nincs különbség... A gyerekek jókat beszélgetnek, nevetnek, játszanak, zenét hallgatnak, várost néznek együtt, mindez nagy élmény a számukra.”

Az idei utazás úgy alakult, hogy a csapat június 4-ét, a nemzeti összetartozás

napját éppen határon túli magyarok körében töltötte, ez még többet adott az amúgy is élményekkel teli napokhoz – árulta el a tanárnő.

„Eredendően májusban utaztunk volna, az írásbeli érettségi későbbre kerülése miatt tettük át június elejére a kirándulást. Az utolsó pillanatban tudatosult csak bennünk, hogy ez milyen nagy lehetőség. Június 4., pünkösd vasárnapja volt idén a nemzeti összetartozás napja, egyben a csíksomlyói búcsú ideje, és ezt éppen Erdélyben töltöttük. Döbbenetes élmény utólag is. Az utolsó szállásunk Dél-Erdélyben, Algyógyon egy olyan református vendégházban volt, amely keresztény ifjúsági táborok otthonául szolgál nyaranta. Látuk, hogy Algyógyon alig laknak már magyarok, csupán egy hetvenéves házaspár él a faluban. A tábor helyszínén van azonban két magyar történelmi emlék. Az egyik egy úgynevezett kerek kápolna a 11. századból, a másik egy kis református kápolna a 16. századból. A kerek kápolnát a magyar állam segítségével a következő hetekben felújítják, az utóbbi viszont sajnos romlik. Ennek szemtanúi voltunk. A kápolnákhöz nem tartozik már gyülekezet, lelkes, de mi ezen a vasárnapon reggel beültünk, és ott tartottuk az áhítatot a gyerekekkel – én azt hiszem, mindegyikünk életében nagyon meghatározó élmény lesz az a fél óra, amelyet úgy töltöttünk ott el, hogy az eltelt évszázadokon tudtunk gondolkodni.”

De a történet a múltba tekintéssel nem ér véget, mert a diákok és a tanárok komoly tervvel érkeztek haza. „Még ott megfogalmazódott bennünk egy gondolat: mentsük meg a kápolnát. Anyagiakkal is kellene támogatni az épület megmaradását,

sát, másrészt van ennek egy legalább ennyire fontos vonzata. Azt szerettük volna, hogy a gyerekekben legyen meg a folytonosság. Ne csupán az emlékeikben rakódjon el, hogy ott jártunk, hanem legyen valami aktív tevékenység, amely ehhez az úthoz kapcsolódik, és amelybe bevonhatnak másokat is” – mondja Tóth Katalin tanárnő.

A gondolat pedig most megvalósulni látszik: szeptemberben jótékonyági koncertet tartanak – részben a diákok, részben külső fellépők részvételével –, amelynek a bevételét felajánlják az algyógyi kis kápolna restaurálási munkálataira. Ha pedig

mindez sikerül, akkor nemcsak a Határtalanul! program érte el a célját, hanem a tanárok nevelési eszköztára is gazdagodott.

Guóth Emil történelemtanár, aki szintén részt vett a kiránduláson, már meg is fogalmazott egy levelet a szülőknek, így kérve együtt gondolkodást, támogatást ehhez a nemes elhatározáshoz.

A jól megérdemelt vakációra kirajzott diáksereg nélkül már üres és csendes iskola folyosóin sétálva Ráczné Tóth Judit, az „utazó” hetedikes osztály osztályfőnöke meséli, hogy alig negyvennyolc órával hazajöttük után a gyerekek máris elkészítettek egy kis műsort, és bemutatták társaiknak a gimnázium dísztermében. Kisfilmekkel, úti beszámolókkal, fényképek százaival elevenítették fel a legszebb pillanatokat.

Az iskolaépület emeletén színes táblák. Gondos kezek munkájával elkészített térképek mutatják az elcsatolt magyarlakta területeket, a papíriveken fotók, információk, rajzok, feliratok: gyökereink, összetartozásunk, nyelvünk, kultúránk, hagyományaink, népszokásaink – igazán szívet melengető gyűjtemény. A tanárnők egymástól átvéve a szót, lelkesen magyarázzák, milyen sokat dolgoztak a hetedikesek, mi mindennek néztek utána, hogy a statisztikai adatoktól kezdve a képaláírásokig minden helyesen kerüljön fel a kiállított táblákra. ►

FOTÓK: ZENGŐ BENEDEK, RÁCZNÉ TÓTH JUDIT

Az érintett osztály két diákjával beszélgettem az útról. Domokos Luca és Zengő Benedek nem csupán lelkesen meséltek, de telefonjukon szebbnél szebb fotókat is mutattak a tájakról, amelyeket megörökítettek.

– Jártatok már korábban is Erdélyben?

Luca: Én igen, Székelyföldön voltam a csíksomlyói búcsúban a családommal. De más magyarok területén még nem.

Benedek: Nem, még soha, de történeteket már hallottam. Jó atyám mesélt sokat, ő iskolai keretek között utazott, járta a vidéket.

– Hogyan készültetek fel erre az utazásra?

L.: Sok órát beszélgettünk, előadók jöttek hozzánk, és megnéztük a Várban a *Mi, magyarok* című kiállítást is.

B.: Érdekelt, hogy mi igaz abból, amit hallottam. Külföldön mindig azt tapasztalom, hogy szépek a tájak, de valahogy idegen – nem érzi úgy otthon magát az ember. A barátom állította, hogy Erdélyben ez nem így van. És igen! Igaza volt!

– Mi volt a legnagyobb élményetek?

B.: Torockón a Székelykő és a kilátás tetszett a legjobban. Reggel korán ébredtem, még ködben volt az egész táj. Gyönyörű látvány volt. Aztán kelt fel a nap, majd a Székelykő egyszer csak eltakarta. Ezért mondják, hogy „Torockón kétszer kel föl a nap”. Hasonló élmény volt, ahogy mentünk át Kolozsvárra, ahol az út egy szerpentinre ereszkedik lefelé. Egyre többet látunk a városból, míg meg nem érkezünk. Olyan volt, mint ahogy a folyó belemerg a tengerbe.

L.: Nekem az volt nagy élmény, hogy bárhol találkoztunk emberekkel, mindenki magyarul beszélt. A kolozsvári diákokkal nagyon jó volt megismerkedni. Együtt jártuk be a várost, sokat beszélgettünk, meséltünk egymásnak az iskoláinkról.

– Milyenek az ott élő gyerekek iskolás hétköznapijai?

B.: Kérdeztük, hogy mennyire kell románul tudniuk ahhoz, hogy boldoguljanak az iskolában. Erre poénosan azt felelték: „Pont csak annyira, hogy le tudj vizsgázni.” A másik, hogy az ő diáknyelvük eltér a miénktől, bizonyos tantárgyakat máshogy hívnak. A testnevelés, avagy tési náluk például torna.

L.: Magyaróránk nincs, de egyes tárgyakat, például a matekot magyarul tanítják nekik. De az órák általában románul vannak.

A gyerekek legfontosabb élménye a kolozsvári diákokkal való találkozás volt, akikkel barátságok is szövődtek, azóta is tartják a kapcsolatot. De a legjobb érzés az volt – említi Luca –, hogy mindenhol, ahová a tanáraik elvitték az osztályt, olyan szeretettel fogadták őket a magyar emberek, hogy soha nem fogják elfelejteni, és úgy érzik, bárhová bármikor visszatérnének. Az otthonosság érzése érintette meg őket leginkább, határtalanul a határ másik oldalán.

Benedek pedig – nyilván a beszélgetések hatására – a kisebbségek autonómiáján is elgondolkozott: mi a hasznos a határon túl élő magyarságnak, meddig érdemes küzdeniük, hogy az még éppen jó legyen mind a kisebbségnek, mind az anyaországnak. A kérdésre, hogy visszatérné-e majd Erdélybe, gyors, határozott és egybehangzó válasz érkezett: „Biztosan!”

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Az egyház egészséges közösség, ahol jól érezheti magát az ember

Interjú Kovács Barbarával

Sorozatunkban az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológusi, lelkeszi hivatásra készülő hallgatóit szólaltatjuk meg indíttatásukról, a szolgálattal kapcsolatos elképzeléseikről, céljaikról. Kovács Barbara a beszélgetésünkkel még lelkészjelölt volt; június 24-i felszentelése óta a pécsi gyülekezet beosztott lelkésze.

– **Miért választottad a teológiát?**

– Pilis, ahonnan származom, evangélikus település. Sok generációra visszamenőleg az egész családom evangélikus. Törvényszerű volt, hogy én is beleszülessek az evangélikusságba. Hittanra, majd ifíre jártam, ez fontos része volt az életemnek. Minden barátom a gyülekezethez tartozott. Gimnazistaként is meghatározó volt számomra a gyülekezeti élet. Már akkor is terveztem, hogy lelkész szakra megyek, de érettségizőként még éretlennek tartottam magam erre a pályára. Először elmentem a Budapesti Gazdasági Főiskolára [ma Budapesti Gazdasági Egyetem], és közgazdaságtant, azon belül is pénzügyet kezdtem el tanulni. Egy évig jártam oda, ezalatt kiderült, hogy nekem máshol van a helyem. Pángyánszky Ágnes és Krámer György akkor még pilisi lelkészek voltak, nagyon közel álltak hozzám, ők biztattak, hogy válasszam a lelkeszi hivatást. Nem tudom megmagyarázni, hogy mi vonzott, egyszerűen azt éreztem: nekem lelkésznek kell lennem. Belső indíttatás volt, hogy ezt a hivatást válasszam.

– **Mit jelent számodra a lelkeszi hivatás?**

– Ez nagyon sokrétű hivatás, rengeteg mindenhez kell érteni ahhoz, hogy valaki jól művelje. A 21. század lelkészét úgy látom, mint aki egy közösség összetartója, akinek tudnia kell, hogyan lehet az emberek nyelvén beszélni.

– **Többen azt mondják, pont az a gondjuk az egyházzal, hogy nem mindig értik a nyelvezetet. Szerinted mi ennek a kulcsa?**

– Közel kell hozni az emberekhez az egyházban és a hitben rejlő értéket ma is. Az egyháznak nagyon sok értéke van, ugyanakkor látom, hogy gyakran nehéz ezt megmutatni. Ha egy lelkész úgy tud beszélni, hogy a teológiai üzenet a mindennapi ember nyelvén fogalmazódik meg, akkor talán sikerülhet.

– **A hatodévedet Péccsett töltötted. Mit tapasztaltál, mit vár ma egy érdeklődő az egyháztól?**

– Leginkább a gyerekek révén érkeznek az érdeklődők a gyülekezetekbe. Ha olyan alkalmak vannak, amelyek megszólítják a fiatalokat, akkor a szülők is sokkal szívesebben jönnek a gyülekezet közösségébe. Azt kell elérnünk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat a templomban, mert ez a családok irányába mutat. Másrészt olyan együttléteket érdemes szervezni, amelyekből azt látják az emberek, hogy az egyház teljesen normális, egészséges közösség, ahol jól érezhetik magukat. Nem nagy beszédekre, hanem hétköznapi, de szeretettel teli hangra van szükség.

– **Ez mit jelent?**

– A lelkész beszéde legyen biblikus, azaz teológiailag pontos, ugyanakkor úgy mondja el, hogy az emberek megértsék. Az érdeklődőknek, de többnyire a gyülekezetbe járóknak sem a kánaáni kifejezésekre van szükségük, hanem egyszerű és tiszta, ugyanakkor pontos fogalmazásra.

– **Melyik ige a legfontosabb számodra?**

– Mindig más a kedvencem, most épp a szentelésre választott igém: „Az én Uram, az Úr, megtanított engem mint ta-

nítványát beszélni, hogy tudjam szólni igéjét az elfáradtának. Minden reggel fölbereszt engem, hogy hallgassam tanítványként.” [Ézs 50,4] Ebben minden benne van, ami számomra a lelkeszi hivatásban fontos. Az, hogy az én Uram az Úr, ő van a középpontban, nincs más uram rajta kívül. Megtanított engem is, hogyan tudom továbbadni az igéjét az embereknek, akik nemcsak Ézsaiás korában, hanem ma is sokszor nagyon megfáradtak, és szükségük van a lelki támogatásra. Ugyanakkor lelkészként nemcsak hirdetője vagyok az igének, hanem hallgatója is. Isten tanítványa vagyok, és ő az, aki napról napra lehetővé teszi számomra, hogy figyeljek rá, kövessem az útmutatásait.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Luthert közösen szemlélni

Bencés szerzetes és protestáns teológus könyve

Vajon a reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának évében a katolikus és az evangélikus egyházban több közös vonást találhatunk, mint eddig gondoltuk? Anselm Grün, a németországi münsterschwarzachi bencés kolostor apátja és Nikolaus Schneider, a Németországi Protestáns Egyház korábbi vezetője közös könyvükben alaposan megvizsgálták ezt a kérdést. A *Katolisch.de* német internetes portál ennek apropóján kérte őket interjúra.

– Mit gondolnak a közös úrvacsoráról?

Anselm Grün: Amikor kolostorunk vendégházában, Münsterschwarzachban kurzusokat tartok, mindig mindenkit hangsúlyozottan arra hívok és szólítok fel, hogy vegyen részt a közösségben, mert sajnos vannak olyan protestáns, illetve evangélikus keresztények, akik maguktól nem mernek. De ha hívogatom őket, akkor szívesen jönnek. A katolikus papok a saját felekezetük tanításának megfelelően ünneplik az eucharisziát, másképp, mint az evangélikusok. Fontos azonban a hit abban, hogy Jézus valószínűleg jelen van az ostyában. Ehhez hozzátartoznak az „ez az én testem” és az „ez az én vérem” [Mt 26,26.28] kijelentések. Ha ezek adóttak, akkor semmi sem szól a közös úrvacsorálla ellen.

Nikolaus Schneider: Elképzelésünk szerint minden olyan megkeresztelt keresztény meg van hívva az úrvacsorára, aki erre késztetést érez, nem teszünk különbséget a felekezetek között. Nekünk, protestánsoknak eltérő elképzeléseink és tanítételeink vannak arról, hogy Jézus Krisztus hogyan van jelen az úrvacsorában. De még azok a protestáns háttérű felekezetek is, amelyek a kenyeret és a bort szimbolikusan értelmezik, kimondják és hiszik, hogy „Krisztus jelen van”. Előfordul nálunk ugyan egyfajta lazaság, amely a hitbeli tartalmak semmibevételét jelzi, de ebben a kérdésben az utóbbi években mi, protestánsok számos lemaradásunkat póoltuk, különösen is az ókatolikusokkal való úrvacsorai közösségben.

– Volt jogosultsága a reformációnak és ezzel az ötszáz évvel ezelőtti egyházszakadásnak?

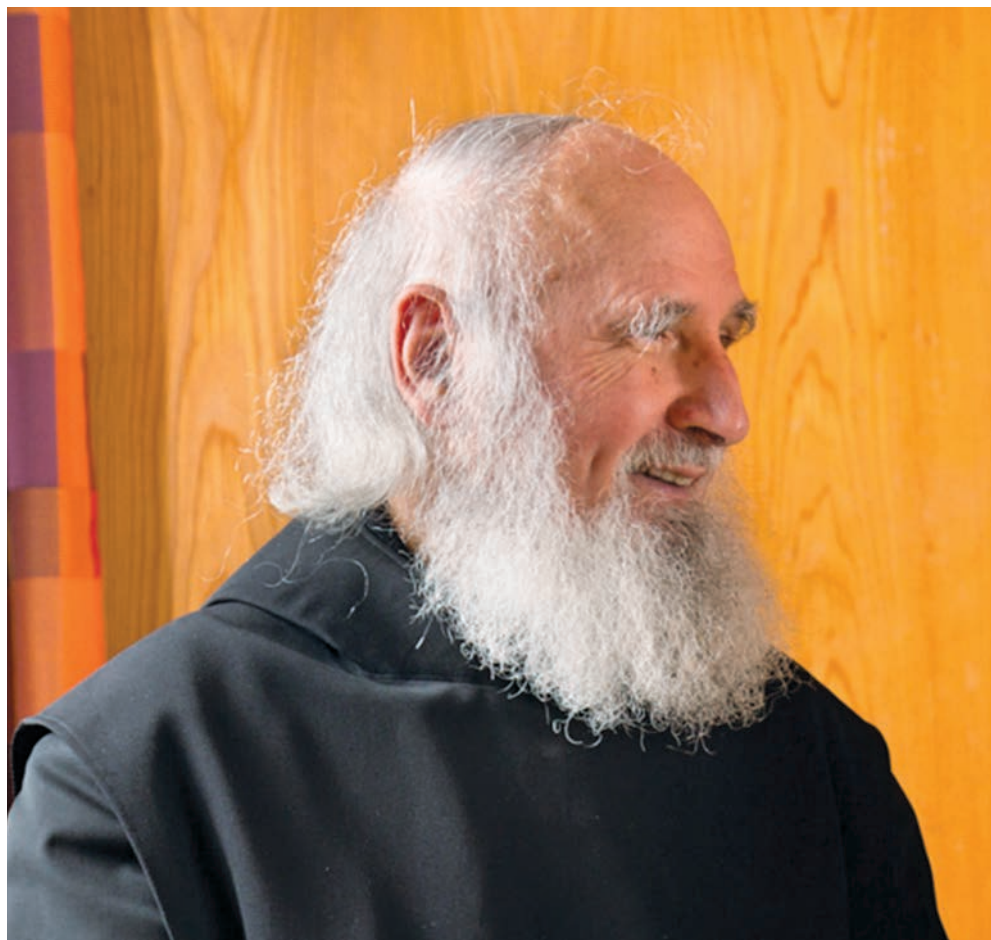
A. G.: A pápák és a püspökök akkoriban elmozdíthatatlanok voltak, elbújtak a hatalmuk mögött, méghozzá úgy, hogy

egyáltalán nem érdekelték őket a teológiai témák. Ahol az egyház inkább a hatalom iránt áhítozik, ott nincsen lehetőség a párbeszédre. Bizonyosan a reformáció egyik feladata volt, hogy a katolikus egyházat kimozdítsa ebből az állapotból, hogy ne lehessen a hatalom mögé bújni. Ugyan Rómára még mindig jellemző a konzervatív gondolkodás, de ez a jelenlegi pápát nem jellemzi. A katolikus egyház néha úgy tesz, mintha előírhatná az erkölcsiséget és a megfelelő magatartást. Luthernek igaza volt, amikor ez ellen felszólalt.

N. S.: Szerencsére a katolikus egyház is egyértelműen megváltozott a reformáció hatására. De egy bizonyos hatalmi igény még mindig megfigyelhető. Csak akkor lehet az egyházban alapvető dolgokat megváltoztatni, ha Róma megengedi. Erre mind a mai napig kritikusan tekintek. Ebben a kérdésben Lutherhez közeli az álláspontom: nem, így nem lehet, kérjük, nyissátok meg a párbeszéd lehetőségét, legyetek kollegiálisak, és hozzátok zsinati döntéseket!

– Vítás kérdés a katolikusok és a protestánsok között még ma is a szeplőtelen fogantatás és Mária mennybemenetele. Mit gondolnak erről?

A. G.: Mária a megváltott ember típusa, és amit róla állítunk, az magunkra is vonatkozik. A szeplőtelen fogantatás nem más, mint ami az *Efezusi levél* első fejezetében is áll, és amit a liturgiában is mondunk:

bennünket már a világ kezdetén Krisztus kiválasztott arra, hogy szentek legyünk és bűn nélküliek. Ám ez nem azt jelenti, hogy Mária különleges lenne, mi pedig csak szegény bűnösök vagyunk. Sajnos ezt így interpretálják. De ez nem katolikus dogmatika.

N. S.: Ebben egyetérték önnel. De ha ez így van, ha ez mindannyiunk számára érvényes, akkor miért van szükség még mindig a Máriáról szóló dogmára? Az én foglaim szerint ez teljesen felesleges. Ennek kapcsán viszont szembekerülök azzal a problémával, hogy Máriához imádkoznak.

A. G.: Voltak a mariológiának eltúlzott tendenciái. Logikusan azt mondhatnám ezekre: hagyjuk! De mégiscsak léteztek, és felmerül a kérdés: hogyan tudjuk ezt helyénvalóan értelmezni? Egyébként mi, katolikusok nem imádkozunk Máriához, hanem kérjük őt, hogy imádkozzon értünk. Az Istenanyát tehát nem imádjuk. El kell azonban ismernem, hogy a katolikus egyházban vannak bizonyos formái az agresszív Mária-imádatnak, amelyek kellemetlenek, és gyakran nagyon konzervatívak vagy infantilisek.

– Mit találnak szimpatikusnak egymás felekezetében?

N. S.: Evangélikus keresztények számára folyamatos kihívást jelent a katolikus spiritualitást és a népi kegyességet testben és lélekben, ésszel és szívvel átérzeni. Megemlítem azt a kötöttséget, amellyel a római katolikus egyház mint világegyház együtt él. A protestantizmus különböző egyházakból eredeztethető, amelyek kölcsönösen elismerik egymást, és szövetségben vannak egymással. De különböző egyházak maradnak. A másféleség és az idegenség hangsúlyozása a protestáns táboron belül számomra nagyobbak tűnik, mint a katolikus egyházban. Nagy kihívásnak látom számunkra, protestánsok számára, hogy reformátori szabadságunkat a többi protestáns egyházzal való kapcsolatban úgy éljük meg, hogy az erősebb egységet is egyértelműen megtapasztalhassuk.

A. G.: Egyrészt a katolikus egyházban anyagi okok miatt sajnos csökkenteni kellett az egyházzenezés számát. Ez az út rossz irányba vezet. A zene ugyanis a katekizmus fontos tényezője. Ebben inkább a protestáns egyházakat kellene követnünk. A másik aspektus pedig éppen a sokszínűség. Fontos ezt elfogadni és közben adott esetben korrigálni is.

Anselm Grün – Nikolaus Schneider: *Luther gemeinsam betrachtet. Reformatorsche Impulse für heute* (Lutheret közösen szemlélni. Reformátori impulzusok a ma számára). Szerk. Klaus Hofmeister, Lothar Bauerochse. Vier-Türme-Verlag, Münschterschwarzach, 2017.

Az egység a sokszínűségben, a kölcsönös vendégszeretben és a közös teológiai bizottságokban megmutatkozhat. Nem azzal kell küzdeni, hogy mi a katolikus, és mi a protestáns. Az a lényeg, hogy közös formákat találjunk, és közben ne csúszszanak el a dolgok.

– Hogyan élük át az ökumené helyzetét a 21. században?

N. S.: A második vatikáni zsinat óta ökumenikus téren hihetetlenül sok mindent értünk el. Ha arra gondolunk, hogy az egyházak helyzete milyen volt még röviddel a második világháború után is, és idővel mégis hogyan tudott minden fejlődni, növekedni, és hogyan jött létre számos új dolog, akkor ezekért hálásak lehetünk, és örülhetünk az elért eredményeknek. Mindamelllett Ferenc pápa hivatározási módja is rengeteg ökumenikus ösztönzést adott.

A. G.: A reformációi emlékévé lendülete mindannyiunkat az elé a kihívás elé állít, hogy gondolkodjunk el az ökumenéről. Ferenc pápa nem a mindent túlszabályozni akaró, dogmatikus vonalat képviseli. Az ő munkája nyomán kialakult légkörben új esélyt látok arra, hogy merjük munkálni az új közösséget.

■ MARGRET NUSSBAUM

Fordította: Horváth-Bolla Zsuzsanna

Forrás: Katholisch.de

Vasfüggönyös kereszténység

Könyv az ötvenes-hatvanas évekről

Hogyan lehetett a keresztény hitelveket gyakorolni egy vallást és közösséget elnyomó rendszerben? Mit jelentett az 1950–60-as években Magyarországon élni? Dávid Katalin művészettörténész nemrég megjelent emlékiratában egyebek mellett ezekre a kérdésekre is választ kapunk. A könyv többféle perspektívából mutatja be ennek az időszaknak a jellegzetességeit.

Sokunk már csak családi történetekből, előadásokból vagy politikai szlogenekből ismerheti azt a kort, amely jelenünket is meghatározva alakította és formálta át társadalmunkat. Az ötvenes-hatvanas évek diktatúrájáról elmondhatjuk, hogy mind a történelmi feldolgozás, mind a személyes emlékezet a mai napig „megengedi magának” azt a szubjektív megközelítést, amely által a korszakról alkotott képünk több mint sokrétű. Elég csak arra gondolnunk, hogy hányféle történelemértelmezéssel találkozhatunk az adott időszakról, vagy mennyi a magyarázat és a szépítés a hatalommal való együttműködéssel, a mulasztásokkal vagy éppen az ügynöki jelentésekkel kapcsolatban. Ezért is különösen igaz erre az időszakra Jan Asmann német egyiptológusnak, vallástörténésznek, a kulturális emlékezet kiváló kutatójának fájó, de igaz gondolata, amely szerint „az ember természetes alaptulajdonságai inkább a felejtés, mintsem az emlékezés jegyeit mutatják”.

A különböző pártpolitikai érdekeket is kiszolgáló, gyakran ellentmondásos történelemszemléleten üdítően üt rést Dávid Katalin *Vasfüggönyös kereszténység* című könyve, amely a szerző publikált emlékiratainak második kötete (előzménye *Soah – Emlékeim a vészkorszak idejéből* címmel 2014-ben jelent meg). A kötetből nemcsak a szerző életéről és munkásságáról, valamint a Művészettörténeti Dokumentációs Központ (ma a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpontjának Művészettörténeti Intézete) működéséről, tevékenységéről tudhatunk meg sok mindent, hanem egyéni életutak párhuzamos bemutatásával azt is élénk tárja, hogy a

rendszer által háttérbe szorított vagy politikailag ellehetetlenített embereknek – papoknak, szerzeteseknek, bölcsészeknek is – miként tudott ez az intézmény a segítségére lenni. A számos elismerés mellett a Magyar Művészeti Akadémia életműdíjával és Széchenyi-díjjal is kitüntetett művészettörténész visszaemlékezése révén feltárul a politikai indíttatású megkülönböztetés méltánytalansága, az elnyomás kegyetlensége, de láthatjuk a vigasz és a remény, azaz 1956 korát is. Megismerkedhetünk a szellemi élet titkos működésével és a hit sokszor rejtett gyakorlásának lehetőségével is.

A könyv elején átfogó képet kaphatunk a diktatúra természetrajzáról, arról, hogy a rendszer milyen eszközökkel és mennyire szisztematikusan tört az egyház, a közösség ellen. „Ami nem tőle függ, mert természetes képződmény, mint például a család vagy maga a társadalom, azt tervezett energiával zúzza szét, tagjait érdekellentétbe állítja egymással, és nem enged sem az egyénnek, sem a csoportoknak önálló választási lehetőséget” – fogalmaz a szerző.

A *Vasfüggönyös kereszténység* cím ketős jelentésű. Nemcsak a külső, hatalmi nyomásra utal, hanem a kornak egy másik oldalát is bemutatja. Mert bár az említett rendszer minden erővel küzdött többek között a kereszténység ellehetetlenítéséért, Dávid Katalin műve arra is rámutat (és ezért is kuriózum a kötet): maguk a keresztények is mulasztottak azaz, hogy bezárkóztak. „Gyengék voltunk, nagyon gyengék, amikor a kereszténységet a magunk belügyének tekintettük. S ha valami, ami ellentmond a keresztnek mint szimbólumnak [...], az bizonyosan

Dávid Katalin: *Vasfüggönyös kereszténység*. Szent István Társulat, Budapest, 2017. Ára 1700 forint.

ez a befelé vigyázó, bezárkózó és nem kifelé forduló, a mindenkire váró magatartás, az a magatartás, amely az emberekben nem a megváltott istenképmást látja, hanem barátot vagy ellenséget.” E sorok jól jelzik azt a fajta emlékezést, amely nem a múlt új színfalainak felépítésére, hanem a múlttal való őszinte, alázattal telt szembenézésére szólítja fel az olvasót. Mert igaz, hogy sok – nemegyszer mártír – ember példaértékű küzdelme a legnehezebb évek alatt is biztatást adott az egyház népének, ugyanakkor e korszak egyháztörténeti leírása nem állhat meg itt.

A kérdéseket és a szembenézést nem megkerülni akaró, sokkal inkább azok fölöött töprengeni kívánó, valóban fontos kötet jelent meg Dávid Katalin tollából. Érdemes nemcsak elolvasni, hanem példát venni abból a szellemiségből, amelylyel a szerző élénk tárja közelmúltunkat.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Gyermekkeresztség vagy felnőttkeresztség?

Meglepő lehet, de a kereszténység első másfél évezredében a keresztség tekintetében messzemenő egyetértés uralkodott. Azt kell mondanunk, hogy a csecsemőkeresztséget senki sem vitatta, ám a reformáció óta ez a kérdés napirenden van, és alaposan megosztja az egyházat.

Ha egy vázlatos térképet akarunk felrajzolni a különféle felekezeteket illetően, akkor a két tábor nagyjából így osztható fel: a csecsemőkeresztséget preferálók, illetve elfogadók közé a katolikus, református, evangélikus, metodista, ortodox, míg a csecsemőkeresztséget elutasítók közé a baptista, a pünkösdi-karizmatikus, a szabadkeresztény elveket vallók csoportosíthatók.

A keresztség mint cselekedet célja alapvetően kettős: az Újszövetség megfogalmazásai szerint egyrészt egyfajta azonosulás Krisztus halálával és feltámadásával. Ennek értelmében az egyén

meghal a bűnei miatt, és feltámad egy új életre. Másrészt a keresztségben Jézus egyetemes egyházának tagjává tesz, hiszen belekereszteltetünk Krisztus testébe, s a keresztségben új szövetséget kötünk Istennel.

Rövid történeti áttekintés. Az újszövetségi Szentírásban a felnőttek kereszteleseit írták le. (Érthető, hiszen a gyermekek még nem értik az evangélium etikai üzenetét.) Az Apostolok cselekedeteinek könyve és az apostoli levelek sokszor beszélnek a keresztelésről, a sorrend mindig a következő: hirdettetik Jézus evangéliuma; az emberek hisznek az evangélium-

ban, és megtérnek; megkeresztelik őket, megkapják bűneik bocsánatát és ajándékkul a Szentlelket; az Atyaisten gyermekeivé válnak, Jézus misztikus testének, az egyháznak a tagjává, a Szentlélek élő templomává lesznek.

A Biblia kifejezetten nem írja, hogy csecsemőket is kereszteltek volna, de az Újszövetségben olvasható, hogy Filippiben Pál prédikációjának hatására egy Lídia nevű asszonynak „az Úr megnyitotta a szívét, hogy figyeljen arra, amit Pál mond”, és „háza népével együtt megkeresztelkedett”. (ApCsel 16,14–15) Majd pedig Pál egy börtönőrnek ezt mondja: „Higgy az Úr Jézusban, és üdvözlés mind te, mind a te háza népe!” Aztán „hirdették az Isten igéjét neki és mindazoknak, akik a házában voltak. Ő pedig [...] azonnal megkeresztelkedett egész háza népével együtt”. (ApCsel 16,31–33) ►

Ha egy „pogány” keresztény (Krisztus-követő) vallásra tért, egész családja megkeresztelkedett – ebben pedig a gyermekek is benne voltak. Az Újszövetség elbeszéli, hogy nem is egyszer egész családok részesültek a keresztségben. Ilyen leírás például Kornéliusz (ApCsel 10,48) vagy éppen Sztefanász (1Kor 1,16) és háza népének esete. Tudvalevő, hogy egy ház népéhez a rabszolgáktól a gyermekekig mindenki hozzátartozott, tekintet nélkül a korára. Alig hihető, hogy keresztény apák és anyák nem akarták volna a keresztséggel biztosítani gyermekeik (a szülők számára a legdrágább!) védelmét a Gonosz ellen. Természetesen amikor a csecsemők kezdtek felnőni, részesedtek a keresztény hitoktatásban.

A misszió során a megtérést hirdették – nyilvánvalóan a felnőttek körében –, az elsődleges gyakorlat tehát a felnőttek keresztelése volt. Érdekes, de az első egyházatyák közül Tertullianust (160 k. – 220 u.) leszámítva senki sem firtatta a gyermekek keresztelését, s ő is inkább csak pedagógiai-egyházfegyelmi okokból, nem pedig teológiai kifogások miatt.

Tudatos halogatás. Gondolkodjunk el egy kicsit! Ha a gyermekkeresztség annyira idegen lett volna az Újszövetség korában, s ha éppen ezért nagy botrányokat okozott volna az első századokban (mint a mai kisegyházakban), vajon miért nem találunk erre vonatkozó tudósítást az *Apostolok cselekedeteiben* vagy az apostoli levelekben? Az ókori egyházban ugyanakkor kezdett elterjedni a keresztény családokban született gyermekek keresztelésének halogatása. A keresztség ugyanis a bűnök ingyenes bocsánatával járt, és nem kapcsolódott hozzá a penitencia kötelessége. Ezért még a szent életű Mónika (331–387) is halasztgatta fiának, Ágostonnak a megkeresztelkedését, gondolván, hogy jobb lesz majd akkor megkeresztelkednie „a bűnök bocsánatára” (Lk 3,3), amikor már túl van a fiatalság erkölcsi viharain.

Voltak olyan emberek is, akik egészen életük végső órájáig halasztgatták a keresztséget, hogy így ingyenes bocsánatot nyerve bejussanak a mennyországba. Az egyházi vezetők persze helytelenítették az ilyen viselkedést, de teljesen megakadályozni nem tudták. Az ókor vége felé mégis általánossá vált a keresztény szülőktől született csecsemők megkeresztelése, sőt a középkorban már

FOTÓK: KISS TAMÁS

egyházi törvény írta elő, hogy a keresztény szülőktől született gyermekeket néhány nappal születésük után meg kell (!) keresztelni.

Mit mond a klasszikus teológia és a dogmatika (hivatalos egyházi tanítás)?

Isten szövetségi ígérete a keresztség, amely nem tudatos döntés után történik, hanem a világ teremtése előtti kiválasztás hitén alapul. Ezért a meghatározó „nagy” teológusok az ígéretre teszik inkább a hangsúlyt és nem az emberi oldalra, s ez az úgynevezett „történelmi egyházak” álláspontja is. Fontos megjegyezni, hogy egy tájékozott „nagyegyházi” hívő ember nem azt hangsúlyozza, hogy valakit „katolikusnak” vagy „reformátusnak” keresztelnek, hanem azt vallja, hogy az adott felekezetben részesült a keresztség egyetemes szentségében.

De mi is a keresztség? Egyrészt nem ismétlődő rituális fürdő (mint a judaizmusban a *mikve*), hanem egyszeri alkalom. Másrészt nem a körülmetélés újszövetségi, szimbolikus és persze humánusabb – hiszen a *circumcisio* durva, patriarchális érdekeket konzerváló közösségi beavatkozás az individuum legérzékenyebb intim területébe (teste fölötti önrendelkezésébe, az egyén szexualitásába) – megfelelője, hanem alapjaiban, teljes egészében új gyakorlat, Krisztustól rendelt szentség, amely az emberi visel-

kedés eladdig szigorú törvényi kereteiből kiemeli az egyént az isteni szeretet, a kegyelem állapotába. Megjegyzendő: a körülmetélés időpontja (a születést követő nyolcadik nap) a *Tórában* elő volt írva, a keresztelés időpontja pedig nincs „előírva”...

És a mai helyzet? A 20. század neves református teológusa, Karl Barth (1886–1968) nagyon élesen szembefordult a csecsemőkeresztelés szokásával: szerinte csak a személyes elkötelezettséggel Krisztusban hívőket kellene megkeresztelni. Barthnak eme felfogása azonban nem talált nagy visszhangra a többi teológus között. Számomra Luther és Kálvin hiteles emberek. Nem tökéletesek, mindkettőn találhatnánk „fogást” – hát még ők rajtam! –, de tanításaiknak komoly súlya van számomra. Nagyon furcsának találom, hogy e rendkívüli jelentőségű humanista tudós emberek, akik megváltoztatták az egész egyház arcát, érintetlenül hagyták a gyermekkeresztség gyakorlatát.

A kisegyházak/szabadegyházak álláspontja. Több is van, de ezek közül a legfontosabb (amelyet mindig hallani), hogy a gyermek még nem képes tudatos döntést hozni egy ilyen komoly dologról. Amikor gyermekkeresztségről beszélünk, akkor általában csecsemőkre gondolunk. Manapság viszont általá-

nossá vált a három-hat-tíz éves gyermekek megkeresztelése, ők pedig már rég nem csecsemők. Arról nem is beszélve, hogy egy tizenhat éves is gyerek, hiszen még nem nagykorú.

Ha a tudatosságot szigorúan kezelik – ez a szabadegyházi gyakorlat –, akkor bizony tizennyolc év alatt nem lenne szabad felvállalni a keresztséget, mert az is gyermekkeresztségnek minősül. Azonban azt látom, hogy a kisebb felekezetek ebben nem túl következetesek, és már tízéves vagy néha fiatalabb gyerekeket is alámerítenek.

Az ok számomra több mint nyilvánvaló: ezt nem azért teszik, mert a gyermek már tudatos, „felnőtt döntést” hozott Jézus Krisztus mellett. (Nehezen elképzelhető ugyanis, hogy egy nyolc-tíz éves gyerek szövetséget köt Istennel, meghal a bűnei miatt, s tényleg egy átgondolt, megfontolt hitbeli döntést hoz.) Hanem azért, mert az adott kisegyházi/szabadegyházi gyülekezet nem akarja elveszíteni a tinédzserkorba lépő, önhatárait természetszerűleg kereső potenciális egyháztagját. Az élet azonban már csak ilyen: krízisbe hoz, megítél minket – hiszen nem ismeretlen számunkra sem a fogalom: „kikonfirmált”.

Akkor: pedobaptizmus vagy kredobaptizmus? Képzeljünk el egy szomorú helyzetet: hívő házaspár megkeresztelteti fél éves kisgyermekét, aki felcseperedve nem lesz hívő. Ő tagja az új szövetségnek, vagy csak tagja volt? Esetleg egyik sem?

Az újprotestáns felfogás szerint a keresztség – felnőttkeresztség/bemerítkezés – arról tanúskodik, amit Isten kegyelmére válaszként a hívő embernek tennie kell. A katolikus, református, evangélikus számára a keresztség elsősorban arról tanúskodik, amit Isten tett.

Melyik a fontosabb aspektus? Számomra a gyermekkeresztség gyakorlata a járható(bb) út. Az, hogy kik a szüleink, nem véletlen. Isten akarata szerint testesülünk meg abban a családban, ahová születünk. Éppen ezért szüleinknek „joguk” van eldönteni, hogy milyen hitben nevelkedjünk, nélkülük ugyanis nehezen lehetnének azok, akik vagyunk. Ugyanakkor ez csak a szülői féltő szeretetből fakadó szelíd irányt mutathat – nem radikálisat és megváltoztathatatlan: lásd zsidó, moszlim körülmételés –, de az út megválasztása mindig egyéni döntés eredménye, hiszen minden út ugyanoda vezet, de sajnos nincs lehetőségünk egy emberéletben minden utat bejárni.

Véleményem szerint a pedobaptizmus és a kredobaptizmus dogmatikus szembeállítását még hosszú ideig létezni fog, jóllehet nem az a kérdés, hogy gyermek- vagy felnőttkeresztség (vagy nagykorúkeresztség), hanem az, hogy milyen perspektívája van az elkövetkező generációk életében a gyermekkeresztségnek és az erre épülő hitvalló (hívő-) keresztény életnek.

Végszó helyett. A nagyobb felekezetek tehát úgy látják, az Újszövetség megengedi a gyermekkeresztséget még akkor is, ha alapvetően a felnőtt keresztény életet preferálja. A reformáció előtti kereszténység jelentős részében a gyermekkeresztség támogatása abból a felfogásból fakadt, amely szerint a keresztségnek bűnmegebocsátó hatása van, és ezzel lehet a babák számára az eredendő bűn alól bocsánatot szerezni azon célból, hogy ha esetleg kiskorukban meghalnak, üdvözüljenek. Márpedig a keresztség kérdése egyben üdvösség kérdése is, hiszen: „Aki hisz, és megkeresztelkedik, üdvözül...” (Mk 16,16)

■ FRANKO MÁTYÁS evangélikus lelkész

Forrás: Lutherrózsa – a Tatai Evangélikus Egyházközség hírlevele, 2017. július–augusztus

FOTÓ: THOUGHTCO.COM

500 nap imádság reformációért

Augusztusi körlevél

Harc Isten oldalán. Az imádság fogalmával kapcsolatban a Szentírás sokszor használ olyan kifejezéseket, amelyek küzdelemre, illetve harcra utalnak. Az egyik legjobb példa erre Jákób éjszakai találkozása az Úrral a Jabbók folyónál. A leírás szerint a küzdelem nemcsak lelki szinten zajlott, hanem fizikai tusakodás, birkózássá vált: „Ekkor Valaki tusakodott vele egészen hajnalhasadtáig. De látta, hogy nem bír vele, ezért megütötte a csípője forgócsontját, és kificamodott Jákób csípőjének forgócsontja a tusakodás közben.” (1Móz 32,25b–26)

A harc tétje Jákób számára az volt, hogy megszerezze Isten áldását – ám ez életre szóló testi nyomokat is hagyott rajta. A történet jól szemlélteti azt az igazságot, hogy a valódi imádság, az Úrral való valódi párbeszéd változást hoz, átforgalmazza az imádkozót.

Az imádság harc, de benne nem Istennel, hanem önmagunkkal küzdünk.

Azért, hogy ki tudjuk engedni a kezünk-ből a dolgok irányítását, és megtanuljunk bízni az ő szerető gondoskodásában. Azért, hogy átálljunk a saját nézőpontunk helyett az ő oldalára.

A Bibliában található történetek elsősorban olyan esetekről szólnak, amikor az imádkozó valamilyen külső körülménytől való szabadulásért könyörög: betegség-ből való gyógyulásért vagy ellenségtől való megmenekülésért. Van olyan történet is, amelyben maga a könyörgés válik a győzelem eszközévé. Amikor Józsué és az izraeliták megütköznek Amálék seregével, Mózes felemelt karjai nyomán erőt kapnak a harcosok, ami a csata kimenetelét is meghatározza (2Móz 17,10–13). A nép ezáltal érti meg, hogy az ima fontosabb fegyver, mint a nyers emberi erő. Nem egyedül a harci eszközök és a létszám határozza meg, hogy kié lesz a győzelem.

Az imádság harc, amely gyakran fizikai erőfeszítést kíván tőlünk. Nem fel-

tétlenül az izmaink megfeszítését, mint Mózes esetében, de időnk odaszánását, türelmet, koncentrációt. Az imádkozás során, megtapasztalva a saját erőnk végeségét, felfedezhetjük Isten erejét. Ez az, ami megújíthat és reményt adhat a hétköznapi csatáink során.

Imádkozzunk: a most szolgálatba álló, frissen felavatott lelkészekért; egymás lelki és fizikai feltöltődéséért a nyári szabadság során; a táborokért, ahol gyerekek és fiatalok Istennel találkozhatnak; imádkozzunk azért, hogy kitartóak tudjunk maradni az imádkozásban. Imádkozzunk a Somogy-Zalai Evangélikus Egyházmegye gyülekezeteiért, lelkészeiért.

■ SZEMEREI JÁNOS püspök

MEGHÍVÓ MÉDIAMŰHELYRE

TÉMA: KOMMUNIKÁTOROK PROTOKOLJA

Protestáns médiaműhely – Mátraháza, szeptember 15–17.

Aktív médiamunkásokat, továbbá a média belső szakmai kérdései iránt érdeklődőket vár őszi konferenciájára a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz). A szeptember 15–17. között tartandó médiaműhely elsősorban arra a napjainkban mind égetőbb kérdésre keresi a választ, hogy – szóban, írásban, vizuálisan – miként közvetíthetők hatékonyan az értékközpontú tartalmak, így az egyházi (biblikus) üzenetek.

A mátraházi konferencián tapasztalt kollégák és közéleti szereplők közreműködésével keresünk válaszokat, mutatunk be alkalmazható technikákat és módszereket. A gyakorlatokat sem nélkülöző klasszikus „műhelymunka” mellett a hétvége különböző témákban kínál lehetőséget az információszerzésre, információcserére. Meghívott vendégeinkre – hagyományainkhoz híven – nem csupán előadóként, hanem beszélgetőtársként is számít közösségünk. Vendégünk lesz – többek között – dr. Hafenscher Károly, a kormányzati Reformáció Emlékbizott-

ság kormánybiztosa és Vitéz Ferenc író-szerkesztő, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszékének vezetője. Gyakorlatokat vezet – mások mellett – az Evangélikus Információs Szolgálat korábbi és jelenlegi vezetője, Csoma Áron, illetve Illisz L. László. (A részletes program – szeptember 1-jétől – a Prúsz honlapján lesz olvasható.)

A protestáns médiaműhely helyszíne: Ráday Konferencia-központ (Mátraháza, Üdülőttelep 1.). Időpontja: szeptember 15–17. **Résztvételi díj** (péntek vacsorától vasárnap ebédig): 9500 Ft; Prúsz-tagoknak: 7500 Ft. Elhelyezés háromágyas szobákban, a jelentkezés sorrendjében. **Jelentkezni szeptember 10-ig** a prusz@lutheran.hu e-mail-címen vagy a 20/824-9657-es mobilszámon lehet Faggyas Ilona titkárságvezetőnél.

A Prúsz-elnökség nevében:
NOVOTNY ZOLTÁN elnök

T. PINTÉR KÁROLY titkár

Pillantás Käthe konyhájába

Lombard leves, fűszeres ragu és sajtgolyó

„Nem tudjátok, hogy testetek a bennetek levő Szentlélek temploma?” – írja Pál a Korinthusbeliekhez írott első levelének 6. fejezetében, de sajnos manapság az egészséget és az étkezési szokásokat tekintve sokan elfelejtkeznek erről az igazságról. Ugyanakkor sokan épp diétával, életmódváltással küzdenek azért, hogy egészségüket visszanyerjék, felszedett kilóiktól megszabaduljanak – tegyük hozzá, nagyon dicséretesen, mert bár a magyar gasztronómia felvirágzása is öröm, egészségesnek lenni is az. Vajon összeegyeztethető-e Katharina von Bora konyhája és az életmódváltás? A német nyelvű Reformáció magazinban megjelent írásból – benne a receptekkel – kiderül.

Hétfőtől új ember leszek, mert hétfőn elkezdem az új diétámat. Nem, diétát nem is mond már az ember. Életmódváltás – ez az. Gondosan ügyelni fogok arra, mit eszem. A legújabb tudományos kutatások igazolták, hogy... Most már tudom, most már megértettem, most már cselekedhetek is, és mennyivel jobb lesz az életem. Vékonyabb leszek természetesen. Szép ruhákat fogok tudni vásárolni magamnak. Céltudatosabban élhetem az életemet, az én új és vonzó életemet. Sikeresebb is leszek, mert a vékony emberek közismerten sikeresebbek, pozitívan értékelik őket, jobb állásokat kapnak.

Mostantól fogva terv szerint fogok étkezni. Mindent kontrollálni fogok, végre. Hétfőtől.

Katharina von Bora minden bizonnyal értetlenül rázta volna a fejét ilyen életmódváltási terveket hallva. Még maga Luther Márton is valószínűleg pörölt volna efféle gondolatok hallatán. Mert számára világos volt: „Ha félünk, és afelől aggódunk, hogy ne vétkezzünk, akkor az ördög meg fog kísérteni bennünket, és leigáz.” Vagy modern szózással élve: minél jobban szeretném a tortát eldugni magam elől, annál inkább fogok vágyódni utána.

Az evés kontroll alatt tartására tett próbálkozásaink talán egy sokkal mélyebb vágyunkról árulkodnak: az önmeghatározás, az ellenállás, az eredetiség utáni vágyakozásunkról. Visszakíváncozunk abba a korba, amikor a zöldséget még nem csomagolták be műanyagba, és a fűszerek a saját kertben termettek. Ahogyan Katharina von Bora idejében. Az ő kertjében, a wittenbergi fekete kolostor mellett, borsót, babot, répát, káposztát és más zöldségfélét is megtermelt. Egy másik kertben gyümölcsöt termesztett, a kerthez tartozó patak pedig csukát, pisztrángot, folyami sügért és pontyot adott. Emellett még az állattenyésztésre és a gabonatermesztésre is volt gondja.

Nem tarthatjuk ezt azért túlságosan romantikusnak. Hiszen sok munka és rengeteg gond volt mindezzel. A következő oldalakon olyan ételek receptjeit olvashatják, amelyek Käthe konyhájában készültek, és mi magunk is kipróbálhatjuk őket. Végül is még nincsen itt a következő hétfő... Jó étvágyat kívánunk! ►

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

HOZZÁVALÓK

500 g sárgarépa
50 g vaj
500 ml húsleveslé/alaplé
1 ágacska kakukkfű
só, bors, szegfűszeg, fahéj, sáfrány,
szerecsendió
50 g frissen reszelt ementáli sajt
1500 ml fehér szőlő leve
3-4 tojássárgája

Lombard leves

Az elkészítés módja. A megpucolt és finomra vágott répát pároljuk meg egy kevés vajon. Öntsük fel a húsleveslével, és adjuk hozzá a kakukkfűvet. Sózzuk és borsozzuk ízlés szerint, és hagyjuk főni 15 percig. Keverjük össze a tojássárgájakat a szőlőlével. Amikor a répa megpuhult, adjuk hozzá a reszelt sajtot

és a fűszereket, valamint a tojássárgájával kikevert szőlőlevet. Már ne főzzük tovább. Pár percig hagyjuk az egészet állni. Már csak a tálalás következik. Friss kenyérral fogyaszthatjuk is. E leves receptjét V. Pius pápa személyi szakácsa, Bertolomeo Scappi készítette. Lutherék különleges alkalmakkor szolgálták fel.

Fűszeres ragu

Az elkészítés módja. Vágjuk össze a húst azonos nagyságú kockákra. Megfelelő lehet a pörköltből a bárány-, az ürü- vagy a marhahús is. Melegítsük fel a levest egy fazékban, adjuk hozzá

zá a húst, és főzzük fel. Ha szükséges, akkor a képződő habot szedjük le a tetejéről. Adjuk hozzá a hagymát, az összevágott fűszereket, a sót és a bort. Kis lángon, lefedve addig főzzük, amíg a hús meg nem puhul. Keverjük bele a tojásokat és a citromlevet. Vegyük le a fazekat a tűzről, és úgy keverjük bele a tojásokat, lassú mozdulatokkal. Ekkor már ne főzzük tovább. A raguhoz friss kenyeret kínálhatunk.

HOZZÁVALÓK

1 kg pörköltnek való hús
500 ml csirkealaplé
2 fej hagyma finomra vágva
apróra vágott petrezselyem
friss rozmaring, kakukkfű,
őrölt gyömbér, koriander
majoránna, kömény, só
250 ml fehérbor
2-3 tojássárgája
2 evőkanál citromlé

HOZZÁVALÓK

100 g parmezán sajt
50 g zsemlemorzsza
2 közepes nagyságú tojássárgája
zsír a sütőlap/tepsi kikenéséhez

FOTÓK: REFORMATION: 2017 DAS MAGAZIN

Sabina Welser szakácskönyve. „Ha sajtos labdacsokat szeretnél készíteni, akkor különösen jófajta parmezánt használj, azt reszeld le, és jól összemorzsolt fehér kenyeret adj hozzá, amíg nem lesz az egész kemény. Aztán üss bele egy tojást, amíg szép tészta nem lesz belőle. Aztán formázz egyforma nagyságú golyókat, és lassú tűzön süsd meg. Ekkor lesz kész.” (Részlet Welser asszony szakácskönyvéből. Szerk. Hugo Stopp, Universitätsverlag C. Winter, Heidelberg, 1980.) Sabina Welserről azonkívül, hogy receptgyűjteményében szerepel az 1553-as évszám, semmi más adatot nem tudunk. A Welserek az augsburgi és nürnbergi patrícuscsaládok közé tartoztak, 1246 – Augsburg szabad királyi város alapítása – óta szerepel a nevük a korabeli anyakönyvekben. A város úgynevezett kis tanácsában a Rehlinger és a Fugger családdal együtt több taggal is képviseltették magukat. Mivel a Welserek és a Rehlingerek között katolikus és protestáns családtagok is voltak, családi kapcsolataik révén gyakran közvetítő szerepet játszottak a városban élő két felekezet között. Csak a Fuggerek álltak egyértelműen a katolikus oldalon.

Sajtgolyók

Az elkészítés módja. Reszeld le a parmezánt apróra. Keverjük hozzá a zsemlemorzsát, majd adjuk hozzá a két tojást, és gondosan gyúrjuk össze kézzel, amíg jól gyúrható masszát nem kapunk. Vegyünk ki kisebb porciókat a masszából, és görgessük gombócokká a kezünk között. Ez a mennyiség kb. 20-25 darab közepes méretű gombóchoz elegendő. Zsírozzuk ki a sütőlemezt/tepsit, és a megformázott golyókat rakjuk rá. A sajtgolyókat 180-200 fokra, előmelegített sütőben, a középső sínen kb. 15 percig süssük, amíg szép aranybarnák nem lesznek. A kész golyókat egy deszkán hagyjuk kihűlni. Akkor a legfinomabbak, ha még picit meleg és frissek.

Fordította: Horváth-Bolla Zsuzsanna

JELENET A FILMBŐL

Himnusz a békéért

1919-et írunk, az első világháború végét ért, hatása azonban még nem múlt el nyomtalanul. Lezárultak a megtorlások, a békét követő megkönnyebbülést a keserűség váltja fel Németországban, és kit lehetne jobban gyűlölni, mint a régi ellenséget, a franciákat. Ebben a légkörben érkezik a német kisvárosba Adrian (Pierre Niney), egy furcsa francia fiatalember.

Az ott élő német Anna (Paula Beer) a vőlegényét, Frantzt gyászolja, aki a fronton vesztette életét. Egy nap a titokzatos francia férfi megjelenik Frantz sírjánál. Azt állítja, hogy jó barátok voltak még abból az időből, amikor Frantz Párizsban tanult. Adrian, a front másik oldalát megjárt jövevény jelenléte nemcsak a német kisvárosban okoz konfliktust, Frantz szüleit is felkavarja. Lassan szoros kapcsolat kezd szövődni a különös fiú és Anna között, aki utánajár a két férfi ismeretségének, Franciaországba is követi a Párizsba visszatérő Adriant, miközben folyamatosan viaskodik az érzéseivel...

A francia rendező, François Ozon (*Vízcseppek a forró kövön, 8 nő, A házban, Uszoda*) legújabb filmjének premierje a vi-

lágíró velencei nemzetközi filmfesztiválon volt, ahol Paula Beer (*Sötét völgy, Az utolsó éjszaka Párizsban*) a legjobb fiatal színésznőnek járó Marcello Mastroianni-díjjal jutalmazták. A Frantz szerepelt a telluride-i filmfesztiválon, a torontói nemzetközi filmfesztiválon, a Sundance-en, San Sebastiánnban, Londonban, valamint a szintén A kategóriás hongkongi nemzetközi filmfesztiválon is, és több mint húsz díjra jelölték.

Ozon az új filmjéhez az Oscar-díjas Ernst Lubitsch 1932-ben forgatott, *Broken Lullaby* című moziját vette alapul, amely annak idején szintén versenyben volt a velencei filmfesztiválon. A *Frantz* főbb szerepeiben Paula Beer mellett a César-díjas Pierre Niney (*Felcsípve, Yves Saint Laurent, Túl sok érzélem*), Ernst Stötzner (*Underground, A pók hálója*) és Marie Gruber (*A mások élete, A felolvasó*) látható.

A film számtalan mély és nehéz kérdést feszeget, mint a háború, a pacifizmus, a bűn és bűnhődés, valamint a megbocsátás határai és az újrakezdés lehetőségei. Az emberi bűn léte, valósága miatt

Frantz. Francia–német feliratos történelmi dráma, 113 perc, 2016. Rendező: François Ozon. Főszereplők: Pierre Niney, Paula Beer, Ernst Stötzner, Marie Gruber, Johann von Bülow.

tudjuk, hogy szükséges a haderők szervezése, a katonaság működtetése. Kain testvérgyilkossága óta mégsem szűnt meg a világban a gyűlölködés, az irigység, a bántás, a gyilkosság. Az „embergyilkos” (Jn 8,44) csúcsra járatta a programját a 20. században. Az értelmetlenül kirobantott első világháborúban is tízmilliók lelték halálukat, vagy sebesültek meg, a második világháború pedig elhozta a poklot a földre: megszámlálhatatlan halott és sebesült, földönfutó és felmérhetetlen szenvedés, porig rombolt városok, atomhalál.

A filmbeli meggyilkolt Frantz pacifista nézeteket vallott. Az életét kényszerből kioltó huszonnégy éves francia hegedűművész, Adrian egy életre megsérült amitt, hogy gyilkossá vált.

Ozon filmje kisebb hibái mellett csodaszép himnusz a békéért. A rendezés, az operatőri munka és a színészek játéka méltó az üzenet fajsúlyához.

■ SZEVEÉNYI JÁNOS

A megbocsátás diadala

József és testvérei az Örkenyben

„Thomas Mann egyike a nagyon ritka elit íróknak, akiknek műve a széles olvasókörzöshöz is eljutott” – írta Szerb Antal. Az Örkeny István Színházban látható *József és testvéiről* hasonlókat mondhatunk. Egy különleges vállalkozás sikerének lehetnek tanúi és átélői azok, akik a Thomas Mann regényéből készült, az ószövetségi *József és testvérei* történetét feldolgozó, nagyszabású színházi előadást megnézik.

Nemcsak az időtartama a szokatlan – közel öt óra –, hanem az a kimagaslóan kifinomult előadásmód is, amellyel a két rendező és a színészek bemutatják a történetet. Szinte díszlet nélkül, fényekre, zenére és vetítésre támaszkodva jelenik meg előttünk József története. Az előadás alatt olyan érzésünk támadhat, mintha meglevenedne mindaz, amit Szerb Antal *A világ-irodalom történetében* írt: „József véges-végig minden sorában csupa játékos ironia.

Kezébe veszi az embereket és az eseményeket, megforgatja őket és megmutatja minden oldalról. Megmutatja, mi rejlik mögöttük..., illetve fordítva, megmutatja, hogy mi rejlik előttük.”

Éppen ez a feltárás az, ami Ascher Tamás és Gáspár Ildikó grandiózus rendezését is jellemzi. A színdarab úgy tanítja a nézőt az Ószövetség világáról, az emberi jellemről és annak változásáról, hogy közben nem egy elmúlt vagy archaikus világot láttat velünk, hanem – bár a nézőtérn ülünk – részeseivé válhatunk a darabnak, az eseménynek.

Mindennek a megvalósulásához, a katarzis élményéhez nemcsak a rendezői teljesítmény, de a kitűnő színészi játék is elengedhetetlen. Az Örkeny István Színház társulata most is olyan színészi alakításokkal ajándékozza meg a nézőket, amelyekkel méltán válik az ország egyik, ha nem a legkimagaslóbb alkotói közös-

ségévé. A színészek több szerepben lépnek színpadra. Külön is kiemelendő egy fiatal tehetség, Patkós Márton, aki energikusan és alázattal jeleníti meg Józsefet. Gálffi László bravúrosan kimért karakterre átíveli az egész darabot (az idős Jákob, illetve Huij, Potifár apja). A kisebb szerepekben megjelenő színészek – többek között Tenki Réka, Ficza István és Csujá Imre – briliáns alakítása pedig megadja a teljesség élményét.

A darab a katarzis lehetőségét nyújtja, egyúttal mércét állít a „vallásos” darabok elé, illetve utat mutat, amelyen érdekes és jó járni. Nézőként a megbocsátás diadala, áldása és a bibliai történetben megjelenő remény köszönt ránk. Nem véletlen, hogy a Színházi Kritikusok Céhe idén a legjobb új magyar dráma/színpadi szöveg és a legjobb előadás díjára is jelölte az Örkeny Színház produkcióját.

■ GALAMBOS ÁDÁM

FOTÓ: SZKAROSSY ZSUZSA

A templom egere

Cím: Cin Bora, Legszebbfalu, Templom u. 1.
Feladó: Cinka, Másikváros, Luther tér 1.

Kedves Bora! Olyan izgatott vagyok! A barátnőm, Cinetta meghívott hozzájuk nyaralni! Most csomagolok. Úgy tervezzük, hogy sokat kirándulunk, fürdünk, fagyizunk, és elmegyünk együtt is templomba. Kíváncsi vagyok, az ő lelkészük is ismeri-e azt a szép, lassú, forgós táncot, amit a mienk lejt minden vasárnap az oltár előtt. Majd ha visszajöttem, elmesélem!

Cinka

Kedves Cinka! Remélem, nagyon jól érezted magad a barátnőddel a nyaraláson, minden tervetek sikerült, és rendben haza is értél. Jól megnevettettél a lelkész táncával. De lássuk, hogy is van ez a „lelkésztánc”!

Az istentisztelet sokféle lehet. Ahány gyülekezet, annyi szokás. Részese lehetsz egy szép zenés liturgiának, de az is lehet, hogy nincs ilyen, csak egy egészen egyszerű és rövid prédikáció és imádságok. Az a fontos, hogy legyen értelme. Ahogyan a lelkész forgolódásának is van. Merthogy valójában nem tánc az. Ha a pap bácsi vagy néni – tudod, az ő másik elnevezésük a lelkész – az oltár felé fordul, akkor a gyülekezet nevében Istenhez szól. Ha szembefordul a gyülekezet tagjaival, akkor pedig nekik hirdeti Isten üzenetét: bűnbocsánatot, megbékélést, biztatást.

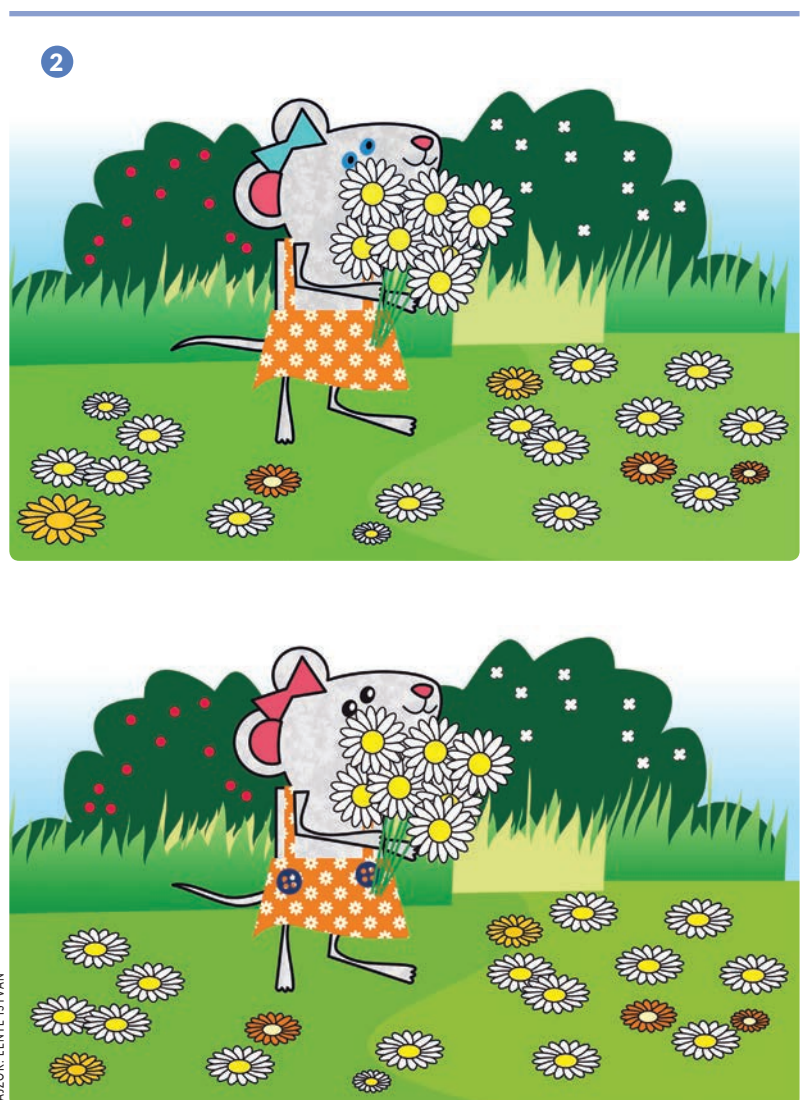
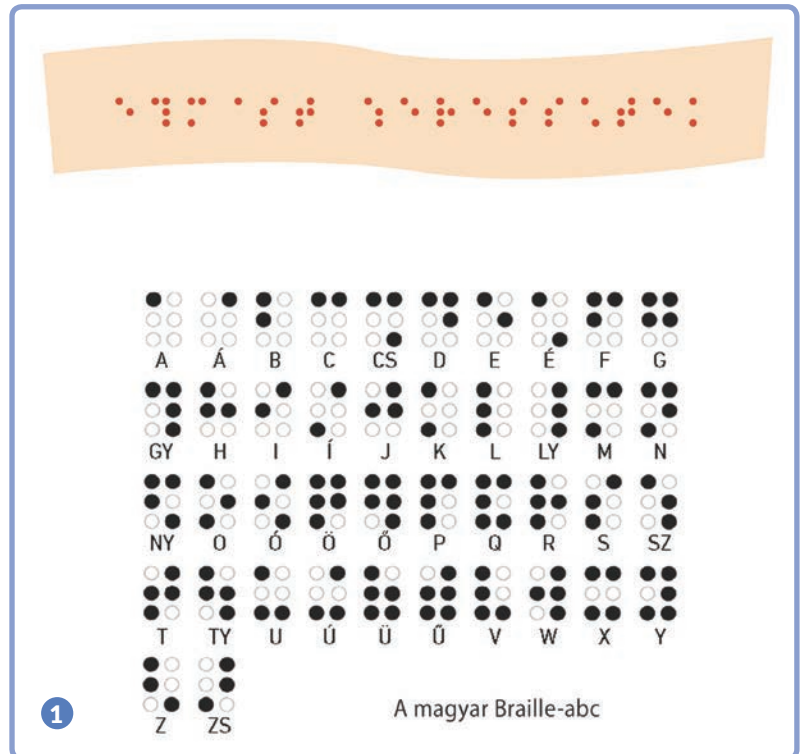
Remélem, ezzel a rövidke magyarázattal már nem is tűnik olyan érthetetlennek a lelkésznek az oltár előtti mozgása.

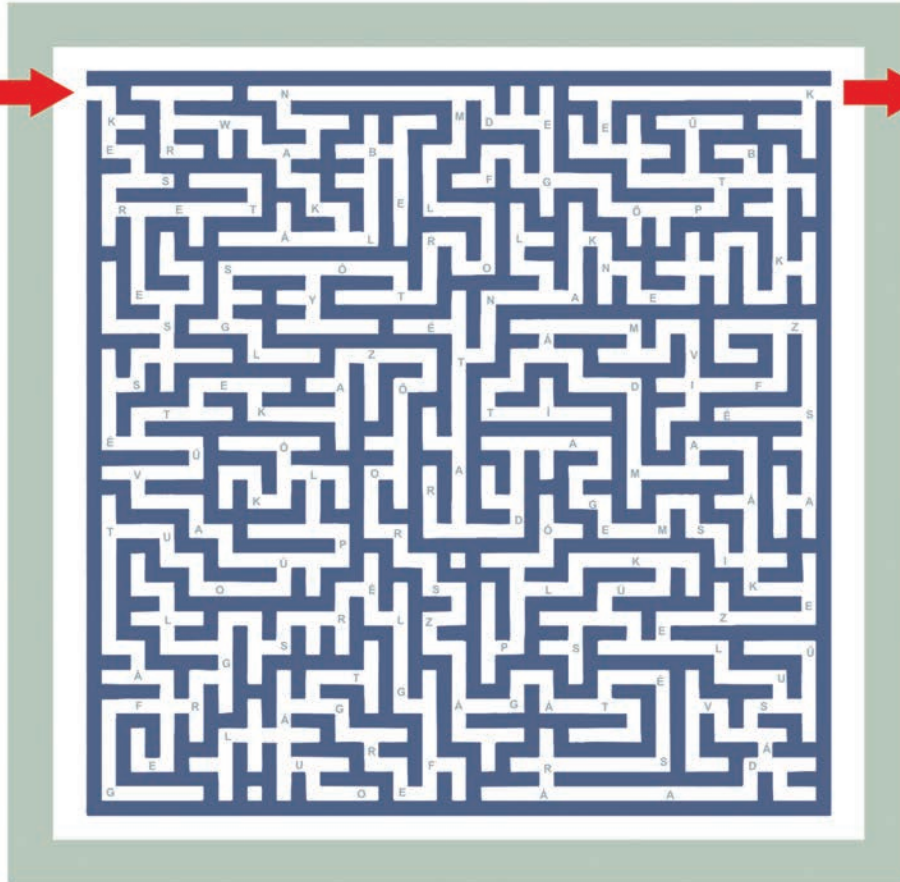
A liturgiáról most még nem mesélek, de hamarosan pótolom. Addig is sok szép napot kívánok, és várom, hogy elmeséld, hogy érezted magad a nyaraláson.

Rébusz barátom készített nektek néhány feladványt, hátha lesznek még esős napok a vakáció alatt. A megfejtéseket elküldheted az *Evangelikus Élet* szerkesztőségének (1091 Budapest, Üllői út 25.; e-mail: evelet@lutheran.hu).

Szeretettel:

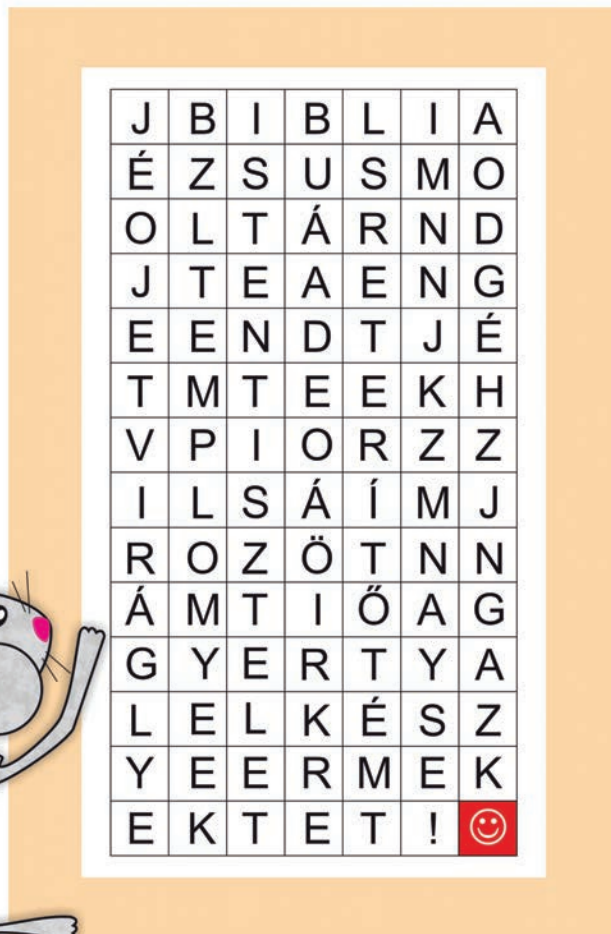
Bora bátyó

3

4

Rébusz egér feladványai

1. Fejtsd meg a titkosírást a megadott ábécé segítségével! Tudtad, hogy a vakok ilyen, pontokból álló betűket használnak írásra-olvasásra? Feltalálójának a nevérol úgy hívják, Braille-írás.

2. Keresd meg a két kép között a különbségeket!

3. Segíts a kisegérnek eltalálni a sajtot!

4. Keresd meg a következő elrejtett szavakat! A maradék betűkből egy üzenetet kapsz majd. *Templom, oltár, virág, gyertya, terítő, Biblia, istentisztelet, lelkész.*

Pályázat intézményvezetői állásra. A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma pályázatot hirdet az egyház fenntartásában működő országos intézmény, a Béthel Evangélikus Missziói Otthon intézményvezetői munkakörének betöltésére. A munkakör betöltéséhez felsőfokú evangélikus teológiai végzettség szükséges. A pályázatnak tartalmaznia kell: a pályázati feltételekben előírtak teljesüléséről szóló igazolást • a pályázó önéletrajzát és részletes szakmai életrajzát • az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programot és a szakmai helyzetelemzésre épülő munkatervet, az intézmény működtetésére vonatkozó gazdasági, üzleti tervet • lelkészi ajánlást a pályázó gyülekezeti lelkésztől. További elvárások: vezetői gyakorlat • gazdasági ismeretek • korábbi munkáinak referenciaként való bemutatása • idegen nyelv ismerete. Az intézményvezető számára szolgálati lakást biztosítunk. Bérzés megegyezése szerint. Az intézményvezetői megbízás 2017. október 1. napjától öt évig, 2022. szeptember 31. napjáig tart, három hónapos próbaidővel. A pályázatokat augusztus 15-ig kell benyújtani a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának címén (1085 Budapest, Üllői út 24.), a borítékon kérjük feltüntetni a „Béthel” jeligét. A pályázat iránt érdeklődők a pályázat elkészítéséhez szükséges tájékoztatást az országos@lutheran.hu címen keresztül kaphatják meg, az intézmény munkájába való esetlegesen szükséges betekintésre előzetes egyeztetést követően kerül sor. A pályázati eljárás szabályairól az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. zsinati törvény 16–17. §-a és 31. §-a rendelkezik.

Városkommunikációs pályázat. *Városom reformációja* címmel nagyszabású, országos és határon túli városkommunikációs pályázatot hirdet a kormányzati Reformáció Emlékbizottság. Változatos közösségi események kreatív koncepcióit várják, amelyek közül a nyertes pályamunkát megvalósítják. A pályázattal az a Reformáció Emlékbizottság célja, hogy mozgósítsa a reformációhoz kötődő, városi rangú településeket egész Magyarországon és a Kárpát-medencében. Az adott város közösségeinek egy kreatív koncepciót kell kidolgozniuk, felhasználva a város helyszíneinek egyedi tereit, elemeit, lehetőleg minél több helybéli bevonva a produkcióba. Az alkotás lehet bármilyen zenei előadás, koncert, színházi jelenet, tánc vagy játék, illetve flashmob, a lényeg, hogy szorosan kapcsolódjon a reformáció szellemiségéhez, üzenetéhez. A koncepciókat augusztus 11-ig várják a pályázat@reformacio2017.hu e-mail-címre. A pályázatról továbbiak a reformacio2017.hu/varosom-reformacioja weboldalon olvashatók.

A kulturális örökség napjai – 2017. szeptember 16–17. A hazai épített örökség rejtett kincseinek bemutatására várják mindazok jelentkezését, akik ingyenesen megnyitják intézményüket, épületüket az érdeklődők előtt. Közel két évtizedes hagyomány, hogy az Európa Tanács felhívására csatlakozva szeptember harmadik hétvégéjén hazánkban is ingyenesen látogathatók olyan intézmények, épületek, építmények és régészeti lelőhelyek, amelyek az év többi napján zárva tartanak. Az Európa Tanács 2017. évi témaajánlata a természet és örökség kapcsolata, amely hazánkban idén három központi témával egészül ki: ötszáz éves a reformáció; kétszáz éve született Arany János; százötven éve történt a kiegyezés. Jelentkezni lehet augusztus 15-ig az oroksegnapok.hu weboldalon.

Zárva a könyvesbolt költözés miatt.

Értessük kedves vásárlóinkat, partnereinket, hogy az evangélikus könyvesbolt (1081 Budapest, Kiss József u. 2/A, tel.: 1/411-0385) július 24. és augusztus 11. között zárva tart. Bolti nyitás augusztus 14-én 9 órakor már az országos iroda felújított épületében, a korábbi helyünkön (1085 Budapest, Üllői út 24.). A kiadó webáruháza (lutherkiado.hu/bolt) a zárvatartás ideje alatt is változatlanul üzemel, azonban a megrendeléseket csak augusztus 14. után tudjuk teljesíteni.

Köszönjük szíves megértésüket!

LUTHER KIADÓ

Nyári szünet az országos irodában. Tájékoztatjuk a kedves testvéreket és tisztelt partnereinket, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának szokásos nyári leállására július 31. (hétfő) és augusztus 11. (péntek) között kerül sor. Az iroda ez alatt a két hét alatt zárva tart, az ügyintézés szünetel. Az első munkanap augusztus 14-én, hétfőn lesz; akkortól az iroda régi helyén, egyházunk felújított székházában (1085 Budapest, Üllői út 24.) várjuk partnereinket.

KRÁMER GYÖRGY országos irodaigazgató

Evangélikus közéleti blog

- Társadalom és egyház
- Kereszténység és közélet
- Krisztus és a 21. század
- A világ (nem csak) lutheránus szemmel

Kötőszó – Rákérdez, következtet, összekapcsol.

Olvassa, kövesse és ossza meg!

kotoszo.blog.hu

Reformációi flashmob

Láthatóan evangélikus – e jelmondat jegyében a Magyarországi Evangélikus Egyház szeretné bemutatni a gyülekezeteiben és közösségeiben folyó értékközvetítő munkát. Így tett nemrégiben a veszprémi evangélikus gyülekezet is, amikor a reformáció indulásának jubileumi évére emlékezve villámcsődületet – flashmobot – szervezett a városközpontban. Az „Erős vár a mi Istenünk” kezdetű Luther-ének, „az evangélikusok himnusza” hangzott el a veszprémi Óváros téren.

FOTÓ: PENOVÁČ KÁROLY

A gyülekezet tagjaihoz csatlakoztak Veszprém város vegyes karának és a Gizella női karnak a tagjai, valamint a Gárdonyi Zoltán ifjúsági kamarazenekar Demel Eszter vezetésével.

A flashmob ötletgazdája és megvalósítója Krámer György, a Pannon Várszínház koreográfusa, aki pontosan megtervezte a rövid előadást. Az ének első versszakát Farsang Máté színész kezdte egy asztalra felpattanva, hozzá kapcsolódott Trócsányi Gergő, a Hollywoodoo együttes énekes, az Éste formáció egyik kiötlője, majd a Gárdonyi zenekar folytatta. Az ének második versszakát a hölgyek, a harmadikat a férfiak énekeltek, a negyediket együtt zengte mindenki: „Mienk a menny örökre!” Az Óváros téri rozé-, rizling- és dzsessznapok résztvevői meglepetéssel fogadták az egyedülálló produkciót.

Forrás: Balla Emőke / Pannon Lapok

Bartók és blues a templomban

Ötödik alkalommal szólaltak meg „hagyományos templominak” nem nevezhető zenei műfajok Paks, az evangélikus hajlékban. A Dunaparti kisvárosban július 3–9. között rendezték meg a huszonötödik Nemzetközi Gastroblues Fesztivált, amelynek gazdag programjába szombaton délelőtt illeszkedett a templomi koncert.

Magyarország legrégebbnek mondott bluesfesztiváljának szervezői a jubileum alkalmával elsősorban a közönség kívánságait vették figyelembe a zenei kínálat összeállításakor. Az Energetikai Szakgimnázium és Kollégium (ESZI) sportcsarnokának nagyszínpadán a hazai blues, jazz, rock élvonalbeli képviselői mellett a műfaj számos külföldi sztárja is fellépett, de az ESZI-parkban sem volt hiány színvonalas szabadtéri koncertekből.

A presbitérium jóváhagyásával tartott templomi koncert is igazi zenei csemegét jelentett, hiszen itt a szakrális hely szellemiségéhez illő, meghitt hangulatú hangversenyt adtak néhányan a Gastroblues

FOTÓ: LOKAL.HU

fesztivál előadói közül. Többek között az amerikai bluesénekes, Ana Popovic, a fesztiválszervező komolyzenét játszó lánya, Gárdai Viktória (és unokája), valamint a Bartók több művét rockstílusban megszólaltató Török Ádám (*képünkön*), Papp Gyula és Kézdy Luca. A Bartók on Rock vélhetően hosszú ideig megmarad a közönség emlékezetében. A fesztivál evangélikus főszervezőjének, Gárdai Györgynek és a paksi gyülekezet korábbi lelkészének, Szabó Vilmos Bélának a megállapodása alapján megrendezett

koncert egyébként idén is népes hallgatóságot vonzott.

A templomi hangversenyek bevételeit a szervezők évek óta átadják Paks kárpátjai testvérvárosa, Visk magyar óvodája számára. A nagy nehézségek ellenére felépült – és már működő – óvodának szánt adományokat a Viski Református Egyházközség lelképásztora, Jenei Károly köszönte meg.

Forrás: Evangélikus.hu

(A paksi evangélikus gyülekezet felügyelője, Pálmai István írása nyomán)

Emberhalászokká teszlek titeket

Külmisszióba indul a Jó család

„Mert töletek terjedt tovább az Úr beszéde, de nemcsak Macedóniába és Akhájába, hanem mindenhová eljutott a ti Istenbe vetett hitetek híre” – Pál apostol küldési ígéének (1Thessz 1,8) különös aktualitása van a Jó család életében: missziói lelkülettel immár többedszer vágnak neki egy távoli földrésznek, hogy elvigyék és életükkel képviseljék az örömhír üzenetét. „Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást” (Jn 13,35) – hangzott el a missziói felhívás július 16-án külső-kelenföldi református templomban tartott ökumenikus ki-bocsátó istentiszteleten.

A család tagjai az istentiszteleten hangsúlyozták: küldetésük lényege nem a térítés, hanem a mai, viszályoktól, ellenségeskedésektől terhelt világban a békítés és a pár-

beszéd kialakítása. Ebben a meggyőződésben kívánják Isten ígétét úgy hirdetni, hogy az az ázsiai országban a jézusi szeretet, a mások megbecsülésére épülő élet és a

párbeszéd példája legyen. Mint mondták, a misszió nemcsak az ő életükben fontos, ezért biztatták a gyülekezetet: foglalkozástól és beosztástól függetlenül mindenki vegyen részt a Krisztus-arc kibontásában, azaz éljen küldetésével, hiszen „mindenki a saját helyén Isten küldötte”.

Lupták György evangélikus esperes Péter halfogásának (Lk 5–11) története alapján rámutatott, hogy sokszor tűnünk alkalmatlannak egy feladatra, világi értelemben, piaci szinten esetleg valóban azok is vagyunk, de Istennél más mérce van, ott a legkisebb embernek, a legelesettebbnek tűnőnek is feladata, küldetése van. Simon Péter iskolázatlan, hirtelen szájú, Jézust is megtagadó volt, ugyanakkor ő volt az, aki először tett hitvallást azzal, hogy vallotta: Jézus a Krisztus. „Mi vagyunk a ma Péterei, azok, akik nem a saját alkalmasságunk, hanem Jézus által válunk alkalmassá feladatunkra” – fogalmazott az esperes. A külmissziói szolgálattal kapcsolatban a Déli Evangélikus Egyházkerület püspökhelyettese Albert Schweitzert idézve mutatott rá arra, hogy ma nemcsak az ige hirdetésének klasszikus szolgálatával, hanem tanítással, életvitellel és cselekedettel is hirdetni lehet az örömhírt.

Részletek a Jó család nyílt leveléből

1999 és 2002 között egy dél-ázsiai keresztény nemzetközi iskolában tanítottunk misszionárius-tanárként. Isten különleges kegyelméből fél évszázados kényszerszünet után mi lehettünk egyházunk első külmisszióba hivatalosan kiküldött misszionáriusai 1999-ben. Ez a kiküldetés akkor a Magyarországi és az Amerikai Református Egyház, illetve a Magyarországi Evangélikus Egyház részvételével létrejött partneri megállapodás keretében valósult meg. Most, tizennyolc év elteltével visszamegyünk Ázsiába, immár gyermekeinkkel.

Szolgálati helyünk egy nagy múltú keresztény intézmény, mely 1901 óta szolgálja az ázsiai egyházat. Ma mintegy hétszáz diák és száz tanár család él ebben az Egenlítőhöz nagyon közel fekvő, mégis kellemes hegyi környezetben. Az előzetes beszélgetések alapján eleinte az angol mint idegen nyelv tanításában, illetve a gimnáziumi hittan tanításában fogunk részt venni, emellett fokozatosan be szeretnénk vonni bennünket az iskola vezetésébe is mint a főigazgató helyettesét. Nagy kihívás és megtiszteltetés ez számunkra, hiszen Ázsia egyik legrangosabb angol tannyelvű bentlakásos iskolájáról van szó.

Önkéntes szolgálat keretében megyünk, jelenleg egy évre szól a meghívásunk, amelyet esetleg meg lehet hosszabbítani. Eközben missziós szervezetünk helyi csapatában is aktív szerepet szeretnénk vállalni, hiszen ennek a testvéri közösségnek vagyunk 2003 óta a tagjai. Ez azért is nagyon fontos, mert külföldiek alig-alig kapnak ma már hosszú távra vízumot ebben az országban.

Az iskola az önkéntestanár-családok számára az alapvető életfeltételeket biztosítja: szolgálati lakást, szerény zsebpénzt, energiát, étkezést, orvosi ellátást és a gyerekeknek ingyenes oktatást, sőt sikerült elérnünk, hogy a retúr repülőjegyünket is kifizessék. Ezzel együtt az ottani megélhetésünkhöz szükségünk lesz továbbra is a küldő testvérek anyagi támogatására, melyet a Wycliffe Bibliafordítók Egyesülete (WBE) és az Evangélikus Külmissziói Egyesület juttat el hozzánk.

2018 nyarán újra találkozunk, addig is rendszeres hírlevelekben, írott beszámolóinkban szeretnénk támogatóinkat tájékoztatni és imádságra sarkallni. Isten Dél-Ázsiában is folyó hatalmas munkája iránt, amelyben munkánk támogatásán keresztül egyházaink és támogató testvéreink is részt vállalnak.

A Jó család szolgálatáról a jo-hirek.blogspot.com blogon olvashatnak majd híradást.

„Csak hálával szólhatunk, mert drága, elhívott embereket adott az Úr a szolgálatra” – mondta a Magyarországi Református Egyház Zsinati Elnökségi Tanácsának zsinati tanácsosa.

Gér András a beszédében kiemelte, hogy Jézus missziói parancsa teret és időt összekötve mindenhova kiterjed, így a külmiszió kiemelt és fontos szolgálati küldetés. „Emberhalásznak küldünk most titeket egy távoli, idegen vidékre, de nem lesztek egyedül, hiszen az Úrral vagytok ott is közösségben” – fordult a Jó családhoz a zsinati tanácsos.

„Mert nyilvánvaló, hogy ti Krisztusnak a mi szolgálatunk által szerzett levele vagytok, amely nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével van felírva; és nem kötáblára, hanem a szívek hústábláira” – idézte Pál apostolt (2Kor 3,3) hálaadó imádságában Zentai Zsuzsanna, a Wycliffe Bibliafordítók Egyesületének elnöke.

„Nagy öröm, hogy a gyülekezet öleléséből küldhetjük ki a Jó családot” – fogalmazott Molnár Sándor. A Külső-kelenföldi Református Egyházközség lelkipásztora elmondta, hogy Isten a gyülekezetekre bízta a külmiszió ügyét. „Ma Európában nincs ébredés, de a lelkileg száraz időben elképzelhető, hogy Isten éppen a külmiszióból

érkező beszámolókat által plántálja az itteni gyülekezetet, hiszen a távoli keresztények megküzdött hite olyan tanúság, amely itt is ébredést szülhet” – fogalmazott. A kibocsátó istentiszteleten a

felekezetek képviselői megáldották a Jó család útját és szolgálatát, valamint kérték a gyülekezetet, hogy imádságban erősítsék a családot.

■ GALAMBOS ÁDÁM

FOTÓK: KISS TAMÁS

Köszönjük, Angi! Jó utat! Több mint nyolcéves, szívvel-lélekkel és hittel végzett irodavezetői munkát követően Jóné Jutasi Angelika a családjával – férjével, Andrással, valamint gyermekeikkel, Barbarával és Ádámmal – július 17-én egyéves dél-ázsiai tanítói szolgálatra indult. Július 14-én, az indulásuk előtti utolsó munkanapon a püspöki hivatalban a Déli Egyházkerület elnöksége és az iroda dolgozói keleti ízekkel fűszerezett „munkaebéd” keretében köszöntek el a Jó családtól, és kérték Isten további gazdag áldását bizonyosságtévő életükre a távolban. Az egyházkerület lelkészei és gyülekezetei nevében is köszönjük a hűséges, odaadó munkát! Az Úr áldása kísérje és vezesse az egész családot!

GÁNC S PÉTER püspök

Rég nem állja meg már a helyét az a romantikus elképzelés, hogy a misszionárius egyik kezében egy nagy Bibliával, a másikkban meg egy bozótívágó késsel tör előre a dzsungelben, és térítgeti az útjába kerülő beenszülötteket... A külmisziói munka elsődleges célja ugyanakkor ma sem lehet más, mint Jézus Krisztus missziói parancsának értelmében Krisztushoz vezetni és tanítvánnyá tenni az embereket.

Albert Schweitzer, a múlt században élt német lelkész-teológus, orgonaművész és elismert Bach-kutató orvosként ment az afrikai Gabonba, ahol 1913-ban kórházat alapított. A kórházat Nobel-békedíjából, koncertbevételeiből tartotta fenn, és sok ezer beteget, köztük számtalan leprást gyógyított. Egyszer megkérdezték tőle, miért nem lelkészként ment Afrikába keresztényen hitre téríteni a négereket. Ezt válaszolta: „Azt az új magatartást, amivel mi, fehérek az afrikai színeseknek tartozunk, csak egyetlen módon tudtam elképzelni: nem mint a szeretet vallásáról való beszédet, hanem mint a szeretet vallásának a tiszta megvalósítását.”

A mai misszionáriusok már egyéb területeken is képzetek: orvosok, tanárok, vízkutató mérnökök vagy éppen mezőgazdasági szakemberek. Mert az örömhír befogadása is könnyebb

ott, ahol van tiszta ivóvíz, kéznél van az orvosi segítség, és a messziről jött fehér ember nemcsak Krisztusról beszél, hanem igyekszik javítani is az életfeltételeken.

A Jó család tizenöt évnyi itthon töltött idő után újra visszatér korábbi missziói tevékenységének helyszínére, egy dél-ázsiai iskolába, ahol 1999 és 2002 között már szolgáltak. A bentlakásos intézményben angol nyelvet és hittant fognak tanítani, a családfő részt vesz majd az iskola vezetésében is. A nagy újdonság számukra, hogy most már két gyermekükkel vállalták a küldetést, és ez bizony kihívás mindannyiuknak.

A család egyéves missziói küldetésének költségeit főként adományokból fedezik. Fontos tehát, hogy akik szívükön viselik Jóék küldetését, és szívesen vállalnak anyagi támogatást, ezt megtehetik az Evangélikus Külmisziói Egyesület vagy a WBE segítségével. Az adományokat e két szervezet juttatja célba. De ennél sokkal fontosabb, hogy gyülekezetek, imaközösségek hordozzák a családot naponkénti imádságaikban! Olyan országba mentek, ahol nem fogadják lelkesen a keresztény missziót. De ott is a mi Urunknak, a mindenható Istennek a tenyerén lesznek szülők és a gyerekek.

LUPTÁK GYÖRGY püspökhelyettes, a Magyarországi Evangélikus Egyház Evangélikációs és Missziói Bizottságának elnöke

Kereszténység a Boko Haram árnyékában

Budapesten járt Oliver Dashe Doeme nigériai püspök

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) dísztermében tartott előadást július 17-én, hétfőn a Boko Haram fenyegetésében élő nigériai keresztények helyzetéről Oliver Dashe Doeme, a maiduguri egyházmegye püspöke. Az üldözött keresztények megsegítéséért felelős helyettes államtitkárság és a PPKE közös rendezvénye abba a sorozatba illeszkedett, amelynek vendégei voltak már szíriai és iraki katolikus és ortodox felekezetek püspökei.

Fodor György, a PPKE prorektora a köszöntőjében kifejezte örömét, hogy immár hetedik alkalommal adnak helyet az üldözött keresztényeket megsegítő államtitkárság rendezvényének. Beillik ez a küldetésükbe, és jelzi, milyen szorosan együtt tud működni állam és egyház a fontos, hasznos dolgokban.

Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere megnyitóbeszédében felhívta a figyelmet: Nigériában üldözik a keresztény közösség tagjait, milliók kényszerülnek elhagyni otthonukat. A maiduguri egyházmegyében az árva gyerekek, özvegyasszonyok száma meghaladja a húsz ezret, az országban kétszázötven templomot romboltak le. Kifejezte a magyar kormány meggyőződését, hogy a világ nagy bajaira nem megoldás a migráció: ott kell segíteni az embereket, ahol élnek.

Előadásában Oliver Dashe Doeme kiemelte: Nigériában a Boko Harammal szembeni harcban az egyik legnagyobb ellenségük a korrupció. Mint mondta, már régen legyőzhették volna a terrorszervezetet, ha nem volnának olyan politikusai, vezetőik, akik hasznot húznak a tevékenységéből. Kiemelte: az ország vezetőinek korruptsága miatt a külföldről kapott anyagi segítség sokszor nem jut el a leginkább rászorulókhoz. Ezért azt kérte, ha lehet, a támogatást az egyházon keresztül juttassák el Nigériába, hiszen ők azok, akik munkájuk során közel vannak az emberekhez. Felidézte: épp a Boko Haram tevékenységének kezdetén, nyolc évvel ezelőtt lett maiduguri püspök. A terrorszervezet 2014-ben volt a legerősebb, ekkor százötvenezer embert üttek el otthonaikból Nigéria északkeleti részén.

Szólott arról is, a terrorszervezet „módszere” az, hogy megöli a férfiakat, a ma-

gukra maradt asszonyokat pedig elrabolja, és az iszlám felvételére kényszeríti. Véleménye szerint a muszlimok programja a világ iszlamizálása. Ennek egyik módja a

get hord mindenütt. Arról is biztosította a hallgatóságot, hogy ők is imádkoznak a szekularizációtól szenvedő Európáért, az európaiakért, hogy együtt győzedelmeskedjünk a gonosz felett.

Ján Figel, az EU unión kívüli vallásszabadságért felelős különmegbízottja arról beszélt: a vallásszabadság minden emberi szabadságjog lakmuspapírja, mert ahol azt elveszik, ott minden más emberi jog is sérül. Rámutatott, hogy a világ országainak negyven százalékában nincs vallásszabad-

FOTÓ: SZÉCSÓDI BALÁZS / MTI

Orbán Viktor fogadta Oliver Dashe Doeme nigériai püspököt. Az üldözött nigériai keresztények megsegítésének lehetőségeiről tárgyalt Orbán Viktor miniszterelnök Oliver Dashe Doeme maiduguri püspökkel július 18-án délután az Országházban. A megbeszélésen – amelyen részt vett Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere is – elhangzott: Nigéria népességének fele keresztény, sokan közülük nagy veszélynek vannak kitéve a Boko Haram terrorszervezet folyamatos támadásai miatt. Elűzik őket lakóhelyeikről, házait, iskoláikat, templomaikat, kórházait lerombolják. Orbán Viktor és Oliver Dashe Doeme tárgyalásán megvitatták, hogy Magyarország milyen segítséget tud nyújtani az afrikai üldözött keresztényeknek – tájékoztatta a Magyar Távirati Irodát Havasi Bertalan, a Miniszterelnöki Sajtóiroda vezetője. A sajtófőnök hozzátette: a nigériai püspök köszönetet mondott a miniszterelnöknek azért, hogy – speciális keresztény ösztöndíjjal – szeptembertől több tucat afrikai diák tanulhat különböző magyar egyetemeken.

terrorizmus. Úgy véli, a migráció részesei azért nem muszlim országokba mennek, mert programjuk van. A püspök csodának tartja azt is, hogy ő maga életben van, hiszen fehér reverendát és püspöki süve-

ság, és az ezen országokban élők teszik ki a világ lakosságának hetvenöt százalékát, vagyis az emberiség háromnegyede nem gyakorolhatja szabadon a vallását.

Forrás: MTI / Magyar Kurír

Református nagygyűlés – „Élő Isten, újíts meg és formáld át minket!”

„Itt állok...” – kezdte prédikációját Najla Kassab libanoni református lelkész (képünkön), a Református Egyházak Világközössége (REV) újonnan megválasztott elnöke a wittenbergi városi evangélikus templom szőszékén július 5-én, azon az ünnepi istentiszteleten, amelynek keretében két egyháztörténeti jelentőségű dokumentum: a megigazulás tanáról szóló *Közös nyilatkozat* és a református és az evangélikus egyházak szorosabb egységét előmozdítani hivatott *Wittenbergi tanúságtétel* aláírására került sor.

A közel-keleti lelkipásztornak percekig szünetet kellett tartania, míg elült a templomban az igehirdetés első szavai után felhangzó elismerő nevetés és moraj. „Itt állok közel-keleti nőként Luther szőszékén...” – folytatta végül az igehirdető, és ez a néhány szó, valamint maga az ünnepi istentisztelet jól példázta, hogy milyen nagy utat tett meg a világ reformátussága a reformáció kezdete óta, és milyen kérdések foglalkoztatják a világ mintegy nyolcvanmillió református közösségét a 21. század elején.

A Református Egyházak Világközösségének huszonhatodik nagygyűlésén mintegy ezer küldött, munkatárs, ifjúsági segítő, teológiai tanácsadó kilenc munkanapon keresztül tanácskozott a lipcsei vásárváros futurisztikus, steril, de minden igényt kielégítő acél-üveg csarnokaiban. Bár a nagygyűlés elvégezte munkáját, a küldöttekben az az érzés maradt, hogy újabb kilenc nap sem lett volna elég a tanácskozás fókuszában álló hatalmas kérdések: a közösség és az igazságosság témáinak megvitatására.

„Élő Isten, újíts meg és formáld át minket!” – hangzott a nagygyűlés vezérgondolata. Az sokféle előadás, bibliatanulmány, pódiumbeszélgetés és kreatív prezentáció sorából kiemelkedett Jürgen Moltmann nyugalmazott tübingeni teológiai tanár előadása. A kilencvenéves teológus nagy ívű beszédében annak a jelentőségéről beszélt, hogy hitünk szerint Isten: élő Isten, az élet Istene. Moltmann felhívta a figyelmet, hogy a bűnbocsánat és megbékélés folyamatában nemcsak a bűnök elkövetőinek feloldozására, hanem

az áldozatok gyógyulására is figyelmet kell fordítanunk. Előadása végén a rettenetes szenvedéseken keresztülmenőkkel, az áldozatokkal való mély szolidaritásra és az élő Istenbe vetett reménységben való öröme hívott korunk meghatározó protestáns gondolkodója.

A nagygyűlés egyik meghatározó témája tehát a közösség (*communio*) és az igazságosság volt. A 2010-es, az egyesült államokbeli Grand Rapidsben rendezett nagygyűlésen a református világszervezet a nevében is felvállalta, hogy nemcsak egyházak laza szövetsége, hanem teológiai értelemben vett közösség kíván lenni. Az igazságosság szolgálata pedig abból a református teológiai hangsúlyból eredeztethető, amely szerint a Krisztusban hit által megigazított ember Isten országának rendje szerint él már ebben a világban, és elkötelezetten szolgálja egy igazságosabb, krisztusibb világ megvalósítását.

Lipcseben kísérletet tettünk arra, hogy a döntéshozatali folyamatokban is kifejezzük elkötelezettségünket a közösség gyakorlása mellett: többségi szavazás helyett törekedtünk a különböző álláspontok meghallgatására és a konszenzusos döntéshozatalra mind a munkacsoportokban, mind pedig a plenáris üléseken. A közösség gyakorlását és az igazságosság megélését érintő kérdés a nők és a férfiak egyházi szolgálatban betöltött szerepének érzékeny problematikája is. Ezen a ponton a REV világosan elkötelezte magát a

nők teljes körű egyenlősége mellett: hitvalló nyilatkozatot adott ki a nagygyűlés a nők ordinációjáról, és úgy határozott, hogy 2024-ig, a következő nagygyűlésig minden tagegyháztól kéri a nők lelkésszé szentelésének bevezetését.

A közösség és az igazságosság kérdése köszönt vissza abban a dokumentumban is, melyet a REV a megigazulás tanáról szóló közös nyilatkozathoz csatolt, amikor ünnepélyesen csatlakoztunk a római katolikus egyház és az evangélikus egyház e kiemelkedően fontos – 1999. október 31-én Augsburgban aláírt – közös állásfoglalásához.

A közösség gyakorlásának és az igazságosság ügye melletti kiállásnak számunkra ígéretes mozzanata volt az is, amikor a lipcsei nagygyűlés felemelte a szavát a kommunista diktatúra idején államosított erdélyi egyházi ingatlanok visszaszolgáltatása érdekében, és kifejezte szolidaritását az restitúcióért küzdő romániai kisebbségi egyházakkal.

A REV főttkára, Chris Ferguson idén Namíbiában, Windhoekban, a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) nagygyűlésén azt javasolta, hogy a világ evangélikusai és reformátusai következő nagygyűléseiket egy helyszínen és részben közösen tartsák meg. Martin Junge, az LVSZ főttkára lipcsei köszöntőbeszédében ugyan nem tért ki erre a lehetőségre, de a Luther városában aláírt közös evangélikus–református nyilatkozat, a *Wittenbergi tanúságtétel* bizakodásra ad okot, hogy a két testvéregyház nemzetközi szinten – és Magyarországon is – folytatni fogja az egység gyakorlati megélésének a keresését, tovább haladva a Leuenbergben megkezdett úton.

E folyamat fontos hazai állomásának ígérkezik az október 13-i közös magyar evangélikus–református zsinat. Imádkozunk érte, hogy a „fasori tanúságtétel” is Leuenberg 1973 és immár Wittenberg 2017 szellemében szülessék majd meg!

■ GONDA LÁSZLÓ

A szerző református lelkész, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem docense; a hivatalos magyar delegáció tagjaként vett részt a nagygyűlésen

Kántor-költő verseskötete

Varga Györgyné Bárány Ágota „szárnyalása”

Nemrég látott napvilágot Varga Györgyné Bárány Ágota Szárnyalás című első verseskötete. A sokak által tisztelt, szeretett pápai evangélikus kántor, nyugalmazott evangélikus esperesné e sorok írójának többéves unszolására rendezte kötetbe költeményeit idén tavasszal.

Sok-sok szép, lélekerősítő gondolatot nyújthat olvasóinak a versgyűjtemény. Igaz, a kötet megjelenése előtt is lehetett találkozni Ágota néni költeményeivel antológiákban, verseit azonban főként egyéni erősítőnek, vigasztalónak szánta, gyakran ajándékkba adta-adja írógéppel írva, sokszorosítva, hogy akinek szüksége van rá, erőt meríthessen soraiból.

Varga Györgyné Bárány Ágota életét elsősorban a zene határozta-határozza meg. Hatesztendőskora óta zongorázik, s több évtizede kántorizál, de ezzel párhuzamosan szintén sok évtizede – tizenéves kora óta – foglalatосkodik versírással, s már igen korán ráismert a zene és a költészet párhuzamára.

Amint kötetében fogalmaz, „mind-egyik felemeli a lelket, Istent dicsőíti, és ami a legszebb, hogy üzenetet hordoznak... A vers a lélek dallama. A zene a lélek balzsama. Ünneplőbe öltöztetik

A SZERZŐ FELVÉTELE

a szívünket. A hétköznapi gyűrdőseibe pillanatünnepeket varázsolnak... Lelkesedést, lendületet adnak további lépéseinkhez. Isten ajándéka mind a kettő...”

Ihletője mindig is Isten Igéje, a Biblia, a versírást „funkcionális költészetnek” tartja, mert feladatának tekinti, hogy megfogalmazza és továbbadja az Istent dicsőítő gondolatokat. Ezért sem véletlen a kötet címe: *Szárnyalás* – Ágota néni abban bíz, hogy a verssorok segítségével az olvasó „el tud emelkedni a mindennapi gondoktól, Isten segítségével hátra tudja hagyni a problémákat”.

A könyv több téma köré csoportosítja a verseket. Az első részben a hitélettel, a másodikban a közösséggel, a harmadikban a vigasszal, míg az utolsó lapokon a reformáció fél évezredes jubileumának jegyében Lutherrel kapcsolatos versek kaptak helyet.

Az első kötetet *Szívárvány* címmel követi majd a második – már készülöben is van –, ebben többek között a konfliktusok helyes kezeléséről, az ünnepekről, a családról szóló versek kapnak helyet.

■ KERECSENYI ZOLTÁN

Múzeumi éjszaka Luther Mártonnal

Richly Zsolt Luther-rajzfilmjének képkockáiból nyílt kiállítás június 20-án a Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Múzeumában. A 13. kecskeméti animációs film-fesztiválhoz (KAFF) kapcsolódó tárlatot dr. Harmati Béla László, az Evangélikus Országos Múzeum igazgatója nyitotta meg. A reformáció ünnepéig látogatható kiállítást a múzeumok éjszakáján is szép számú érdeklődő tekintette meg – a legnépesebb csoport akkor, amikor Kis János evangélikus lelkész idézte fel Luther Márton életének főbb állomásait. A KAFF keretében egyébként az animációs sorozat eddig elkészült epizódjai közül egyet-egyet vetítettek a versenyprogramban, illetve az információs blokkban.

■ V. J.

Egy kultikus kiállítás képe

Az internet pillanatnyi örökkévalósága jóvoltából a wolfenbütteli Herzog August Bibliothek (Ágost Herceg Könyvtár) honlapján továbbra is megtekinthető az a rendhagyó kiállítás, amely Luthermania – Aussichten einer Kultfigur (Luther-mánia – Egy kultikus figura arcai) címmel az év elején három hónapon át volt látható a világhírű németországi könyvtár múzeumi részében. A tárlat négy beszédes „stációjának” címe: Luther, a szent; Luther, az ördög; Luther, a példakép és végül Luther, a német.

A koncepció nyilvánvaló: e látványtár megalkotóinak szándéka nem az volt, hogy Márton doktort letaszítsák a reformáció emlékévének kultikus magaslatairól, csupán az, hogy megmutassák e lelki és szellemi megújulás atyjának számtalan arcát. Felbukkan itt – a már felsoroltak mellett – Luther, a próféta, a kötözködő, a protestáns egyházatya, a zseni, a nemzeti hős... s még sorolhatnánk a kaleidoszkóp vagy a papírforgó gyorsaságával váltakozó ábrázolásokat.

Luther „székvárosa”, Wittenberg, a nevezetes száz-anhalti település mindössze kétszáz kilométerre esik az alsó-szászországi Wolfenbütteltől, a jubileumi kiállítás hangulata azonban a megszokottól eltérő hangulatot áraszt. Hiányoznak a wittenbergi barátaink számára sokszor bizony már fárasztó és olykor bosszantóan zajos „Luther-turizmus” elemei, jelen van azonban a szellemesség, az igényesség és a sokoldalúság. S annak esélye, hogy valami nagyon őszintét, igazit és

korhűt kínálunk nekünk. Nézzük meg például a kiállítás egyik legnagyobb sikerű darabját, amely egy ismeretlen, meglehetősen kaján, de jól rajzoló szerző színezett Flugblattja, röpirata, avagy reformációs „képregény-jelenetkéje”. Címe sem éppen visszafogott: *Luther és a pápa kettéfűrésze-li az egyházat*.

Nyilván voltak, vannak és lesznek, akik ingerülten prüszkölnek e beszédes és szellemes rajz láttán. De gondoljunk csak bele: a hitújítás éveinek közhangulata pontosan ilyen volt; ez még nem a 19. századi, nem a reformáció főhősét mindig mennybe menesztő (és valljuk be, épp ezért gyakran egyhangú és túl szép-re, túl szabályosra sikeredett!), hiteltelenül illedelmes ábrázolások egyike. Ebben az elszánt „fűrészelésben”, eklézsiahasogatásban – figyeljük meg Luther eltökélt arcát, harcias testtartását – benne van a hitújítás hősies erőfeszítése, az összpon-tosítás, a teljes önátadás kényszere. Egy-szóval az a teljes fegyvertár, amely nélkül

a reformáció aligha jelentett volna többet pillanatnyi fellángolásnál, egy reformátor gyermek és egy pápa gyermek egymás erejét próbára tévő játszadozásánál.

Igen, mondjuk csak ki: nem olcsó ötlet, nem sikerhajhászó „gag” volt ez a színezett rajz a maga idejében, hanem a hitújítás lényegét beszédesen megfogalmazó, rendkívül tömör ábrázolás. Amely azonkívül, hogy a maga korában nyilvánvalóan széles körben tudott hatni a szemlélőkre, egyben iskolateremtő látványnak is tekinthető, hiszen az édeskés-elragadtatott piktorális lutheriádák előtt több emberöltővel példát és modellt kínált a „lehet Luthert és a reformációt más-ként is tisztelni és szeretni” szemléletnek. S enélkül az ötszázadik születésnap évének vizuális kultúrája jóval szegényesebb lenne, hiszen hiányozna belőle az, ami az egykori, máig ható történelem lényege: az élet, az élettelség, s „itt állhatnánk” – másként mi sem tehetvén – egy halom testes bronzszobor vagy hamar olvadó kis viaszfigura, illetve porcelán „Luther-nipp” társaságában.

Köszönet illeti tehát mindazokat, akik dísz tárgy- és albummutogatások helyett arra vállalkoznak, hogy bevonjanak bennünket a reformáció színes, értünk is zajló, ránk is mindmáig számító drámájába!

■ PETRÓCZI ÉVA

Evangelikus Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

- E-mail: evelet@lutheran.hu
- EvÉlet online: www.evangelikusélet.hu
- Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
- Előfizetés: kiado@lutheran.hu
- Szerkesztőség: 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 06-20/824-5519. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
- Főszerkesztő: ILLISZ L. LÁSZLÓ (laszlo.illisz@lutheran.hu)
- Magazinszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)
- Hírszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu)
- Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sador.dobsonyi@lutheran.hu)
- Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com)
- Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu)
- Rovatvezetők: KENDEH K. PÉTER — Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA — A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), FÜLLER TÍMEA — Gyermeknek (f.timea.71@gmail.com), TAMÁSY TAMÁS — Új nap — új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSEDI ZSUZSA — Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA — Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA — Életem igéje, Tallózó (evtallozo@gmail.com)
- Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518
- Felelős kiadó: KENDEH K. PÉTER (peter.kendeh@lutheran.hu)
- Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.) Felelős vezető: NAGY ZOLTÁN
- Árusítja a kiadó.
- Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál.
- INDEX 25 211, ISSN 0133-1302
- Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft (167 euró), egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft (195 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
- Címlapfotó: GERMAN NATIONAL TOURIST BOARD

Botyánszky János evangélikus lelkészre emlékeztek

Nagyszabású megemlékezésen avatták fel néhány éve Mezőtúron, a templom melletti emlékparkban Botyánszky János evangélikus lelkész szobrát. Az emberség napja alkalmából minden esztendőben városi ünnepséget rendeznek, amelyen ebben az évben a lelkész unokája, Jaksits Lenke mondta el gondolatait.

Botyánszky János 1934 és 1976 között szolgálta lelkészként a mezőtúri evangélikus közösséget. 1944. június 16-án, amikor a mezőtúri zsidókat a téglagyári gettóból a vasútállomásra hajtották, hogy bevonagolozzák és haláltáborokba vigyék őket, mindenkinek példát adott emberségből: megszólaltatta a közeli evangélikus templom harangját, így kísérve el az elhurcoltakat szomorú útjukon.

Később, már a háború után a sajátján kívül átmenetileg a református és a zsidó közösségnek is szolgált az azokat sújtó lelkész-, illetve rabbihiány miatt. A magyaron kívül ugyanis beszélt héberül, németül, latinul, ógörögül, oroszul és szlovákul is.

Botyánszky János emlékét többféle módon is őrzi a város, a hősies és legendás harangozás emlékére június 16-át a tolerancia napjává nyilvánították.

Forrás: Beol.hu

ORATIO OECUMENICA

Mindenható mennyei Atyánk! Azzal a reménységgel könyörgünk hozzád, hogy te meghallgatsz minket, és megadod mindazt, ami javunkra szolgál. Köszönjük neked mindazt a szepet és jót, amivel napról napra megajándékozol bennünket, és amit olyan sokszor természetesen, magától értetődőnek veszünk.

Könyörgünk világunkért, amelyet te szépnak és jónak teremtettél, és nekünk ajándékoztál, de látnod, folyton pusztítjuk, mert elfelejtettük, hogy te ránk bíztad, hogy gondozzuk és ápoljuk. Kérünk, add Szentlelkedet, hogy hűséges gazdái legyünk teremtett világodnak, és tudjuk, azért kaptuk, hogy majd tovább is tudjuk adni a következő generációknak.

Urunk, add, hogy megértsük, a te gyermekeid vagyunk mindnyájan, és ezért magunkért és egymásért is felelősséggel tartozunk. Add, hogy kapcsolatainkat a téled Jézus Krisztusban kapott szeretet járhasa át, hogy mindenkor tudjuk, bűneinket előtted letehetjük. Istenünk, te látod a mai világunkra jellemző sok irigységet, erőszakot, egymás megvetését. Add, hogy ne csupán szavakkal, hanem életünkkel tudjunk bizonyosságot tenni arról, hogy te egy új életre hívtál el bennünket Urunk, Jézus Krisztus által.

Urunk, te úgy ismerd bennünket, ahogy senki más ezen a világon. Engedd, hogy megismerjük mi is magunkat, hogy szembe merjünk nézni önmagunk érzéseivel, bűneivel, kicsinyességével, de megláthatjuk azt a jót is, amit te ajándékoztál nekünk. Kérünk, add, hogy Jézus Krisztust mint Megváltónkat ismerjük és kövessük, mert csak vele és általa lehetünk gyermekeid.

Istenünk, köszönjük, hogy meghallgatsz bennünket a mi Urunkért, a te egyszerűt Fiadért, Jézus Krisztusért, aki vére által nekünk is bűnbocsánatot és új életet szerzett a kereszten. Ámen.

Szentháromság ünnepe után 8. vasárnap

Mt 7,15–21

Harmonikus élet

és akkor talán nem döntünk elhamarkodottan. Különbségtételre azonban szükség van. Jézus ígénkben óvatosságra int. A hamis próféták, báránybőrbe bújt farkasok, akiktől Jézus óv, csupán idővel, hatásukban érhetőek tetten. A jó fa jó gyümölcsöt terem, a rossz fáról nem fakadnak jó gyümölcsök. Elővigyázatosnak kell lennünk, és óvni kell magunkat, hogy ne fogadjuk be kontroll nélkül a lelkinévezett tartalmakat, csupán mert Istentől, angyalokról vagy spiritualitásról szólnak. Saját életünk gyümölcs-termésén is lemérhető, hogy Isten szeretete táplál-e minket.

Másrészt feladatunk is, hogy gyümölcstermővé váljunk mások javára. Jézus Krisztus mondja: „*Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: aki énben nem marad, és én őbenne, az terem sok gyümölcsöt...*” (Jn 15,5) Ha az igaz forrásból táplálkozunk, akkor lehet való-

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Harmóniában önmagammal. Mindig szépnak, kisimultnak, magabiztosnak és vidámnak látszani nem könnyű. Erős az elvárás a külvilág részéről, hogy a külsővel, a látszattal törődjünk. Azonban azt tapasztaljuk, hogy legalább olyan fontos az is, ami belül van. Hiteles életre, a külső és belső közötti összhangra mindannyian vágyódunk. Számtalan módszert kínálnak az interneten, televízióban, prospektusokban, amelyekkel a lelki kiegyensúlyozottság elérhető, azonban keresztényként a belső harmónia és békeesség valódi tartalma ennél sokkal több. Az áhított édenkerti tökéletes boldogság ugyanis Isten nélkül lehetetlen.

Harmóniában másokkal. A világban már megszoktuk, hogy a szép csomagolásban olykor csalás, szemfényvesztés, hitványság rejtőzik. Aminek gyógyítania kellene, az árt, aminek szépítenie, az pusztít, aminek építenie, az rombol. Az egyházban, gyülekezetben, hívő közösségben ugyancsak éberségre van szükségünk, hogy helyesen lássunk. A legfájóbb éppen abban csalódnai, aki hívő kereszténynek vallja magát, de szavaival, cselekedeteivel árt másoknak. A keresztény életgyakorlat önmagában nem elegendő, ha csupán külsőségekből áll. Sokszor mi is csak a külsőt látjuk, és a látszat alapján ítélünk.

Jézus felszólít a *Hegyi beszédben*, alapigénket megelőzőleg: „*Ne ítéljétek, hogy ne ítéltessetek!*” Mindannyian követünk el hibákat, ezért fontos, hogy önmagunkba nézzünk először,

di harmónia bennünk, és ez sugárzik kifelé. Ettől válik igazzá a mosoly, őszintévé a szó és segítővé a kéz. Ettől válhatunk igaz tanítványokká, olyan közösséggé, amelyben a testvérszeretet mutatja meg, hogy Jézushoz tartozunk.

Harmóniában Istennel. A látszatkeresztény élet nem terem jó gyümölcsöket. Hiába szép kívülről egy ház, ha belül omladozik. Pál apostol is figyelmeztet minket, hogy nem emberek tetszését kell keresni, hanem Isten akaratát. Nem elég szépnak, jónak látszani, csupán hogy elismertek, népszerűek legyünk, miközben belül sírunk, vagy haragot táplálunk. Hiába a hangzatos szavak, a könnyű és gyors módszerek, a mennyek országába nem lehet csalással bejutni! Nem elég a látszat, az „*Uram! Uram!*” betanult mondata. Az álharmónia csak elválaszt Istentől. Jézust követve a sok hamis cél helyett Isten országát és igazságát keresve járjunk a keskeny és olykor nehéz úton. Jézus Krisztus egészen odaadta magát, azért élt és azért halt, hogy harmóniában élhessünk Istennel már itt és most, és tökéletes boldogságban a mennyekben.

■ LÁSZLÓNÉ AGOD ANETT

Imádkozzunk! Szerető Istenünk! Kérünk, bocsásd meg, hogy álcákat veszünk fel, ahelyett hogy Krisztus képére formálódnánk. Kérünk, tölts be minket, egész lényünket, életet adó Lelkeddal, hogy jó gyümölcsöket teremjünk. Kérünk, add nekünk Krisztus szeretetét, hogy ne ítéljünk, de megövjön minket a hamisságtól. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (augusztus 6.) Dicsőítsétek szent nevét, szívből örüljének, akik keresik az Urat! Zsolt 105,3 (ApCsel 20,7; Mt 5,13–16; Ef 5,8b–14; Zsolt 11) Mindig fontos a visszatekintés, ha az Isten-dicsőítést és örömet szül, de értékét veszíti, ha csak identitáskrizist kezel, s önnön nagyságunkra keres bizonyítékot. A zsoltáros is dicsőítésre és öröme hívja a népet, amikor a múltjuk eseményeit tárja eléjük, hogy meglássák benne a gondviselés csodáját, ne az ősök kiválóságát éltsék. Erre a visszatekintésre nekünk is nagy szükségünk van, hogy lássuk: életünk kisebb és nagyobb eseményeiben mindig ott volt az Isten. Dicsőítsük szent nevét!

Hétfő (augusztus 7.) [Isten] tárja fel a mélyen elrejtett titkokat. Dán 2,22a (Jn 14,26; Mt 7,7–12; ApCsel 21,1–14) A múlt árnyai még mindig közöttünk élnek. Kérdés, hogy jön-e olyan idő, amikor ezek eltűnnek, vagy emberségünk részeiként hurcoljuk magunkkal őket, hogy újra és újra előtérbe kerülve borzolják a kedélyeket. A sajtó pedig csámcsogva örömmünepet ül a rejtetett fölött. De ezek csak árnyak, amelyek mögött mélyen elrejtett titkok állnak, olyan bűnök, amelyeket csak Isten ismer, s csak előtte lehet letenni. Itt az ideje a bűnbánatnak, hogy viszszerjünk hitelességünket!

Kedd (augusztus 8.) Itt vagyok, itt vagyok! – mondtam a népnek, amely nem hívta segítségül nevemet. Ézs 65,1b (Lk 14,22–23; Lk 6,27–35; ApCsel 21,15–26) Van, hogy a legegyszerűbb megoldást nem vesszük észre, a nyilvánvalót is messzire elkerüljük. Nézzünk csak templomainkra, amelyek sokak szemében csupán műemlékek, esetleg esztétikai célt szolgálnak, vagy még azt sem – sokan a mindennapi gondjaikba burkolózva, leszeggett fővel mennek el mellettük. Pedig ezek az épületek, a tornyok azt üzenik, hogy Isten ma is közöttünk van, hozzá bátran lehet fordulni a bajban, és ő megadja a segítséget.

Szerda (augusztus 9.) Csak az Úr ad bölcsességet, szájából ismeret és értelem származik. Péld 2,6 (Lk 4,14–15; Mt 5,33–37; ApCsel 21,27–40) Okosesszközökkel vagyunk körülveve. Okoskarkötő, okosóra, okostelefon stb. – nélkülük az élet már elképzelhetetlennek látszik. A gépek mindent megoldanak helyettünk, nincs szükség a memóriánkra, de valós közösségre sem. Ebből is látszik, hogy óriási a különbség az okosság és a bölcsesség között: sok okosnak látszó megoldás híján van minden bölcsességnek. Nem mindegy tehát, hogy mihez ragaszkodunk! Van, aki csak okosesszközeit szorongatja, onnan várva ismeretet, de van, aki Isten megismerésében megtalálta a bölcsességet.

Csütörtök (augusztus 10.) Jézus mondja: Én vagyok az az élő kenyér, amely a mennyből szállt le: ha valaki eszik ebből a kenyérből, élni fog örökké. Jn 6,51 (Zsolt 34,9; 1Kor 12,27–13,3; ApCsel 22,1–21) Hazánkban júniusban megváltoztak a kenyerek összetételére vonatkozó előírások. Például teljes kiőrlésű kenyérnek csak az nevezhető, amely az eddigi öt százalék helyett legalább hatvan százalék teljes kiőrlésű lisztből készül. Tehát az, hogy mit nevezhetünk kenyérnek, tartalmi kérdés! Az életben oly sok mindennel „etetnek” meg minket, amelyekről azt sem tudjuk, hogy mit tartalmaznak, mégis lelkesen vesszük magunkhoz, mert azt mondják: ez az élet. Jézus az élő kenyér, aki száz százalékban azt adja, ami létezésünkhöz kell, sőt amit ő ad, az az örök élet!

Péntek (augusztus 11.) Isten [...] ránk bízta a békéltetés ígését. 2Kor 5,19 (1Móz 9,9–11; 1Pt 3,8–17; ApCsel 22,22–30) A mediáció konfliktuskezelő módszer, lényege, hogy két vagy több fél vitájában – az ő beleegyezésükkel – egy harmadik fél segít tisztázni a konfliktus mibenlétét. Ő a mediátor. Rá azért lehet szükség, mert a szembenállók már annyira bevonódtak a problémába, hogy nem képesek reálisan látni. A mediátor szó eredeti jelentése középben állás, békéltetés. Erre valóban óriási szükség van, mert egyre több a feszültség. Páltól azt halljuk, hogy Isten ránk bízta a békéltetés ígését, vagyis feladatunk van. Ez azt jelenti, hogy valamiképpen mediátorok vagyunk mind, tehát ahol konfliktus van, ott nem félrehúzódnunk kell, hanem felvállalni a békéltető szerepét, ehhez pedig az egyetlen segítség az evangélium!

Szombat (augusztus 12.) Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim nem múlnak el. Lk 21,33 (2Sám 7,28a; Fil 2,12–18; ApCsel 23,1–11) Szokás mondani, hogy gyermekeinken látjuk legjobban az idő múlását, és ez valamelyest igaz. Igaz, hiszen oly sok minden úgy tűnik, mintha tegnap történt volna velünk, és most ők élnek meg, mi pedig próbáljuk terelgetni őket többkevesebb sikerrel, gyakran úgy érezve, hogy a kimondott szavunk mit sem ér. De miért is lenne könnyebb dolgunk, mint a szüleinknek volt? Aztán lehet, hogy évek múlva, de felfedezzük, hogy a pillanatnyi dac ellenére valami mégis megragadt bennük a szavainkból, az aprócska mag termést hozó fává cseperedett. Pedig csak a mulandó ember mulandó beszéde a mi szavunk, de ha hitből fakad, hitet szülhet Isten kegyelme által, mert ha minden el is múlik, az Úr beszédei nem múlnak el!

■ VANCSEI JÓZSEF

HIRDETÉS

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközben vagyunk

KEDVES ÁGNES – MAKOVICZKY GYULA – MARTON JENŐ:

LUTHER NYOMÁBAN

A REFORMÁCIÓ ÚTJÁN NÉMETORSZÁGBAN / TÉRKÉPPEL A REFORMÁCIÓ ÚTJÁN

Luther nyomában
a reformáció útján
Németországban

Luther nyomában
térképpel a reformáció útján

2980 Ft / 96 oldal + térkép / 115×210 mm / kartonált hajtófülekkel / ISBN 978-615-5426-31-5

Luther Kiadó – Hibernia Nova Kiadó

A *Luther nyomában* című ismeretterjesztő kiadvány útikalauz és térkép Luther életének legfontosabb helyszíneivel a Reformáció 500. évének idején és a későbbiekben Németországba utazók számára. Célja Luther Márton életútja állomásainak bemutatása 1517-es színre lépésétől haláláig. A helyszíneket rövid, pontos leírások és látványos fényképek segítségével bemutató útikalauz és a kétoldalas részletes térkép segítségével Luther életének jelentős helyszíneit a valóságban vagy virtuálisan követni szándékozó olvasó minden lényeges információról tudomást szerezhet. Luther döntően Szász-Anhalt, Szászország és Thüringia tartományokban töltötte életének legnagyobb részét, e három térség jelentős részleteit kiemelten ábrázoljuk mind a B/2-es térképen, mind az útikalauzban. A két kiadvány praktikusán kiegészíti egymást, de mindkettő önmagában is remekül használható.

KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK
A WWW.LUTHERKIADO.HU/BOLT OLDALON

Evangelikus könyvesbolt: 1081 Budapest, Kiss József u. 2/a

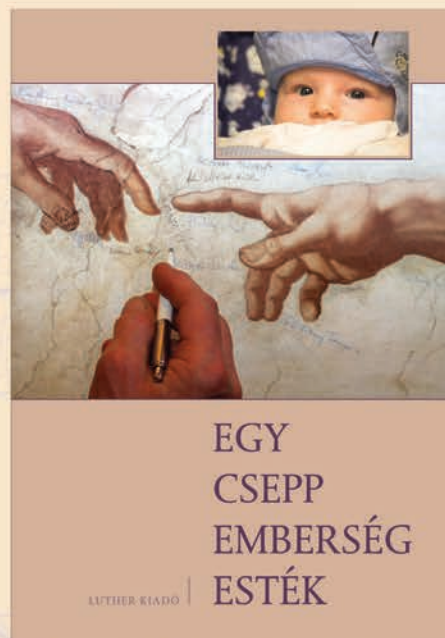
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–17 óra között

www.lutherkiado.hu/bolt • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.

BIZONYSÁGTÉTEL, MEDITÁCIÓ, ELMÉLKEDÉS

Kedvezményes könyvakciónk keretében az alábbi három könyvet együtt több mint 50%-os engedménnyel, **2500 Ft-ért** vásárolhatják meg*

Dér Katalin – Kocziszkó Éva – Békési Sándor – Fabiny Tibor: Irányváltás

Humán értelmiségek megtérése

~~1860~~ Ft / 120 oldal / 135×190 mm / keménytáblás / ISBN 978-963-9571-97-6

Búky Anna: Megtérés

Van a megtérésnek valamifajta „receptje”? (Interjúkötet)

~~1490~~ Ft / 196 oldal / 120×190 mm / kartonált / ISBN 978-963-9571-57-0

Rados Péter (szerk.): Egy csepp emberség esték

Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány szervezésében

~~1800~~ Ft / 216 oldal / 168×239 mm / keménytáblás / ISBN 978-963-9571-71-6

* Az akció a készlet erejéig érvényes.

Nyári
akció

KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK A KIADÓ
WEBÁRUHÁZÁBAN: WWW.LUTHERKIADO.HU/BOLT

Evangélikus könyvesbolt: 1081 Budapest, Kiss József u. 2/a
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–17 óra között
www.lutherkiado.hu/bolt • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518
Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.